

OBEC NOVÁČANY

Názov	PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE NOVÁČANY NA ROKY 2016 - 2022
Územné vymedzenie:	Košický samosprávny kraj, okres Košice - okolie, obec Nováčany
Územný plán obce schválený:	áno
Dátum schválenia PHSR:	
Dátum platnosti:	
Verzia:	1.0
Publikovaný verejne:	

OBSAH

ÚVOD	3
Stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PHSR	4
Stručné zhrnutie východiskových koncepčných dokumentov	5
1.1 ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA	7
1.1.1 História obce	7
1.1.2 Geografická poloha	7
1.1.3 Prírodné podmienky	8
1.1.4 Odpadové hospodárstvo	9
1.1.5 Obyvateľstvo	10
1.1.6 Ekonomické zdroje	13
1.1.7 Materiálne a fyzické zdroje	18
1.2 ANALÝZA VONKAJŠIEHO ÚZEMIA	20
1.2.1 Analýza väzieb územia	20
1.2.2 Hlavné vonkajšie faktory	22
1.2.3 Vplyv vonkajšieho prostredia na vývoj situácie v území	27
1.2.4 Súlad PHSR s inými rozvojovými dokumentmi	28
1.3 ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA	32
1.3.1 Zhodnotenie súčasného stavu územia	32
1.4 ANALÝZA SWOT	33
1.4.1 Silné a slabé stránky územia	36
1.4.2 Príležitosti a ohrozenia	39
1.4.3 Identifikácia potrieb	40
2. STRATEGICKÁ ČASŤ	43
2.1 VÍZIA ÚZEMIA	43
2.2 FORMULÁCIA STRATÉGIE	43
2.3 VÝBER A POPIS CIEĽOV A PRIORÍT STRATÉGIE	45
2.3.1 Ciele stanovené na národnej úrovni	45
2.3.2 Ciele stanovené na regionálnej úrovni	47
2.3.3 Ciele stanovené na úrovni MAS	48
3. PROGRAMOVÁ ČASŤ	55

3.1	KONKRÉTNE OPATRENIA A PROJEKTY	55
3.2	ANALÝZA UKAZOVATEĽOV STRATÉGIE	62
4.	REALIZAČNÁ ČASŤ	66
4.1	POSTUP REALIZÁCIE PHSR	66
4.1.1	Postup realizácie PHSR.....	66
4.1.2	Spolupráca s partnermi.....	70
4.1.3	Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie.....	70
4.2	MONITOROVANIE A HODNOTENIE PHSR	71
4.2.1	Plán hodnotenia a monitorovania.....	73
4.3	KOMUNIKAČNÁ STRATÉGIA PHSR	75
4.3.1	Východisková situácia.....	75
4.3.2	Ciele komunikačnej stratégie	77
4.3.3	Cieľové skupiny	77
4.3.4	Komunikačná stratégia PHSR.....	78
4.3.5	Prípravná fáza PHSR.....	78
4.3.6	Realizačná fáza PHSR.....	79
4.3.7	Komunikačné plány PHSR.....	82
4.4	AKČNÝ PLÁN S HARMONOGRAMOM PHSR	83
5.	FINANČNÁ ČASŤ	85
5.1	FINANČNÝ PLÁN PHSR	85
5.2	FINANČNÝ RÁMEC PHSR	85
	ZÁVER.....	87
	PRÍLOHY	91

ÚVOD

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PHSR), spolu s územným plánom predstavuje základný a kľúčový dokument pre riadenie rozvojových aktivít miestnej samosprávy. Vychádza z poznania konkrétnych podmienok a situácie riešeného územia a aktuálnych potrieb miestnych obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov pôsobiach v území. Na základe zabezpečenia vzájomnej komunikácie a spolupráce miestni aktéri majú možnosť spoločne sformulovať svoju predstavu o budúcom vývoji územia vrátane návrhu rôznych činností a projektov, ktorými sa bude v najbližších rokoch rozvoj realizovať.

PHSR sa spracováva spravidla na 7 rokov s možným dlhodobým výhľadom na 10 – 14 rokov. Dokument koncepčne a systémovo analyzuje aktuálny stav územia a následne určuje budúcnosť jeho rozvoja prostredníctvom rôznych investičných i neinvestičných aktivít (projektov) vrátane zabezpečenia zdrojového krytia ich budúcej realizácie. Takto vytvorený rámec budúceho rozvoja predstavuje záruku, že PHSR nebude zbytočne rozsiahlym a len popisným zoznamom nereálnych zámerov (zoznamom vecí, na ktoré samospráva nemá peniaze), ale skutočným strategickým rozvojovým dokumentom s cieľom dosiahnuť rast životnej úrovne na konkrétnom území.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Nováčany spolu s Územným plánom obce Nováčany, predstavujú základné a kľúčové dokumenty pre riadenie miestnej samosprávy v oblasti jej regionálneho rozvoja. Program je spracovaný na obdobie 7 rokov, teda na obdobie 2016 – 2022. Vychádza z poznania aktuálnej situácie a konkrétnych potrieb miestnych obyvateľov, podnikateľov, záujmových skupín a ďalších subjektov pôsobiach v obci.

Dokument je spracovaný v súlade s novelizáciou zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení zákona č. 309/2014 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 2015. Pri spracovaní dokumentu bola zohľadnená odporúčaná Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC (verzia 2.0) spracovaná Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR (MDVaRR SR).

PHSR je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja príslušného samosprávneho kraja, miestnej akčnej skupiny, združenia obcí a pod.. Okrem toho je v súlade aj so záväznou časťou platnej miestnej územnoplánovacej dokumentácie.

Samotný program hospodárskeho a sociálneho rozvoja pozostáva z:

- a) analytickej časti, ktorá obsahuje komplexné zhodnotenie a analýzu východiskovej situácie, odhad budúceho možného vývoja, príležitosti a ohrozenia vo väzbe na vonkajšie prostredie a nadradené existujúce stratégie a koncepcie, využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a definovanie podmienok miestneho trvalo udržateľného rozvoja,

- b) strategickej časti, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja pri zohľadnení miestnych vnútorných špecifik a určuje hlavné smery, priority a ciele plánovaného rozvoja s rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého a udržateľného rozvoja územia,
- c) programovej časti, ktorá obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie budúceho plánovaného rozvoja,
- d) realizačnej časti, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a tiež organizačné zabezpečenie budúcej realizácie programu, systém monitorovania a hodnotenia s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu prostredníctvom pravidelnej aktualizácie akčných plánov,
- e) finančnej časti, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít vrátane inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie a plnenia programu rozvoja.

Stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy PHSR

Vypracovanie nového PHSR obce na roky 2016 – 2022 bolo iniciované jej predstaviteľmi v druhom štvrtroku 2015. Potreba spracovania nového dokumentu súvisela jednak s ukončením platnosti predchádzajúceho PHSR, ale predovšetkým so začínajúcim sa novým programovacím obdobím a možnosťami uchádzať sa o finančné prostriedky z EŠIF (v rámci jednotlivých operačných programov), iných zdrojov EÚ, ŠR a pod. na zabezpečenie nevyhnutného a požadovaného rozvoja obce v prospech všetkých jej obyvateľov.

Tabuľka č. 1

Harmonogram spracovania PHSR																
	2015												2016			
Termín	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
Úvod																
Analytická časť																
Strategická časť																
Programová časť																
Realizačná časť																
Finančná časť																
Záver																

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0

Harmonogram spracovania PHSR bol predbežne navrhnutý na 12 mesiacov (s nevyhnutnou časovou rezervou, najmä v súvislosti s letným dovolenkovým obdobím). Po podpise zmluvy na spracovanie PHSR a odsúhlasení procesu prípravy a samotného spracovania dokumentu sa začalo s prípravou analytickej časti, ktorá pozostávala predovšetkým zo zberu, triedenia, spracovania a vyhodnocovania dôležitých údajov a informácií o obci a jej súčasnej situácii v rôznych kľúčových oblastiach rozvoja (demografia, bývanie, zamestnanosť/nezamestnanosť, služby, vybavenosť obce, infraštruktúra a pod.). Zároveň sa spracovali a vyhodnotili informácie o rozvojových (investičných) projektoch realizovaných obcou v predchádzajúcom programovacom období 2007 – 2013. Na základe spracovaných podkladov bol vyplnený formulár č. Ú6 *Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR*, ktorý tvorí jednu z príloh tohto dokumentu. Po dokončení analytickej časti sa pristúpilo k spracovaniu strategickej, programovej, realizačnej a finančnej časti, ktoré si vyžadovali aktívne zapájanie predstaviteľov obce a členov pracovných skupín zriadených za účelom prípravy PHSR. V rámci celého procesu prípravy a spracovania PHSR boli používané rôzne metódy zapájania verejnosti, najmä prostredníctvom zverejňovania dôležitých informácií na informačných tabuliach a webovej stránke obce, organizovania verejných stretnutí s miestnymi obyvateľmi a uskutočnenia (a následného vyhodnotenia a zapracovania výsledkov) dotazníkového prieskumu. Spracovaný dokument bol v záverečnej fáze verejne pripomienkovaný, prerokovaný a nakoniec schválený obecným zastupiteľstvom.

Stručné zhrnutie východiskových koncepcných dokumentov

Obec Nováčany sa nachádza v okrese Košice – okolie, a teda územne patrí do Košického samosprávneho kraja. Pri spracovaní PHSR bolo nevyhnutné zabezpečiť súlad s nadradenými východiskovými koncepcnými dokumentmi týkajúcimi sa vymedzeného územia. Jednalo sa predovšetkým o nasledovné základné dokumenty:

- Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky (na obdobie 2014 - 2020, s výhľadom do roku 2030),
- Partnerská dohoda SR na roky 2014 – 2020,
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na obdobie 2016 – 2022,
- Stratégia CLLD MAS RUDOHORIE, o. z. (na obdobie 2016 – 2022),
- Územný plán obce Nováčany.

Okrem toho sa v rámci prípravy PHSR prihliadalo aj na nasledovné sektorové koncepcné dokumenty:

- Stratégia rozvoja kultúry Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020 ,
- Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v SR,

- Stratégia rozvoja dopravy Slovenskej republiky do roku 2020,
- Stratégia rozvoja verejnej osobnej a nemotorovej dopravy SR do roku 2020,
- Strategický plán rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020,
- Expertná štúdia a stratégia pre rozvoj kreatívnej ekonomiky Košického kraja,
- Stratégia na zmiernenie sociálnej exklúzie v Košickom kraji,
- Stratégia podpory rozvoja dobrovoľníctva v Košickom kraji,
- Regionálna inovačná stratégia Košického kraja 2013 – 2020.

1. ANALYTICKÁ ČASŤ

Analytická časť PHSR (založená na databáze informácií a ukazovateľov) obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie a odhad budúceho vývoja s dôrazom na možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce relevantné stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja územia obce.

1.1 ANALÝZA VNÚTORNÉHO PROSTREDIA

1.1.1 História obce

Nováčany ležia na styku severozápadnej časti Košickej kotliny so Slovenským Rudohorím. Prvá písomná zmienka o obci pochádza z roku 1323, kedy prešla z rúk Abovcov do majetku Semseyovcov. Túto darovaciu listinu vydala Spišská kapitula. V rokoch 1334 až 1335 sa v obci vybuďoval kostol. V roku 1427, kedy bola vlastníctvom Mikuláša Bebeka mala obec 20 port. Od konca 15. storočia patrila časť majetkov prepošstvu v Jasove. V roku 1630 odvieďla deviatok portu od gazdov a pol porty od želiarov. V roku 1715 mala obec 6 domácností a v roku 1720 13 domácností. V roku 1772 obývalo Nováčany 54 rodín, v roku 1828 sa v obci nachádzalo 107 domov a žilo tam 751 obyvateľov. V obci bola už na začiatku 19. storočia stanica pošty. V roku 1938 až 1945 boli Nováčany pripojené k Maďarsku. Napriek tomu sa v obci zachovala slovenská kontinuita obyvateľstva. Obyvatelia sa v období rokov 1938 až 1945 živilí prevažne poľnohospodárstvom.

1.1.2 Geografická poloha

Obec Nováčany svojim katastrálnym územím patrí do územia Košického samosprávneho kraja a okresu Košice – okolie. Košický samosprávny kraj sa s rozlohou 6 752km² považuje za štvrtý najväčší kraj na Slovensku. Správnym, hospodárskym, politickým, ekonomickým, školským a kultúrnym centrom kraja je mesto Košice, druhé najväčšie mesto na Slovensku. Okres Košice – okolie, ktorý je rozlohou najväčším okresom Košického samosprávneho kraja, ktorého rozloha 1 533,4km² predstavuje 22,7% rozlohy kraja. Okres má prevažne poľnohospodársky charakter, priemyselné podniky rozvíjajú svoju výrobu najmä v juhozápadnej časti okresu, predovšetkým na báze miestnych surovín a tradičného remesla. Okres predstavuje prímestskú zónu s rekreačno-relaxačnými aktivitami pre mesto Košice.

Obec Nováčany leží necelých 15km západne od krajského mesta Košice. Pre obec je charakteristický tichý a pokojný život vidieckeho charakteru, ktorý v posledných rokoch zvyšuje atraktivitu obce a prejavuje sa záujem o výstavbu rodinných domov. Nováčany ležia na styku juhovýchodných svahov Slovenského rudohoria so západnou časťou Košickej kotliny. Južná časť obce Nováčany sa nachádza v pahorkatine na tret'ohorných usadeninách a severná časť vo vrchovine a nižšej hornatine z prvohorných fylitov, porfyroidov a granitov.

1.1.3 Prírodné podmienky

Čo sa týka pôdy, v katastrálnom území obce prevláda nepoľnohospodárska pôda (viac ako 57%), konkrétne lesné pozemky, ktoré tvoria viac ako 53% celkovej rozlohy obce. Poľnohospodárska pôda predstavuje 42,9% z celkovej výmery pôdneho fondu obce, pričom prevažuje orná pôda a trvalé trávne porasty.

Tabuľka č. 2

Štruktúra pôdneho fondu (v m²) (2014)	
Celková výmera územia obce	17 323 425
Poľnohospodárska pôda - spolu	7 429 911
Poľnohospodárska pôda - orná pôda	4 508 716
Poľnohospodárska pôda - chmeľnica	0
Poľnohospodárska pôda - vinica	0
Poľnohospodárska pôda - záhrada	146 233
Poľnohospodárska pôda - ovocný sad	0
Poľnohospodárska pôda - trvalý trávnatý porast	2 774 962
Nepoľnohospodárska pôda - spolu	9 893 514
Nepoľnohospodárska pôda - lesný pozemok	9 195 855
Nepoľnohospodárska pôda - vodná plocha	71 852
Nepoľnohospodárska pôda - zastavaná plocha a nádvorie	492 387
Nepoľnohospodárska pôda - ostatná plocha	133 420

Zdroj: ŠÚ SR

Obec Nováčany nemá na svojom území rozsiahlejšie vodné plochy, žiadne väčšie vodné toky. Cez kataster obce preteká Nováčanský potok, Slaný potok, Kobylský potok so svojimi prítokmi a potok Zlatín. Vodné plochy v obci predstavujú 8,6ha.

Surovinovou základňou pre obec Nováčany, ako aj pre celý Košický samosprávny kraj je oblasť Slovenského rudohoria, kde sa nachádzajú pomerne veľké ložiská nerastných surovín. Okrem kaolínu sa na území obce nenachádzajú žiadne zásoby nerastných surovín.

Lesy

Lesy v katastri obce Nováčany zaberajú takmer 93% nepoľnohospodárskej pôdy. Lesné pozemky tvoria prevažne dubové lesy. Pôvodný súvislý lesný porast plní dôležitú pôdochrannú funkciu na strmých svahoch a zároveň biologickú a estetickú funkciu. Lesné porasty sú prevažne hospodárskeho charakteru a obhospodaruje ich miestny urbariát, ale rovnako sú správcami i obecné, štátne i cirkevné lesy. Spôsob hospodárenia musí rešpektovať ochrannú a rekreačnú funkciu lesov vzhľadom na polohu v rekreačnom zázemí mesta Košice tým, že sa zavádzajú jemnejšie spôsoby obhospodarovania lesných porastov v zmysle ustanovení príslušných právnych predpisov.

Fauna a flóra

V rozsiahlom lesnom ekosystéme upútajú hniezda mravca hôrneho a z chránených druhov hmyzu fúzač alpský, roháč veľký a nosorožtek obyčajný. Obojživelníky sú zastúpené salamandrou škvrnitou a mlokmi. Na vlhkých miestach a pri vodných tokoch sa vyskytuje rosnička zelená, ropucha bradavičnatá a skokan zelený. Plazy sú zastúpené užovkou obojkovou, vretenicou severnou a slepúchom lámavým. Z vtákov sa vyskytuje chránený bocian čierny, sojka škriekavá, kukučka jarabá, dudok chochlatý, myšiak lesný, výr skalný a kuvik obyčajný. Z cicavcov líška hrdzavá, veverka stromová, srnec lesný, jeleň lesný a diviak lesný. V lúčnom ekosystéme sa vyskytujú ulitníky, ako slimák pásikavý a slimák záhradný. Z hmyzu je zastúpená kobylka zelená, májka fialová, vidlochvost feniklový, pestroň vlkocový a hrčiarka šípová.

Na skalnatých stráňach je bežná jašterica krátkohlavá. V poľných kultúrach žije bažant poľovný, jarabica poľná a prepelica poľná. Z cicavcov sa vyskytuje krt podzemný, králik divý, chrček poľný, zajac poľný a jež. Na vlhkých miestach lesného ekosystému sú bežne zastúpené bylinné druhy, ako: deväťsil biely, slezinovka striedavolistá, záružlie močiarme, žerušnica horká, sitina, nezábudka, túžobník brestový, škripina lesná, čerkáč peniažtekový, ľuľok sladkohorký, mäta dlholistá, iskerník plazivý, netýkavka žliazkatá. V dubovo-hrabových lesoch je rozšírená konvalinka voňavá, kokorík mnohokvetý, tŕňovka dvojlistá. Sezónne vyhľadávané sú plody brusnice čučoriedkovej. Na lúkach a pasienkoch sa vyskytuje iskerník prudký, kostrava lúčna, psiarka lúčna, reznáčka laločnatá, psinček tenučký, skorocel kopijovitý, zádušník brečtanovitý, dúška, alchemilka a šalvia lúčna. Z krovín je zastúpený hloh, ruža šípová, slivka trnková a zob vtáčí.

Ovzdušie

Vývoj kvality ovzdušia má vo všeobecnosti v poslednom desaťročí jednoznačne pozitívny trend. Znížili sa emisie prakticky vo všetkých ukazovateľoch, obmedzilo sa tiež používanie látok poškodzujúcich ozónovú vrstvu a celkovo sa zlepšuje emisná situácia. Kvalita ovzdušia v obci Nováčany je veľmi dobrá. Ovplyvňuje ju predovšetkým výhodná poloha obce, ktorá je v blízkosti lesných porastov a zároveň v dostatočnej vzdialenosti od najväčších znečisťovateľov v okolí – U.S. Steel Košice, Tepláreň Košice a spaľovňa odpadov.

1.1.4 Odpadové hospodárstvo

Zber a zvoz odpadu zabezpečuje firma AVE Košice, s. r. o.. Okrem komunálneho odpadu je v obci zavedený taktiež triedený zber odpadov, v rámci ktorého sa separujú plasty, tetrapaky, kovové obaly, sklo a papier. Termíny zvozu odpadu sú naplánované a zverejnené v rámci kalendára zvozu odpadu na daný kalendárny rok.

1.1.5 Obyvateľstvo

Obec Nováčany patrí z hľadiska počtu obyvateľov do na Slovensku veľmi rozšírenej skupiny obcí do 1 000 obyvateľov. Za posledné 4 sledované roky zaznamenala obec nárast počtu obyvateľov. K 31.12.2014 mala obec celkom 752 obyvateľov. Priemerná hustota osídlenia bola v roku 2014 takmer 44 obyvateľov/km².

Tabuľka č. 3

Demografické ukazovatele (2014)				
	Počet obyvateľov	%	Rozloha (km ²)	Hustota (obyv./km ²)
Slovenská republika	5 421 349	100	49 036	111
Košický samosprávny kraj	795 565	14,68	6 755	118
Okres Košice - okolie	123 377	2,28	1 534,6	80
Obec Nováčany	752	0,013	17,32	43,42

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka č. 4

Demografické ukazovatele (2010 – 2014)					
	2010	2011	2012	2013	2014
Počet obyvateľov k 31.12.	749	716	725	737	752
Celkový prírastok/úbytok	27	1	9	12	15
Prirodzený prírastok/úbytok	5	1	3	-1	5
Živonarodení	10	9	10	8	10
Zomrelí	5	8	7	9	5
Priťahovaní na trvalý pobyt	30	13	15	16	17
Vysťahovaní z trvalého pobytu	8	13	9	3	7
Migračný prírastok/úbytok	22	0	6	13	10
Predproduktívny vek (0-14 rokov)	157	149	150	155	150
Produktívny vek (15-64)	527	498	502	505	521
Poproduktívny vek (65+)	65	69	73	77	81
Index starnutia	41,4	46,3	48,7	49,7	54
Index vitality	241,5	215,9	205,5	201,3	185,2

Zdroj: ŠÚ SR Pozn.: Index starnutia = poproduktívny vek / predproduktívny vek x100

Index vitality = predproduktívny vek / poproduktívny vek x100

Tabuľka č. 5

Vekové skupiny obyvateľov podľa pohlavia a produktivity (2010 – 2014)															
	2010			2011			2012			2013			2014		
	Ž	M	spolu	Ž	M	spolu	Ž	M	spolu	Ž	M	spolu	Ž	M	spolu
0 - 14	81	76	157	78	71	149	77	73	150	78	77	155	72	78	150
15 - 64	253	274	527	243	255	498	247	255	502	252	253	505	265	256	521
64 +	40	25	65	40	29	69	42	31	73	41	36	77	45	36	81
Spolu	374	375	749	361	355	716	366	359	725	371	366	737	382	370	752

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka č. 6

Obyvateľstvo podľa rodinného stavu (2011)		
Muži	spolu	355
	slobodní	183
	ženatí	151
	rozvedení	17
	ovdovení	4
	nezistení	0
Ženy	spolu	361
	slobodné	155
	vydaté	158
	rozvedené	12
	ovdovené	36
	nezistené	0

Zdroj: ŠÚ SR – SODB 2011

1.1.5.1 Národnostná štruktúra

Na základe výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011 bola národnostná štruktúra trvale žijúcich obyvateľov v obci Nováčany nasledovná:

Tabuľka č. 7

Národnostná štruktúra (2011)			
	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	306	324	630
Maďarská	0	3	3
Rómska	2	0	2
Rusínska	0	1	1
Ukrajinská	0	1	1
Česká	1	2	3
Moravská	1	0	1
Iná	1	0	1
Nezistená	44	30	74
Spolu	355	361	716

Zdroj: ŠÚ SR – SODB 2011

1.1.5.2 Náboženská štruktúra

Na základe výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011 bolo náboženské zloženie trvale žijúcich obyvateľov v obci Nováčany nasledovné:

Tabuľka č. 8

Náboženská štruktúra (2011)		
	Počet obyvateľov	%
Rímsko-katolícka cirkev	574	80,2

Evanjelická cirkev augsburského vyznania	3	0,4
Gréckokatolícka cirkev	13	1,8
Právoslávna cirkev	1	0,1
Reformovaná kresťanská cirkev	3	0,4
Ostatné	5	0,7
Bez vyznania	29	4,1
Nezistená	88	12,3
Celkom	716	100

Zdroj: ŠÚ SR – SODB 2011

1.1.5.3 Vzdelanostná štruktúra

Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce Nováčany, zistená na základe výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011, je zaznamenaná v nasledovných tabuľkách.

Tabuľka č. 9

Štruktúra obyvateľov podľa dosiahnutého vzdelania (2011)				
Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	Muži	Ženy	Spolu	%
Základné vzdelanie	64	92	156	21,79
Stredné vzdelanie	148	137	285	39,80
Vysokoškolské vzdelanie	55	45	100	13,97
Ostatní bez udania školského vzdelania	15	10	25	3,49
Ostatní bez školského vzdelania	73	77	150	20,95

Zdroj: ŠÚ SR – SODB 2011

Tabuľka č. 10

Štruktúra obyvateľov podľa dosiahnutého stredoškolského vzdelania (2011)		
	Počet obyvateľov	%
Učňovské stredné vzdelanie (bez maturity)	66	9,22
Stredné odborné vzdelanie (bez maturity)	42	5,87
Úplné učňovské stredné vzdelanie (s maturitou)	32	4,47
Úplné stredné odborné vzdelanie (s maturitou)	129	18,02
Úplné stredné všeobecné vzdelanie	11	1,54
Vyššie stredné vzdelanie	5	0,70
Spolu stredné vzdelanie	285	39,80

Zdroj: ŠÚ SR – SODB 2011

Tabuľka č. 11

Štruktúra obyvateľov podľa dosiahnutého vysokoškolského vzdelania (2011)		
	Počet obyvateľov	%
Bakalárske vzdelanie	21	2,93
Magisterské, inžinierske, doktorské vzdelanie	75	10,47
Doktorandské vzdelanie	4	0,56
Spolu vysokoškolské vzdelanie	100	13,97

Zdroj: ŠÚ SR – SODB 2011

1.1.5.4 Domácnosti

Podľa údajov Štatistického úradu SR v obci v sledovanom roku žilo celkom 181 domácností, najväčšie zastúpenie majú 4-členné domácnosti a naopak najmenšie 6 a viac členné domácnosti.

Tabuľka č. 12

Počet domácností podľa počtu členov (2011)	
1- členná	31
2- členná	36
3- členná	33
4- členná	43
5- členná	20
6 a viac členná	18
Spolu	181

Zdroj: ŠÚ SR – SODB 2011

1.1.6 Ekonomické zdroje

Tabuľka č. 13

Osoby ekonomicky aktívne (2011)	Muži	Ženy	Spolu
v %	55,2	44,8	100
spolu	191	155	346
- na materskej dovolenke	0	6	6
pracujúci dôchodcovia	4	5	9
vypomáhajúci v rodinnom podniku	0	0	0
nezamestnaní	63	39	102
Nepracujúci dôchodcovia	47	69	116
Osoby na rodičovskej dovolenke	0	16	16
Ostatní nezávislí	3	2	5
Žiaci a študenti	92	105	197
v tom			
deti a žiaci ZŠ	79	83	162
zo stredných škôl	9	15	24
z vysokých škôl	4	7	11
Ostatní závislí, nezistení	22	14	36
Úhrn obyvateľov	355	361	716
Narodení v obci súčasného bydliska	245	211	456
v %	69	58,4	63,7

Zdroj: ŠÚ SR – SODB 2011

Tabuľka č. 14

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby (2011)			
	Muži	Ženy	Spolu	Dochádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	7	7	14	2
Lesníctvo, ťažba dreva	2	1	3	0
Výroba potravín a nápojov	2	1	3	2
Ťažba uhlia a lignitu, iná ťažba a dobývanie	0	1	1	0
Výroba textilu, odevov, kože, kožených výrobkov výroba papiera a výrobkov z papiera, tlač a reprodukcia záznamových médií	6	4	10	4
Spracovanie dreva a výrobkov z dreva, nábytku, slamy a prúteného materiálu	2	1	3	1
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov, chemikálií, chemických produktov, výrobkov z gumy a plasty	2	1	3	2
Výroba základných farmaceutických výrobkov a prípravkov, výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	3	0	3	2
Výroba a spracovanie kovov, kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	33	3	36	31
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov, elektrických zariadení a strojov	9	4	13	5
Výroba motorových vozidiel, návesov, prívesov, iná výroba a inštalácia strojov a prístrojov	9	3	12	11
Dodávka elektriny, plynu, pary, zber, úprava a dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd, zber a spracúvanie odpadov, recyklácia materiálov	7	2	9	6
Výstavba budov, inžinierske stavby a špecializované stavebné práce	16	4	20	8
Veľkoobchod, maloobchod a oprava motorových vozidiel	2	3	5	5
Veľkoobchod, maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	13	18	31	23
Pozemná doprava a doprava potrubím, skladové a pomocné činnosti v doprave	12	2	14	11

Poštové služby a služby kuriérov, ubytovanie a činnosti reštaurácií a pohostinstiev	4	12	16	8
Nakladateľské činnosti, výroba filmov, tv programov, činnosti pre rozhlasové a televízne vysielanie a telekomunikácie	0	1	1	1
Počítačové programovanie, poradenstvo, informačné a finančné služby a poistenie a dôchodkové zabezpečenie	4	2	6	6
Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia, v oblasti nehnuteľností, právne a účtovnícke činnosti, vedenie firiem, poradenstvo v oblasti riadenia	4	3	7	4
Architektonické a inžinierske činnosti, vedecký výskum, reklama a prieskum trhu, veterinárne činnosti a ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	2	1	3	2
Prenájom, lízing, sprostredkovanie práce, činnosti cestovných agentúr, rezervačné služby a súvisiace činnosti, bezpečnostné a pátracie služby	3	2	5	3
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinnou úpravou a administratívne, pomocné kancelárske práce a iné	4	2	6	5
Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	17	12	30	28
Vzdelávanie	5	13	18	16
Zdravotníctvo	3	25	28	21
Starostlivosť v pobytových zariadeniach, sociálna práca bez ubytovania, tvorivé, umelecké a zábavné činnosti, činnosti knižníc, archívov, múzeí, herní a stávkových kancelárií	1	11	12	11
Športové, zábavné, rekreačné činnosti a činnosti členských organizácií	0	3	3	2
Oprava počítačov, osobných potrieb pre domácnosti a ostatné osobné služby	3	3	6	6
Zamestnávateľ v zahraničí	0	0	0	0
Nezistené	16	9	25	9
Spolu	191	155	346	235

Zdroj: ŠÚ SR – SODB 2011

1.1.6.1 Zamestnanosť

Podľa údajov Štatistického úradu SR bolo v obci v roku 2014 registrovaných celkom 37 podnikateľských subjektov, z toho 8 PO – právnických osôb (firiem) a 29 FO – fyzických osôb (podnikateľov).

Ich členenie podľa odvetvia ekonomickej činnosti (SK NACE) a počtu zamestnancov je zobrazené v nasledujúcich tabuľkách.

Tabuľka č. 15

Podnikateľské subjekty (PO) podľa odvetvia ekonomickej činnosti (2014)						
Odvetvie ekonomickej činnosti (SK NACE)	PO - podnikatelia					
	počet spolu	subjekty podľa počtu zamestnancov				
		?	0	1	5-9	10-19
A pôdohospodárstvo	2		1		1	
B ťažba a dobývanie						
C priemyselná výroba	1				1	
D dodávka elektriny, plynu, pary						
E dodávka vody						
F stavebníctvo	1					1
G veľkoobchod a maloobchod	1		1			
H doprava a skladovanie	1			1		
I ubytovacie a stravovacie služby	1	1				
J informácie a komunikácia						
K finančné a poisťovacie činnosti						
L činnosti v oblasti nehnuteľností						
M odb., vedecké a technické činnosti	1			1		
N administratívne a podporné služby						
verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie						
P vzdelávanie						
Q zdravotníctvo a sociálna pomoc						
R umenie, zábava a rekreácia						
S ostatné činnosti						
SPOLU	8	1	2	2	2	1

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka č. 16

Podnikateľské subjekty (FO) podľa odvetvia ekonomickej činnosti (2014)				
Odvetvie ekonomickej činnosti (SK NACE)	FO - podnikatelia			
	počet spolu	subjekty podľa počtu zamestnancov		
		?	0	1
A pôdohospodárstvo	5	4	1	
B ťažba a dobývanie				
C priemyselná výroba	6	3	2	1
D dodávka elektriny, plynu, pary				
E dodávka vody				

F stavebníctvo	5	4	1	
G veľkoobchod a maloobchod	1		1	
H doprava a skladovanie				
I ubytovacie a stravovacie služby	1	1		
J informácie a komunikácia				
K finančné a poisťovacie činnosti	4	1	3	
L činnosti v oblasti nehnuteľností				
M odb., vedecké a technické činnosti	3	1	1	1
N administratívne a podporné služby				
verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie				
P vzdelávanie	1		1	
Q zdravotníctvo a sociálna pomoc				
R umenie, zábava a rekreácia				
S ostatné činnosti	3	1	2	
SPOLU	29	15	12	2

Zdroj: ŠÚ SR

1.1.6.2 Nezamestnanosť

Nezamestnané obyvateľstvo je charakterizované ako obyvateľstvo, ktoré nevykonáva žiadnu platenú prácu, no aktívne si ju hľadá. V podmienkach Slovenskej republiky to znamená, že sa musia pravidelne, v určených intervaloch hlásiť na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny. Dobrovoľne nezamestnané obyvateľstvo, t.j. nevykonávajú žiadnu platenú prácu a ani nemajú žiaden záujem si ju nájsť, nepatrí medzi nezamestnané obyvateľstvo (z hľadiska štatistického vykazovania i z hľadiska ekonomických vied).

Celkový vývoj počtu nezamestnaných zobrazuje tabuľka č. 17. Štruktúru nezamestnaných podľa stupňa dosiahnutého vzdelania zachytáva tabuľka č. 18, podľa veku tabuľka č. 19 a podľa dĺžky nezamestnanosti (evidencie na úrade práce) tabuľka č. 20.

Tabuľka č. 17

Vývoj nezamestnanosti (2005 – 2014)										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Muži	37	36	26	32	50	49	39	50	42	29
Ženy	40	36	29	30	29	34	36	35	29	31
Spolu – počet nezamestnaných	77	72	55	62	79	83	75	85	71	60

Zdroj: ÚPSVaR SR

Tabuľka č. 18

Štruktúra nezamestnaných podľa stupňa dosiahnutého vzdelania (2005 – 2014)										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0 – Bez vzdelania	2	1	0	1	2	2	0	1	0	1
1 – Základné vzdelanie	50	53	43	43	53	51	49	59	52	43
2 – SOU vyučený	13	9	7	12	12	10	10	7	6	5
3 – SOU bez maturity	0	0	0	0	0	0	0	1	0	2

4 – SOU s maturitou	4	6	3	3	4	9	7	6	7	3
5 – Gymnázium	1	1	1	2	1	0	0	2	0	0
6 – SOŠ	7	2	0	0	5	7	3	4	1	0
7 – vyššie stredné vzdelanie	0	0	0	0	0	1	2	1	1	2
8 – VŠ	0	0	1	1	2	3	4	4	3	3
9 – vedecká výchova	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Spolu - počet nezamestnaných	77	72	55	62	79	83	75	85	71	60

Zdroj: ÚPSVaR SR

Tabuľka č. 19

Štruktúra nezamestnaných podľa veku (2005 – 2014)										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Do 19 rokov	4	5	9	5	10	9	7	8	2	0
20-29 rokov	18	18	14	20	19	23	27	28	19	15
30-39 rokov	22	14	11	14	14	14	10	21	17	15
40-49 rokov	23	26	18	18	24	21	18	17	21	17
50 a viac	10	9	3	5	12	16	13	11	12	13
Spolu – počet nezamestnaných	77	72	55	62	79	83	75	85	71	60

Zdroj: ÚPSVaR SR

Tabuľka č. 20

Štruktúra nezamestnaných podľa dĺžky evidencie (2005 – 2014)										
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Do 12 mesiacov	24	24	20	25	44	29	32	38	23	17
13-24 mesiacov	7	4	2	7	7	12	6	20	17	6
Nad 24 mesiacov	46	44	33	30	28	42	37	27	31	37
Spolu – počet nezamestnaných	77	72	55	62	79	83	75	85	71	60

Zdroj: ÚPSVaR SR

1.1.6.3 Cestovný ruch

Obec Nováčany sa nachádza relatívne blízko krajského mesta Košice, ktoré je strediskom cestovného ruchu, čo môže mať výrazný vplyv aj na rozvoj cestovného ruchu v obci. Na území obce sa nachádza Biofarma, ktorá ponúka hosťom aj ubytovanie a rôzne možnosti oddychu a trávenia voľného času prostredníctvom poskytovaných doplnkových služieb (kolky, jazdenie na koni a pod.).

V severnej časti obce sa taktiež nachádza chatová osada (41 chát). Vlastníkmi sú predovšetkým obyvatelia Košíc a blízkeho okolia.

1.1.7 Materiálne a fyzické zdroje

1.1.7.1 Zariadenia občianskej vybavenosti

Na území obce sa nachádzajú 2 predajne potravín a zmiešaného tovaru a 1 pohostinstvo. V obci sa nachádza aj knižnica a požiarňa zbrojnica. V obci sa nachádza cintorín, ale Dom smútku

v obci doposiaľ chýba. Typ a množstvo zariadení občianskej vybavenosti v obci bude podmienený aktuálnymi potrebami súčasných i budúcich obyvateľov a návštevníkov obce.

1.1.7.2 Bývanie

V obci sa podľa údajov zo sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 nachádzalo celkom 157 domov, z čoho až 144 bolo rodinných. Prevažovalo vlastníctvo fyzických osôb.

Tabuľka č. 21

Domy podľa formy vlastníctva a typu (2011)	
Typ domu	
Rodinné domy	144
Bytové domy	2
Iné	11
Forma vlastníctva	
Fyzické osoby	138
Štát	0
Obce	0
Iné právnické osoby	2
Kombinácia vlastníkov	3
Iné	9

Zdroj: ŠÚ SR – SODB 2011

Tabuľka č. 22

Byty podľa formy vlastníctva (2011)	
Vlastné byty v bytových domoch	18
Byty vo vlastných rodinných domoch	124
Obecné byty	0
Družstevné byty	1
Iné	18
Spolu	161

Zdroj: ŠÚ SR – SODB 2011

1.1.7.3 Sociálne služby

Sociálne služby zabezpečuje obec v súčinnosti so spoločným obecným úradom Beniakovce.

1.1.7.4 Zdravotníctvo

V súčasnosti sa na území obce nenachádza žiadna ambulancia zdravotnej starostlivosti, ani lekáreň. Obyvatelia obce dochádzajú za zdravotnou starostlivosťou do blízkej Nemocnice s poliklinikou v MČ Košice – Šaca, ako aj do iných zdravotníckych zariadení nachádzajúcich sa v meste Košice.

1.1.7.5 Inštitúcie v obci

V obci má sídlo Obecný úrad Nováčany, ktorý predstavuje verejnú inštitúciu zabezpečujúcu výkon samosprávy a prenesený výkon štátnej správy. Stavebný úrad má spoločnú úradovňu v obci Beniakovce. V oblasti bezpečnosti patrí obec pod pracovisko policajného zboru v obci Jasov. Spoločný matričný úrad sa nachádza v obci Malá Ida.

1.1.7.6 Šport a rekreácia

V obci sa nachádza futbalové ihrisko, kolkáreň a v predchádzajúcom PO vybudované multifunkčné ihrisko. Obec má veľmi dobré podmienky pre zriadenie cyklistických a jazdeckých dráh, a pre rozvoj turistiky i cestovného ruchu.

1.1.7.7 Kultúra

V obci sa nachádza rímsko-katolícky kostol sv. Štefana postavený z roku 1807 v klasicistickom štýle. Južne od obce sa nachádza Kaplnka nanebovzatia Panny Márie postavená v roku 1904. V obci sa nachádza kultúrny dom, ktorý potrebuje rekonštrukciu, rovnako aj obecná knižnica. V obci pôsobia 2 folklórne súbory, ženský chrámový spevácky zbor a ženská spevácka skupina „BABINEC ROZMARIJA“.

1.2 ANALÝZA VONKAJŠIEHO ÚZEMIA

1.2.1 Analýza väzieb územia

1.2.1.1 Dopravná infraštruktúra – širšie vzťahy

Obec Nováčany sa nachádza necelých 15km západne od mesta Košice. Okrajom zastavenej časti obce prechádza komunikácia II/548 v smere Košice – Jasov, na ktorej tiež ležia obce Rudník, Šemša, Malá Ida a za obcou Malá Ida sa napájajú na cestu I. triedy č. 50, ako aj zároveň na cestu medzinárodného významu E 571. Obce Štós, Jasov a mesto Medzev sa nachádzajú na trase cesty II. Triedy č. 548, ktorá vyúsťuje do cesty taktiež II. triedy č. 550. V Moldave nad Bodvou sa napája táto cesta II. triedy na cestu I. triedy č. 50 a zároveň na cestu E 571 nadregionálneho a medzinárodného významu.

Dopravnú dostupnosť obce Nováčany s mestom Košice a okolitými obcami zabezpečuje spoločnosť Eurobus, a. s. prostredníctvom viacerých pravidelných liniek prímestskej autobusovej dopravy. Obec nie je napojená na železničnú trať, najbližšia železničná stanica je v Košiciach. Neďaleko obce sa nachádza Medzinárodné letisko Košice, druhé najväčšie letisko na Slovensku. Poloha letiska je asi 6 km južne od centra Košíc.

1.2.1.2 Zásobovanie pitnou vodou

Zdrojom pitnej vody v obci je skupinový vodovod, ktorého prevádzkovateľom je Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s., Košice. Na území obce Nováčany sa nachádza približne 5,2km vodovodnej siete a napojených je viac ako 90% obyvateľov. V minulosti si obyvatelia zabezpečovali pitnú vodu z vlastných studní, táto však vo väčšine prípadov nevyhovovala zdravotno-technickým normám.

1.2.1.3 Kanalizácia a ČOV

V obci Nováčany nie je vybudovaná kanalizačná sieť ani ČOV. V obci je vybudovaná len čiastočná kanalizačná sieť na odvedenie dažďovej vody v okolí hlavnej štátnej cesty, ktorá prechádza cez obec. Trasovanie novo navrhovanej kanalizácie sa plánuje v krajniciach ulíc, resp. v ich polovici. Vo väčšej časti povedie v súbehu s vodovodným potrubím. Na kanalizačnú sieť je navrhované napojiť všetkých producentov znečistenia.

1.2.1.4 Plyn

Obec Nováčany je plynofikovaná. Ako zdroj zásobovania obce plynom je plynovod Šemša – Hodkovce – Nováčany, s bodom napojenia v Malej Ide. Uvedený stav vyhovuje i pre budúce obdobie, z ktorého sa bude odvíjať i plynofikácia pre novonavrhované objekty RD, OV a podnikateľské subjekty v obci. Obec Nováčany má zabezpečené dodávky zemného plynu cez spoločnosť SPP a. s., ktorá zabezpečuje nákup, distribúciu, prepravu a predaj zemného plynu v SR. Slovenský dopravný systém medzinárodnej prepravy zemného plynu je prepojený s hlavnými európskymi dopravnými systémami a poskytuje spoľahlivú službu významným plynárenským spoločnostiam.

1.2.1.5 Energetická sieť

Energetická sieť v obci Nováčany je zrealizovaná a zatiaľ nevykazuje potrebu rekonštrukcie. Obec Nováčany je zásobovaná elektrickou energiou, ktorú zabezpečujú Východoslovenská energetika a. s.. Dodávka elektrickej energie pre jednotlivých odberateľov v obci je vykonávaná verejným NN vzdušným rozvodom na betónových stĺpoch v blízkosti verejných komunikácií.

1.2.1.6 Telekomunikácie

Obyvatelia obce Nováčany môžu využívať služby rôznych telekomunikačných spoločností. Územie obce je pokryté ako pevnými, tak aj mobilnými operátormi pôsobiacimi na Slovenskom telekomunikačnom trhu. Hlasové služby poskytuje niekoľko fixných a mobilných operátorov.

1.2.1.7 Rozhlas a televízia

Obyvatelia obce Nováčany využívajú služby spoločností, ktoré poskytujú prístup k televíznym a rozhlasovým staniciam prostredníctvom satelitných služieb. Bežný občan obce tak môže mať prístup k rôznym televíznym a rozhlasovým staniciam.

1.2.1.8 Internet

Obec Nováčany má vlastnú oficiálnu webovú stránku. Pripojenie na internet v obci Nováčany je možné prostredníctvom telekomunikačných operátorov pevných a mobilných sietí poskytujúcich svoje služby na území obce.

Obec v súčasnosti pripravuje zriadenie verejne prístupnej internetovej miestnosti v priestoroch obecnej knižnice.

1.2.2 Hlavné vonkajšie faktory

Pri plánovaní rozvoja, riešení problémov a výziev konkrétneho územia je dôležité rešpektovať nielen vnútorný potenciál a aktuálny stav územia ale tiež rôznorodé vonkajšie faktory, ktoré môžu v aktuálnom čase alebo neskôr v budúcnosti vplyvať na dané územie či už s pozitívnym alebo negatívnym dopadom. Jedná sa predovšetkým o tie faktory, ktoré nie je možné vlastnými silami ovplyvniť ale je nevyhnutné ich vopred predvídať, pretože môžu zásadným spôsobom ovplyvniť naplánovaný budúci rozvoj. Je dôležité rešpektovať faktory rozvoja nastavené pre celkový rozvoj SR a tiež rozvoj dotknutého regiónu, ktorého súčasťou je riešené územie. Plánovať rozvoj svojho územia v rozpore s nadradenými faktormi rozvoja predstavuje vysoké riziko a ohrozenie budúcej realizácie miestnych rozvojových projektov a následné dosiahnutie nastavených cieľov. Okrem toho je dôležité monitorovať aktuálny stav a prípadne predvídať tendencie v smerovaní budúceho vývoja situácie v politickom, legislatívnom, finančnom, sociálnom a technologickom prostredí vonkajších vplyvov.

Výhodou je predvídať budúce zmeny a vytvárať vopred preventívne opatrenia pre zamedzenie alebo znížovanie ich negatívnych dopadov na rozvojové aktivity v dotknutom území. Existuje taktiež samostatné prostredie prírodných javov, ktoré by bolo možné pomenovať aj tzv. „vplyvom vyššej moci“, ktoré je ťažko predvídať avšak dôsledky môžu mať dlhodobý nepriaznivý dopad na územie – to môžu byť napr. extrémny počasie, záplavy, kalamity, lesné požiare a pod..

Slovensko ako členský štát Európskej únie musí rešpektovať a prispôbovať svoje rozvojové ciele a zámery spoločnej európskej stratégie **Európa 2020**, ktorá stanovuje 5 cieľov pre EÚ do roku 2020:

1. Zamestnanosť

- Zvýšiť mieru zamestnanosti obyvateľov vo veku 20 – 64 rokov na 75%.

2. Výskum a vývoj

- Zvýšiť úroveň investícií do výskumu a vývoja na 3% HDP.

3. Zmena klímy a energetická udržateľnosť

- Znížiť emisie skleníkových plynov o 20% oproti úrovniam z roku 1990.
- Získavať 20% energie z obnoviteľných zdrojov.
- Dosiahnuť 20% nárast efektívnosti vo využívaní energie.

4. Vzdelávanie

- Zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky pod 10%.
- Min. 40% podiel obyvateľov vo veku 30 – 34 rokov s ukončeným vysokoškolským vzdelaním.

5. Boj proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu

- Min. o 20 mil. znížiť počet osôb, ktorým hrozí chudoba a sociálne vylúčenie.

Stratégia zároveň identifikovala nové mechanizmy na povzbudenie rastu a tvorby pracovných miest. Bližšie sa im venuje v **7 hlavných iniciatívach**:

Inteligentný rast

- Digitálna agenda pre Európu
- Inovácia v Únii
- Mládež v pohybe

Udržateľný rast

- Európa efektívne využívajúca zdroje
- Priemyselná politika vo veku globalizácie

Inkluzívny rast

- Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta
- Európska platforma na boj proti chudobe

Európska komisia zohľadnila tieto priority pre dosiahnutie dlhodobého rastu pre celú EÚ a v súčasnosti smeruje viac ako 30% rozpočtu EÚ do Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), Európskeho sociálneho fondu (ESF) a Kohézneho fondu (KF). Tieto nástroje, známe ako štrukturálne fondy, pomáhajú zabezpečiť efektívne investovanie finančných prostriedkov s cieľom podporovať inteligentný, udržateľný a inkluzívny rast predovšetkým v zaostávajúcich členských štátoch EÚ.

Financovanie z prostriedkov EÚ podporuje:

- vytváranie väčšieho počtu pracovných miest a zvyšovanie ich kvality,
- rozvoj nových technológií,

- špičkový výskum,
- vysokorýchlostný prístup na internet,
- inteligentnú dopravnú a energetickú infraštruktúru,
- energetickú efektívnosť a využívanie obnoviteľných zdrojov energie (OZE),
- rozvoj podnikania a
- zručnosti a odbornú prípravu.

Na rozvoj vidieckych oblastí v rámci EÚ sa zameriava politika rozvoja vidieka EÚ, ktorá je súčasťou spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ (SPP). V súlade so stratégiou Európa 2020 a celkovými cieľmi politiky SPP boli pre rozvoj vidieka stanovené 3 dlhodobé strategické ciele:

1. podporovať konkurencieschopnosť poľnohospodárstva,
2. zabezpečiť udržateľné hospodárenie s prírodnými zdrojmi a opatrenia v oblasti klímy a
3. dosiahnuť vyvážený územný rozvoj vidieckych hospodárstiev a komunít vrátane vytvárania a udržiavania pracovných miest.

Rozvoj vidieckych oblastí v jednotlivých členských štátoch EÚ je realizovaný prostredníctvom národných programov rozvoja vidieka, ktoré by mali rešpektovať nasledovné spoločné priority EÚ:

- podporovať prenos znalostí a inovácie v poľnohospodárstve, lesnom hospodárstve a vidieckych oblastiach,
- zvyšovať životaschopnosť a konkurencieschopnosť všetkých typov poľnohospodárstva a propagovať inovačné technológie a udržateľné hospodárenie,
- podporovať organizáciu potravinového reťazca, dobré životné podmienky zvierat a riadenie rizík v poľnohospodárstve,
- obnovovať, zachovávať a posilňovať ekosystémy súvisiace s poľnohospodárstvom a lesníctvom,
- podporovať efektívne využívanie zdrojov a prechod na nízkouhlíkové hospodárstvo odolné voči zmenám klímy a
- podporovať sociálne začlenenie, znižovanie chudoby a hospodársky rozvoj vo vidieckych oblastiach.

Finančné prostriedky EÚ zamerané na rozvoj vidieka sú zabezpečené z Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV). Spolu so štrukturálnymi fondmi EÚ (EFRR, ESF a KF) a Európskym námorným a rybárskym fondom (ENRF) spoločne predstavujú európske štrukturálne a investičné fondy (ESIF). Z týchto fondov bude podpora EÚ na Slovensku financovaná prostredníctvom nasledovných operačných programov:

- OP Výskum a inovácie
- OP Integrovaná infraštruktúra,
- OP Ľudské zdroje,
- OP Kvalita životného prostredia
- Integrovaný regionálny OP,
- OP Efektívna verejná správa,
- OP Technická pomoc,
- Program rozvoja vidieka a
- OP Rybné hospodárstvo.

Medzi hlavné faktory rozvoja na národnej úrovni patria odporúčania a záväzky vyplývajúce z členstva SR v Európskej únii, ktoré sa stávajú súčasťou národnej legislatívy a prenášajú sa do programových dokumentov štátu. V rámci aktuálnej prípravy rozvoja územia je potrebné rešpektovať nasledovné odporúčania Európskej komisie, ktoré boli Slovensku predložené k programu stability SR.

- Dodržiavať požiadavky Paktu stability a rastu a udržiavať HDP v súlade so stanovenými cieľmi a zohľadňovať prípadné nepriaznivé hospodárske podmienky. Pokračovať v opatreniach dlhodobej udržateľnosti verejných financií s dôrazom na oblasť zdravotníctva (racionalizácia nemocničnej starostlivosti a riadenia a posilňovanie primárnej starostlivosti o zdravie obyvateľstva).
- Zlepšovať efektívnosť daňovej politiky so zameraním na posilňovanie kapacít auditu a výberu daní. Zamerať sa na efektívnosť zdaňovania nehnuteľností a prepojiť základ zdanenia nehnuteľností na skutočnú trhovú hodnotu nehnuteľností.
- Zvýšiť nezávislosť verejnej služby a zlepšiť riadenie ľudských zdrojov vo verejnej správe. Zamerať sa na posilňovanie analytickej kapacity verejných inštitúcií, prijímať opatrenia na boj proti korupcii a zvýšiť efektívnosť a kvalitu súdneho systému a verejného obstarávania.
- Zavádzať opatrenia pre zlepšenie podnikateľského prostredia s dôrazom na malé a stredné podniky. Zamerať sa na lepšie fungovanie trhu s energiou a preskúmať faktory vplývajúce na vysoké sieťové poplatky za elektrinu s dôrazom pre priemyselných odberateľov. Naďalej rozvíjať energetické prepojenia so susednými krajinami.
- Zamerať sa na riešenie dlhodobej nezamestnanosti s dôrazom na mladých ľudí (preventívne opatrenia) a ženy s rodinnými povinnosťami (zamerať sa na zariadenia starostlivosti o deti do troch rokov). Využívať nástroje podpory zamestnávania ako sú aktivačné práce, druhá šanca na vzdelanie, individuálne prispôsobovanie odborného vzdelávania s dôrazom na kvalitu. Zvýšiť kapacitu verejných služieb zamestnanosti so zameraním na správu prípadov, personalizované poradenstvo, aktiváciu nezamestnaných a posilniť prepojenie medzi aktiváciou a sociálnou pomocou.

- Zvyšovať kvalitu vyučovania na školách a zlepšovať učebné výsledky žiakov a študentov. Odborné vzdelávanie a prípravu poskytovať priamo na pracoviskách. Prispôsobiť vytváranie študijných programov priamo orientovaných na výkon povolania. Zamerať sa na zvyšovanie kvality vedeckej základne a prepájať účinné odovzdávanie poznatkov z vedy a výskumu pre akademickú obec.
- Vytvárať systémové opatrenia pre zlepšenie prístupu ku kvalitnému a inkluzívnemu predškolskému a školskému vzdelávaniu marginalizovaných skupín vrátane rómskych komunit a vytvárať podmienky pre ich širšiu účasť na odbornej príprave a vyššom vzdelávaní.

Zároveň pre SR vyplýva povinnosť dodržiavať záväzky k stanoveným termínom, ktoré jej vyplynuli pri vstupe do Európskej únie a to predovšetkým zamerané na zvyšovanie dostupnosti miestneho obyvateľstva ku kvalitnej pitnej vode prostredníctvom budovania verejných vodovodov a zvyšovanie počtu obyvateľov napojených na kanalizáciu prostredníctvom budovania verejných kanalizácií a čistiarní odpadových vôd. Rozvoj v týchto oblastiach infraštruktúry bude preto patriť medzi podporované priority v závislosti od veľkosti územných aglomerácií a v závislosti od plánovacích dokumentov na regionálnej úrovni.

Ďalšiu oblasť predstavuje spoločné úsilie členských štátov EÚ znižovať emisie skleníkových plynov v záujme dosiahnutia záväzku EÚ znížiť emisie skleníkových plynov do roku 2020 o 20%. Podporované budú rôzne ekologicky zamerané projekty spojené s využívaním obnoviteľných zdrojov energií alebo využívanie alternatívnych materiálov a technológií zameraných na zvyšovanie energetickej efektívnosti nielen v oblastiach ako doprava a priemysel ale tiež v poľnohospodárstve a lesníctve.

Realizácia národných projektov elektronizácie verejnej správy a rozvoja elektronických služieb bude spolu so zavádzaním inovácií a IKT a postupným zvyšovaním prístupnosti k širokopásmovému internetu aj vo vidieckych oblastiach vytvárať podmienky pre efektívny a kvalitný výkon služieb verejnej správy i samosprávy.

Národné projekty výstavby diaľnic, rýchlostných ciest vrátane postupnej modernizácie železničnej dopravy otvoria dlho očakávané kvalitné dopravné prepojenie východu a západu Slovenska. Východ SR s blízkym prepojením na Maďarsko, Poľsko a Ukrajinu tak konečne bude môcť ponúknuť investične zaujímavý potenciál vhodný aj pre významných tzv. strategických investorov, ktorí vytvárajú nové a dlhodobé stále pracovné príležitosti. Spolu so zámerom preferovať plánované investičné parky zameriavať sa na inovácie a informačné a komunikačné technológie s vysokou pridanou hodnotou môžu sa v okolí mesta Košice vytvárať vysoko kvalifikované pracovné miesta, ktoré môžu zastaviť dlhodobý odliv kvalifikovanej pracovnej sily a mladých ľudí z východu na západ.

1.2.3 Vplyv vonkajšieho prostredia na vývoj situácie v území

Konkrétny vplyv vonkajšieho prostredia na všestranný rozvoj miestneho územia predovšetkým z pohľadu miestnej samosprávy je značný a je možné ho rozdeliť do niekoľkých kategórií. Identifikácia a rozdelenie jednotlivých vplyvov pomôže tvorcom stratégie predvídať budúci možný vývoj situácie (hlavne ten nepriaznivý) a v rámci svojich možností sa naň pripraviť resp. prijať preventívne opatrenia na zmiernenie prípadných negatívnych dopadov.

Na rozvoj miestneho územia môžu vplyvať rôzne vonkajšie faktory, ktoré je možné zhrnúť do nasledovných spoločných oblastí:

- sociálna,
- technologická,
- ekonomická,
- ekologická,
- politická a
- hodnotová.

Na rozvoj miestneho územia predpokladáme pôsobenie nasledujúcich vonkajších faktorov:

Tabuľka č. 23

Sociálna oblasť	Technologická oblasť	Ekonomická oblasť
Zmeny populácie – starnutie obyvateľstva, vyludňovanie vidieka, odchod mladých a kvalifikovaných ľudí za prácou, vzdelaním, službami	Rozvoj zameraný na široké využívanie IKT, inovácií, kreatívneho priemyslu, moderných alternatívnych technológií	Podpora z fondov EÚ na realizáciu investičných i neinvestičných rozvojových projektov pre verejný, súkromný i neziskový sektor
Zvyšovanie vzdelanostnej, kvalifikačnej a odbornej úrovne žiakov, študentov a obyvateľov	Pokryvanie vidieckych oblastí širokopásmovým pripojením na internet a elektronizácia služieb verejnej správy a samosprávy	Národné dotačné a kompenzačné programy v rôznych oblastiach (i na rozvoj vidieckeho CR a agroturistiky)
Pokles výroby u dominantných zamestnávateľov v regióne a s tým spojený pokles príjmov alebo hromadné prepúšťania	Rozvoj priemyselných a technologicky vyspelých (High – Tech) parkov s vyššou pridanou hodnotou	Obmedzená podpora štátu pre malých a stredných podnikateľov a vysoká odvodová zaťaženosť brzdiaca ďalší rozvoj podnikania
Prehlbujúca sa chudoba a sociálna vylúčenosť marginalizovaných a neprispôsobivých skupín, nárast sociálnej ohrozenosti mládeže	Zvyšovanie dostupnosti k technológiám využívajúcich obnoviteľné zdroje energií aj pre fyzické osoby a nárast ich individuálneho využívania na vidieku	Postupujúca výstavba diaľnic smerom na východ SR a postupný príchod významných investorov bližšie k východu republiky
Špecializované účelové dotačné programy EÚ a SR (napr. zamestnávanie mladých ľudí, aktivačné práce a pod.)	Podpora prenosu vedeckých a výskumných poznatkov do praxe (poľnohospodárstvo, lesníctvo, rozvoj vidieka)	Podpora štátu pri výrobe a predaji miestnych a regionálnych výrobkov, potravín a produktov

Migračné vlny – hromadné sťahovanie národov za prácou z vojnových a chudobných oblastí do krajín EÚ	Postupné ukončovanie éry využívania uhľohydrátov na báze tradičných palív a prechod k alternatívnym zdrojom energií	Prehlbujúca sa kríza v rámci Európskej únie – finančná, ekonomická – vplyv na stabilitu bánk, meny i priemyselnej výroby
Ekologická oblasť	Politická oblasť	Hodnotová oblasť
Podpora a preferovanie ekologických projektov, využívania OZE, zvyšovanie energetickej efektívnosti, nakladania s odpadmi a pod.	Plnenie záväzkov SR voči legislatíve a normám EÚ v rôznych oblastiach	Propagácia európskych demokratických princípov, cenností a hodnôt, tolerancie, spolupatričnosti a vzájomnej súdržnosti
Trvalo udržateľný rozvoj obcí a mikroregiónov na Slovensku vrátane podpory miestnych ekologických a udržateľných projektov	Integrovaný územný rozvoj na princípoch LEADER – preferovanie komunitou riadeného rozvoja vo vidieckom prostredí	Rozvoj komunitného dialógu, komunitnej a medzisektorovej spolupráce, rozvoj spoločných partnerských vzťahov a projektov
Zmeny spojené s otepľovaním, extrémny počasie, záplavy, suché obdobia ovplyvňujúce poľnohospodársku prvovýrobu, vysychanie vodných zdrojov, lesné kalamity, požiare a pod.	Ohrozenie politiky súdržnosti – možné krátenie fondov EÚ, obmedzovanie voľného pohybu osôb alebo tovarov, rozsiahla reštrukturalizácia EÚ alebo aj možnosť rozpadu EÚ	Postupné vytrácanie základných morálnych hodnôt, rodinnej a medzigeneračnej súdržnosti, nárast radikalizmu a extrémizmu zvlášť medzi mladými ľuďmi
Zásahy do prírody a životného prostredia – znečisťovanie pôdy užívaním pesticídov, herbicídov, chemických hnojív, skládky odpadov a pod.	Pretrvávajúce problémy s nevysporiadanými vlastníckymi vzťahmi, rozdrobenosť vlastníckych podielov	Postupný prechod k zdravému spôsobu života – prevencia ochorení, zdravšie potraviny, pohyb, šport, relax, oddych
Postupný rozvoj ekologického a trvalo udržateľného hospodárenia v lesníctve a v poľnohospodárstve	Presúvanie kompetencií štátu na samosprávy bez primeranej finančnej podpory	Postupný návrat k domácej kvalite na úkor lacnej kvantity (z dovozu), lokálpatriotizmus

Zdroj: vlastné spracovanie

1.2.4 Súlad PHSR s inými rozvojovými dokumentmi

Plánovanie hospodárskeho a sociálneho rozvoja musí byť v súlade a nadväzovať na súbor národných, regionálnych i miestnych rozvojových dokumentov, ktoré v danom období špecifikujú rozvojové smerovanie nadradených územných celkov. Príprava rozvojovej stratégie na miestnej úrovni musí byť preto v súlade s miestnym územnoplánovacím dokumentom, pretože PHSR a UPD spolu predstavujú základné rozvojové piliere budúceho rozvoja územia. Okrem toho miestny rozvoj musí byť v súlade s plánovaným rozvojom mikroregiónu prípadne Miestnej akčnej skupiny (ak existujú resp. ak pripravujú spoločnú rozvojovú stratégiu).

Na regionálnej úrovni musí byť miestna stratégia zosúladená s rozvojovou stratégiou a cieľmi samosprávneho kraja vrátane iných platných regionálnych rozvojových koncepcií, programov alebo stratégií.

PHSR obce Nováčany je spracovaný v súlade s rôznymi rozvojovými stratégiami a koncepciami na miestnej, regionálnej, národnej i nadnárodnej úrovni tak, aby nedochádzalo k žiadnym rozporom ale naopak, aby sa vzájomne dopĺňali a vo vzájomnom súlade prispievali k znásobovaniu rozvojového efektu obce.

Obec má spracovaný aktuálne platný územnoplánovací dokument. Tento dokument bol aktualizovaný v roku 2013, a vyžaduje si aktualizáciu v najbližšom období. Príprava stratégie PHSR v plnom rozsahu vychádzala a je zosúladená s ÚPD obce. V prípade budúcej aktualizácie novej dokumentácie ÚPD bude zohľadnený a zosúladený vzájomný vplyv na PHSR. V prípade vzniknutia rozporov bude realizovaná aktualizácia PHSR v záujme úplného zosúladenia oboch dokumentov.

Obec je súčasťou regionálneho združenia obcí Rudohorie, ktoré má spracovanú vlastnú spoločnú rozvojovú stratégiu. PHSR obce Nováčany je v súlade s miestnou regionálnou stratégiou.

Obec je súčasťou občianskeho združenia MAS RUDOHORIE, o. z., ktoré má spracovanú aktuálnu vlastnú komunitou riadenú integrovanú rozvojovú stratégiu (stratégia CLLD). PHSR obce je v súlade s miestnou aktuálne platnou stratégiou CLLD.

Počas spracovávania PHSR bola nadviazaná úzka spolupráca so zástupcami jednotlivých sektorov (verejný, súkromný, občiansky) vrátane zapojenia partnerov, aktivistov miestnych záujmových združení a marginalizovaných komunit. PHSR tak zohľadňuje a je v súlade so všetkými miestnymi rozvojovými dokumentmi a to predovšetkým v nasledovných oblastiach:

- rozvoj miestnej ekonomiky a rast zamestnanosti v území,
- rast konkurencieschopnosti miestnych podnikateľov,
- rozvoj inovatívnych a kreatívnych nápadov a projektov,
- rozvoj malého podnikania a služieb v rôznych oblastiach,
- rozvoj turizmu – infraštruktúra, služby, propagácia,
- skvalitňovanie všetkých druhov vzdelávania a informovania (základné, odborné, celoživotné, záujmové, rekvalifikačné a pod.),
- rozvoj a skvalitňovanie verejnej infraštruktúry a služieb,
- rozvoj komunitného dialógu a spolupráce, komunitných a sociálnych služieb vrátane zapájania mladých ľudí a marginalizovaných skupín obyvateľov,
- rozvoj viacsektorových partnerstiev a spolupráce,
- skvalitňovanie a ochrana životného prostredia,
- využívanie a zveľaďovanie miestneho potenciálu (príroda, ľudia, tradície, história a pod.).

PHSR obce je v súlade s nasledovnými stratégiami alebo koncepciami na regionálnej alebo národnej úrovni, ktoré budú vplývať na konkrétny rozvoj územnej oblasti, ktorej súčasťou je aj územie obce:

- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického kraja 2016 – 2022, ktorý je zameraný na „intenzívnu podporu tvorby nových pracovných miest a iniciatív vedúcich k rastu miezd cestou budovania regionálnej identity v Košickom kraji“ (základné poslanie – misia KSK). Základné strategické ciele sa zameriavajú na posilnenie regionálnej identity prostredníctvom tvorby pracovných miest, rozvoja vidieka, komunitného spôsobu života, rozvojom občianskej spoločnosti, sociálnych ľudských práv, dobrovoľníctva, kultúrneho a prírodného dedičstva a kvality života obyvateľov.
- Regionálna integrovaná územná stratégia Košického kraja na roky 2014 – 2020 sa vo svojich prioritných osiach zameriava na bezpečnú a ekologickú dopravu, ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám a zlepšenie kvality života s dôrazom na životné prostredie.
- Stratégia pre rozvoj kreatívnej ekonomiky Košického kraja slúži na podporu rozvoja kreatívnej ekonomiky s pozitívnym dopadom na zamestnanosť a kvalitu života v regióne. Vo svojich prioritných oblastiach sa zameriava na budovanie partnerstiev a rozvoj vzdelávania.
- Program budovania logistického centra pre agrokomodity v KSK je zameraný na podporu zvyšovania zamestnanosti a konkurencieschopnosti Košického kraja podporou priamej produkcie prvovýroby, tvorbu partnerstiev, dodávateľských reťazcov, registráciu miestnych agroproduktov, vzdelávací a školiaci proces, miestne značky a pod..
- Regionálna inovačná stratégia Košického kraja 2013 – 2020 sa zameriava na rozvoj vzájomnej spolupráce a partnerstiev pri využívaní vnútorného inovačného potenciálu, podporu inovatívneho podnikania, skvalitňovania ľudských zdrojov a budovania regionálneho inovačného ekosystému európskeho významu.
- Stratégia na zmiernenie sociálnej exklúzie v podmienkach Košického kraja 2015 – 2020 sa v rámci svojich prioritných oblastí zameriava znevýhodnené skupiny na trhu práce, ich motiváciu, aktivizáciu, odborné vzdelávanie, inovatívne formy podnikania, využívanie vnútorného potenciálu územia a rozvoj informovanosti.
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR do roku 2020 stanovuje pre Košický kraj 3 základné prioritné oblasti: 1.-vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii, 2.-podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva efektívne využívajúceho zdroje a 3.-podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti zabezpečujúceho sociálnu a územnú súdržnosť.
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu do roku 2020 sa zameriava na zvyšovanie konkurencieschopnosti cestovného ruchu pri lepšom využívaní jeho potenciálu so zámerom vyrovnávať regionálne disparity a vytvárať nové pracovné príležitosti. Dôraz bude kladený na kvalitu, inovácie, rozvoj podnikania v CR, širšiu účasť znevýhodnených

občanov, rozvoj cykloturistiky, kúpeľníctva, rozvoj vzdelávania a partnerstiev, produktov a propagácie CR.

- Miestna Agenda 21 – Udržateľný rozvoj obcí a mikroregiónov na Slovensku sa zameriava na tvorbu partnerstiev, enviroment, miestny rozvoj a kvalitu života na vidieku, podporu miestnych iniciatív a zapájanie miestneho obyvateľstva a komunít do trvalo udržateľného rozvoja regiónov.

1.3 ZHODNOTENIE SÚČASNÉHO STAVU ÚZEMIA

1.3.1 Zhodnotenie súčasného stavu územia

Analýza SWOT bola spracovaná na základe výstupov analýzy vnútorného prostredia obce a tiež názorov a podnetov miestnych občanov, ktorí sa zúčastnili pracovných stretnutí zameraných na identifikáciu silných a slabých stránok územia obce. Snahou bolo dosiahnuť viac sektorovú spoluprácu zapojením do prípravných prác na PHSR aj miestnych združení, spolkov, záujmových organizácií a podnikateľských subjektov v záujme čo najširšej prezentácie miestnych názorov a návrhov v každej z dotknutých oblastí. Výsledkom bolo široké spektrum účastníkov, ktorí prezentovali svoj uhol pohľadu na obec, dianie v nej, kvalitu života a potrieb v území kde žijú alebo pôsobia.

Vybrané boli štyri základné oblasti, v rámci ktorých boli postupne zadefinované silné a slabé stránky obce a jej územia z pohľadu vnútorného prostredia. Z pohľadu vonkajších vplyvov boli zadefinované príležitosti a ohrozenia, ktoré môžu pozitívne alebo negatívne ovplyvňovať budúci rozvoj v obci. Určujúcim kritériom bolo stanovenie spoločnej názorovej zhody medzi účastníkmi stretnutí a tá bola v niektorých prípadoch smerodajnou pri zápise do jednotlivých častí analýzy SWOT (zvlášť pri definovaní vplyvu vnútorného alebo vonkajšieho prostredia). Analýza je výstupom konkrétnej práce s ľuďmi a ich názormi, ktoré boli v prípade spoločnej zhody nadradené dodržaniu presných definícií SWOT analýzy.

Ako základné oblasti hodnotenia analýzy SWOT boli vybrané:

- prírodné zdroje
- ľudské a spoločenské zdroje
- materiálne a fyzické zdroje a
- ekonomické zdroje.

Z každej z týchto oblastí boli zadefinované silné stránky a slabé stránky územia z pohľadu vnútorného prostredia, ktoré si dokáže obec a jej obyvatelia ovplyvniť samostatne. Za každú oblasť boli navrhnuté tie silné alebo slabé stránky, ktoré sa účastníkom pracovných stretnutí javili ako kľúčové. Tie boli neskôr zohľadnené pri zadefinovaní základných problémov v území a následnom výbere budúcich prioritných rozvojových oblastí a stanovení strategickej časti PHSR.

1.4 ANALÝZA SWOT

Tabuľka č. 24

Oblasť:	Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
PRÍRODNÉ ZDROJE	<ul style="list-style-type: none"> vhodné klimatické podmienky; bohatý prírodný potenciál; výhodná poloha obce v podhorskej oblasti; blízkosť krajského mesta ; vysoká kvalita ovzdušia; vysoké zastúpenie lesov a lesných porastov; územia patriace do CHKO Slovenský kras; chránené vtáčie územie; vysoké zastúpenie zelene; výskyt chránených drevín, rastlín a živočíchov; separovanie odpadov v obci; pozitívny prístup miestnej samosprávy k zachovaniu prírodného dedičstva pre nasledujúce generácie; bohatý historický potenciál (tradície, náreč, kroje, recepty, povesti a pod.); 	<ul style="list-style-type: none"> nedobudovaná protipovodňová ochrana pred 100, 500 a viacročnými vodami orná pôda nižšej bonity – nižšia úrodnosť; nedokončené a chýbajúce kanalizácie a ČOV; chýbajú zberné dvory a kompostoviská; chýbajú zariadenia pre zhodnocovanie a recykláciu odpadov; nedostatočná motivácia občanov triediť odpad; vypúšťanie septikov a žump; nízke environmentálne povedomie obyvateľstva; chýba koncepcia využitia obnoviteľných zdrojov v obci; nedoriešené vlastnícke vzťahy k pozemkom; 	<ul style="list-style-type: none"> ochrana a racionálne využívanie prírodných zdrojov; propagácia ochrany životného prostredia; existencia legislatívneho zabezpečenia a integrovaná koncepcia v hospodárení s odpadmi SR (minimalizácia vzniku odpadov, maximálne využívanie odpadov, zhodnocovanie a správne zneškodňovanie spôsobom neohrožujúcim zdravie ľudí a životné prostredie); politika Európskej únie smerujúca k trvalo udržateľnému rozvoju; ekologicky zameraní zahraniční a domáci investori; plnenie záväzkov voči EÚ (zásobovanie pitnou vodou, využívanie OZE, výstavba kanalizácií a ČOV a pod.); 	<ul style="list-style-type: none"> hydroklimatické zmeny (oteplovanie , extrémny počasia, obdobia sucha); zanedbanie environmentálnej výchovy; nedostatok podzemných vodných zdrojov; povodňové vody; pokles vody v zdrojoch pitnej vody; rozširujúca sa kontaminácia v okolí bývalých banských ložísk; rôznorodé nerastné bohatstvo – výskyt a ložiská železnej rudy, zlata, striebra, antimónu, azbestu, kaolínu a pod.; obmedzenie politiky súdržnosti a krátenie fondov EÚ z dôvodu ekonomickej, finančnej krízy kontaminácia ornej pôdy z neriadenej poľnohospodárskej činnosti ; pokračovanie nekontrolovaného pôdneho hospodárenia ;

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka č. 25

Oblasť:	Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
ĽUDSKÉ A SPOLOČENSKÉ ZDROJE	<ul style="list-style-type: none"> vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku; zvýšené migračné prírastky rozmanitá náboženská a národnostná štruktúra obyvateľov – nutnosť tolerancie; záujem obyvateľov Košíc o bývanie na vidieku; záujem obyvateľov o vzdelávanie a zvyšovanie kvalifikácie; dostupná materská a základná škola v obci; pomerne ľahko dostupná široká a rozmanitá sieť 	<ul style="list-style-type: none"> finančne veľmi náročná prevádzka MŠ a ZŠ; zlý technický stav MŠ a ZŠ a nedostatočná kapacita; slabé prepojenie systému vzdelávania s potrebami trhu práce; nedostatok financií na podporu školstva; pomerne vysoká nezamestnanosť v porovnaní s inými regiónmi SR nižšia vzdelanostná úroveň 	<ul style="list-style-type: none"> možnosť využívať štrukturálne fondy EÚ; pokračujúce národné programy podporujúce zamestnanosť – aktivačné práce, absolventská prax ako aj možnosť využívať nové výhodné národné projekty na podporu zamestnávania najviac ohrozených skupín ako sú mláď 	<ul style="list-style-type: none"> pokles demografického vývoja a starnutie obyvateľstva; úbytok obyvateľstva migráciou – zvlášť kvalifikovaných mladých ľudí; nedostatočné finančné kompenzácie presunu kompetencií zo štátu na samosprávu; postupný zánik pracovných príležitostí pre

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Nováčany na roky 2016 - 2022

	<ul style="list-style-type: none"> • stredných škôl, vysokých škôl a školských zariadení v blízkych mestách Moldava nad Bodvou a krajskom meste Košice; • pomerne ľahko dostupná široká a rozmanitá sieť rôznych inštitúcií, úradov a služieb v blízkych mestách; • veľký záujem obyvateľov o rozvoj obce a regiónu MVO, spolky a združenia; • využívanie aktívnych prác v obci; • vysoký záujem o šport, športové aktivity, podujatia a krúžky; 	<ul style="list-style-type: none"> • nezamestnaných; značná skupina MRK obyvateľov; • nutnosť dochádzania za prácou; • málo miestnych pracovných príležitostí; • chýba komunitné centrum v obci; • chýbajú komunitní, terénni sociálni pracovníci; • chýba komunitná spolupráca, komunitný dialóg a spolupatričnosť v komunitách; • prehlbovanie medzigeneračnej priepasti seniori – mládež; 	<ul style="list-style-type: none"> • ľudia a ľudia nad 50 rokov veku; • koncepcie a akčné plány zamestnanosti na národnej a regionálnej úrovni; • rozvoj priemyselných parkov v blízkych mestách; • rozvoj fariem v regióne; 	<ul style="list-style-type: none"> • obyvateľov s nižším vzdelaním ; • pokračujúca izolácia škôl vzhľadom k vonkajšiemu prostrediu a trhu práce; • národná legislatíva bez účinných opatrení voči zneužívaniu sociálnych výhod; • prehlbovanie chudoby a sociálneho vylúčenia u neprispôsobivých občanov; • pokles výroby u dominantných zamestnávateľov v okolí; • nezáujem investorov o východ Slovenska;
--	---	---	--	---

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka č. 26

Oblasť	Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
MATERIÁLNE A FYZICKÉ ZDROJE	<ul style="list-style-type: none"> • poloha RZMO v blízkosti krajského mesta, ktoré je významným dopravným uzlom a križovatkou obchodných ciest; • prístupenie RZMO pravidelnou autobusovou dopravou ; • blízkosť medzinárodného letiska a železničného dopravného uzla v meste Košice; • spracované a pripravované rozvojové dokumenty obce; • možnosti územného rozvoja v obci; • zvyšujúca sa atraktivita bývania na vidieku a pretrvávajúci vysoký záujem o bývanie; • dobrá občianska a spoločenská vybavenosť; • obec je plynofikovaná; • dostatočná energetická sieť; • dostupnosť telekomunikačných služieb; • bohaté tradície a hlboké korene kultúr. podujatí • vysoké kultúrne povedomie obyvateľstva; • bohatá tradícia folklórnych a iných kultúrnych podujatí, súťaží ; • záujem detí a mládeže o kultúru – spev, tanec; • vysoký záujem o šport s množstvom športových 	<ul style="list-style-type: none"> • absencia miestnych komunikácií a chodníkov; • nedostatok širokopásmového internetu; • nedostatok parkovacích plôch a parkovacích miest; • finančne veľmi náročná výstavba a rekonštrukcie technickej a dopravnej infraštruktúry; • chýbajúce cyklistické chodníky a trasy v obci; • nedostatočne chránené detské ihriská; • nedostatok financií na kultúru a šport; • nedostatok a zlý technický stav športových areálov a ihrísk – chýba zázemie; • zlý technický stav a vysoká energetická náročnosť verejných budov (KD, ZŠ, MŠ, sociálne zariadenia, požiarne zbrojnice a ostatné verejné budovy); • nedostatočná vybavenosť KD; • chýba dom smútku v obci; • nedostatočné zabezpečenie obci proti vandalizmu; • nedostatok zariadení cestovného ruchu; • nedostatočná ponuka služieb CR; • chýbajúce denné stacionári; • chýbajúce zastúpenie zdravotného strediska 	<ul style="list-style-type: none"> • možnosť využívať štrukturálne fondy EU; • rekonštrukcia príjazdových komunikácií do obcí a ďalších napojení na hlavné cestné ťahy; • možnosť spolufinancovania kultúrnych aktivít z podnikateľských kruhov; • rozšírenie kultúrnej a športovej spolupráce v rámci regiónu Rudohorie, susednými regiónmi, okolitými obcami a blízkymi mestami; • rozširovanie služieb KIDS a zvýšenie kapacity intervalov autobusovej prepravy; • národná podpora obnovy verejných budov v záujme zvyšovania energetickej efektívnosti); 	<ul style="list-style-type: none"> • nízky záujem investorov o východné Slovensko; • stagnujúca výstavba diaľnic v KSK a SR; • neriešenie zlého technického stavu príjazdových komunikácií a napojení na hlavné cestné ťahy; • nedostatok financií a zanedbávanie technickej a dopravnej infraštruktúry v obci a v regióne; • nevysporiadavani e vlastníckych vzťahov; • nedostatočná finančná podpora štátu pri presune kompetencií; • nárast individuálnej automobilovej dopravy; • zlý neuspokojivý vzťah medzi životným štýlom obyvateľstva a športovaním;

	<ul style="list-style-type: none"> podujatí ; dobrá prístupnosť obce na internet; 	<p>a sociálnych zariadení v obci;</p>	<ul style="list-style-type: none"> národný program digitalizácie verejných služieb ; národný program internetizácie vidieckych oblastí; národné a regionálne programy rozvoja kultúry a športu; budúci rozvoj zameraný na široké využívanie IKT, inovácií, kreativity a alternatívnych technológií; 	<ul style="list-style-type: none"> d'alší nárast nezamestnanosti; nízke a stagnujúce príjmy obyvateľov;
--	---	---------------------------------------	---	---

Zdroj: vlastné spracovanie

Tabuľka č. 27

Oblasť	Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
EKONOMICKÉ ZDROJE	<ul style="list-style-type: none"> výhodná poloha obce – v tichom a čistom prostredí vhodnom pre CR; blízkosť krajského mesta a dopravná prístupnosť; pomerne ľahká dostupnosť inštitúcií zameraných na podporu podnikania; spracované aktuálne rozvojové dokumenty; počet a štruktúra malých a stredných podnikateľov; dostatok disponibilnej pracovnej sily; existujúce podmienky pre rozvoj vidieckeho, poľovníckeho a zdravotného cestovného ruchu; bohatá história; tradičné ľudové remeslá a folklór; 	<ul style="list-style-type: none"> neoptimálne využívanie prírodného a historického potenciálu obce; chýbajúca stratégia podpory mikro a malého podnikania; zanedbávanie starostlivosti prírodných atrakcií; nedostatočná ponuka služieb cestovného ruchu; nízka úroveň služieb cestovného ruchu; chýbajúce zariadenia cestovného ruchu; nedostatočná propagácia obce a regiónu v oblasti cestovného ruchu; odchod kvalifikovanej pracovnej sily; nedostatok pracovných príležitostí a bytov pre udržanie pracovnej sily; vysoká miera nezamestnanosti; nízka úroveň HDP/obyv. v porovnaní s priemerom Európskej únie; nutnosť dochádzania za prácou a službami; 	<ul style="list-style-type: none"> zmena daňového systému SR – znižovanie daňovej zaťažnosti; rast priamych zahraničných investícií v regióne; možnosti využívania fondov Európskej únie a dotácií pre poľnohospodárov; zvyšovanie kúpnej sily obyvateľstva v prímestských oblastiach; vytváranie priaznivejších podmienok pre podnikanie v SR; vytváranie nových partnerstiev; dokončenie diaľnic Košice – Bratislava, Košice – Miškolec; rozvoj priemyselných parkov a priemyselných oblastí v regióne; okolie vyčlenený ako rekreačno oddychové zázemie mesta Košice – predpokladaný rozvoj cestovného ruchu pre obyvateľov a návštevníkov metropoly východu; postupujúca výstavba diaľnic smerom na východ SR a postupný 	<ul style="list-style-type: none"> neriešenie politiky štátu v oblasti malého a stredného podnikania; finančné a ekonomické turbulencie ovplyvňujúce stabilitu bánk a priemyselnej výroby; zanedbávanie podpory štátu v oblasti malého a stredného podnikania; nárast odlevu kvalifikovanej pracovnej sily; nárast konkurencie vplyvom viac dotovaných a lacnejších výrobkov z EÚ; celosvetovo klesajúca ekonomická aktivita; pokles výroby u dominantných zamestnávateľov v regióne; pretrvávajúci nezáujem investorov o Východné Slovensko; zanedbanie výstavby diaľnic a nadradenej cestnej siete v regióne; slabá propagácia východu

			<p>príchod významných investorov bližšie k východu;</p> <ul style="list-style-type: none"> rozvoj priemyselných a technologicky vyspelých parkov s vyššou pridanou hodnotou; rozvoj ekologického hospodárenia; národná podpora predaja domácich a regionálnych výrobkov, potravín a služieb; 	<p>Slovenska;</p> <ul style="list-style-type: none"> nedostatočné stimuly pre budúcich investorov zo strany vlády SR; preferovanie lacnej kvantity (z dovozu) pred (miestnou) kvalitou;
--	--	--	---	---

Zdroj: vlastné spracovanie

1.4.1 Silné a slabé stránky územia

Pre každú zo zadefinovaných oblastí boli vybrané tie silné alebo slabé stránky, ktoré sa účastníkom pracovných stretnutí javili ako kľúčové pre budúcu identifikáciu základných problémov svojho územia a následného stanovenia prioritných rozvojových oblastí stratégie PHSR.

1.4.1.1 Prírodné zdroje

Za určujúce silné stránky boli stanovené:

- bohatý prírodný potenciál, ktorý vyplýva z vhodných klimatických podmienok a výhodnej polohy obce v podhorskom prostredí so širokým zastúpením lesov, lúk, pasienkov, vodných tokov a potokov s množstvom rôznorodnej fauny i flóry (lesná zver, chránené druhy a pod.);
- zaujímavý historický potenciál územia spojený so zachovávaním miestnych tradícií, nárečovej osobitosti, tradičných prvkov v obliekaní, kulinárstve, tradovaní miestnych povestí a pamätihodností
- pomerná blízkosť krajského mesta Košice, ktoré svoje okolie využíva na rekreačno oddychové aktivity, víkendovú turistiku, agroturistiku, záujmové aktivity, poznávacie výlety a pod.

Za určujúce slabé stránky boli stanovené:

- nedostatok vodných zdrojov pitnej vody predovšetkým tých podzemných, ktoré vplyvom pretrvávajúcich suchších období strácajú na výdatnosti alebo celkom vysychajú rovnako ako aj povrchové zdroje, ktoré sú na extrémny počasie ešte citlivejšie;
- environmentálne záťaž - problém skládok odpadov zvlášť tých nelegálnych, kontaminácia ornej pôdy z neriadenej poľnohospodárskej činnosti s prehnaným využívaním chemikálií, pesticídov a hnojív v minulosti;

- veľmi nízke využívanie obnoviteľných zdrojov energie, alternatívnych a energeticky šetrných postupov a technológií, ktoré sú šetrné k životnému prostrediu.

1.4.1.2 Ľudské a spoločenské zdroje

Za určujúce silné stránky boli stanovené:

- vysoké kultúrne povedomie obyvateľstva, ktoré nielen zachováva tradičnú osobitosť svojho kultúrneho i národného povedomia, ale úspešne odovzdáva tieto osobitosti aj mladým ľuďom, ktorí prejavujú záujem o kultúrne podujatia, súťaže a prehliadky, osvojujú si tradičný folklór predovšetkým spev a tanec;
- záujem miestnych obyvateľov o rôzne spolkové, komunitné a klubové činnosti, šport, záujmové združenia, miestne remeslá a prejavujú tiež záujem o rozvoj obce i celého regiónu, rôzne spoločenské a športové podujatia;
- zvýšený záujem o vzdelávacie aktivity v rôznych oblastiach, inovačné technológie, výpočtová technika, celoživotné vzdelávanie, vzrastajú nároky na vybavenosť a kvalitu vzdelávania v miestnych školských, výchovných a voľnočasových zariadeniach.

Za určujúce slabé stránky boli stanovené:

- stále pretrvávajúca pomerne vysoká nezamestnanosť, ktorá ovplyvňuje kvalitu života miestnych obyvateľov, nutnosť dochádzania za prácou, málo miestnych pracovných príležitostí a z toho vyplývajúci nižší životný štandard, chudoba alebo strata pracovných návykov a sociálna vylúčenosť;
- zvýšená potreba služieb a aktivít prispôsobených pre vzrastajúci počet seniorov, sociálne zabezpečenie, vzdelávacie aktivity, prispôsobené športové a spoločenské podujatia, zabránenie vzniku medzigeneračnej priepasti seniori – mládež, podpora rodinnej súdržnosti a tradičných morálnych hodnôt;
- vysoká potreba motivácie, aktivizácie a aktivít prispôsobených moderným potrebám mladých ľudí a mládeže za účelom zvyšovania atraktivity bývania na vidieku a zamedzeniu ich odchodu do mestských oblastí nielen za prácou ale aj za kvalitnejšími službami a voľnočasovými aktivitami podľa svojich predstáv.

1.4.1.3 Materiálne a fyzické zdroje

Za určujúce silné stránky boli stanovené:

- dobrá dostupnosť a prepojenosť obce na širokú sieť stredných a vyšších vzdelávacích zariadení a univerzít v blízkom meste Košice, ďalších kultúrnych, športových, sociálnych, zdravotných a spoločenských zariadení, rôznych verejných inštitúcií, medzinárodnej dopravnej prístupnosti (letisko, železnica a pod.);
- obec je pomerne dobre vybavená miestnou základnou dopravnou a technickou infraštruktúrou, obyvatelia majú prístup k pitnej vode, energetickej sieti, obec je

plynofikovaná, obyvatelia môžu využívať služby telekomunikačných a mobilných operátorov, televízie, rozhlasu a internetu.

Za určujúce slabé stránky boli stanovené:

- zastaraný a nevyhovujúci technicko energetický stav miestnych zariadení verejných služieb, nízka úroveň ich vybavenosti, ktorá nespĺňa súčasné nároky na kvalitu ich využívania čo ovplyvňuje kvalitu verejných služieb, vzdelávania a sociálnych služieb, voľnočasových, športových a kultúrnych služieb;
- chýbajúce časti a zastaraný príp. nevyhovujúci stav existujúcej dopravnej a ďalšej miestnej technickej základnej infraštruktúry (napr.chýbajúca kanalizácia a ČOV, miestne komunikácie, parkovacie miesta, cyklotrasy, internet, prvky bezpečnosti a pod.) a vysoká finančná náročnosť ich realizácie;
- problém s nevysporiadanými vlastníckymi vzťahmi, rozdrobenosť vlastníckych podielov.

1.4.1.4 Ekonomické zdroje

Za určujúce silné stránky boli stanovené:

- výborný potenciál pre rozvoj vidieckeho cestovného ruchu (výhodná poloha obce a jej zaujímavý prírodný, historický a kultúrny potenciál pre rozvoj miestnej rekreačnej a oddychovej turistiky, agroturistiky, záujmovej a poznávacej turistiky);
- pomerne dobré zastúpenie miestnych obchodných prevádzok, poskytovateľov služieb, malých a stredných podnikateľov, miestnych živnostníkov a remeselníkov;
- snaha miestnej samosprávy zameraná na rozvoj priaznivého podnikateľského prostredia, skvalitňovanie infraštruktúry a služieb, príprava rozvojových dokumentov, udržiavanie partnerských vzťahov na miestnej i regionálnej úrovni, podpora medzisektorovej a komunitnej spolupráce;

Za určujúce slabé stránky boli stanovené:

- nízky počet pracovných príležitostí vytváraných v obci a jej okolí, prevažuje skôr stav znižovania doterajšieho počtu zamestnancov, rušenie živností, pracovné príležitosti pre mladých sú veľmi obmedzené a tiež aj pre osoby staršie (po 50-tke), matky s rodinnými povinnosťami a pod.;
- chýbajúca alebo nevyhovujúca infraštruktúra potrebná pre rozvoj CR, chýbajú poskytovatelia služieb CR a tiež rôznych doplnkových služieb pre turistov;
- odchod kvalifikovanej pracovnej sily a zvlášť mladých ľudí po ukončení štúdia za prácou alebo vyššími zárobkami do iných regiónov prípadne do zahraničia.

1.4.2 Príležitosti a ohrozenia

Vzhľadom k hodnoteniu vplyvov vonkajšieho prostredia boli identifikované tie príležitosti alebo ohrozenia, ktoré podľa účastníkov pracovných stretnutí môžu mať rozhodujúci vplyv na budúci rozvoj obce a jej územia.

Ako príležitosti s rozhodujúcim pozitívnym vplyvom na rozvoj územia obce boli stanovené:

- podpora z fondov EÚ na realizáciu investičných i neinvestičných rozvojových projektov pre verejný, súkromný i neziskový sektor smerujúce k trvalo udržateľnému rozvoju;
- plnenie záväzkov SR voči legislatíve a normám EÚ (zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou, postupné budovanie kanalizácií a ČOV, využívania OZE a pod.);
- špecializované účelové dotačné programy EÚ (napr. zamestnávanie mladých ľudí a pod.);
- národné dotačné a kompenzačné programy v rôznych oblastiach (životné prostredie, bezpečnosť, kultúra, sociálna pomoc, zamestnanosť, vzdelávanie, šport, poľnohospodárstvo, investície a pod.);
- postupujúca výstavba diaľnic smerom na východ SR a postupný príchod významných investorov vytvárajúcich pracovné príležitosti aj bližšie k východu republiky, rozvoj priemyselných a technologicky vyspelých parkov s vyššou pridanou hodnotou;
- rozvoj zameraný na široké využívanie IKT , inovácií, kreativity, alternatívnych technológií šetrných k životnému prostrediu;
- rozvoj vidieka zameraný na skvalitňovanie infraštruktúry, služieb, vidiecky CR, agroturistiky a zvyšovanie zamestnanosti na vidieku, komunitou riadený integrovaný územný rozvoj na princípoch LEADER;
- okres Košice – okolie vyčlenený ako rekreačno oddychové zázemie mesta Košice – predpokladaný rozvoj atraktivít a služieb rôznych foriem cestovného ruchu pre obyvateľov a návštevníkov metropoly východu;
- podpora štátu pri výrobe a predaji miestnych a regionálnych výrobkov, potravín a produktov s dôrazom na rozvoj zamestnanosti na vidieku.

Ako ohrozenia s významným rizikovým vplyvom na rozvoj územia obce boli stanovené:

- hydroklimatické zmeny spojené s otepľovaním, extrémny počasie, záplavy, suché obdobia ovplyvňujúce poľnohospodársku prvovýrobu, vysychanie povrchových i podzemných vodných zdrojov , lesné kalamity alebo požiare a pod.;
- prehlbujúca sa kríza v rámci Európskej únie – finančná, ekonomická, nekontrolované migračné vlny, obmedzovanie voľného pohybu osôb alebo tovarov, ohrozenie politiky súdržnosti príp. rozpad EÚ;
- finančné a ekonomické turbulencie ovplyvňujúce stabilitu bánk a priemyselnej výroby spojené s poklesom výroby u dominantných zamestnávateľov v regióne a s tým spojený pokles príjmov alebo hromadné prepúšťania;

- nepriaznivý demografický vývoj, starnutie obyvateľstva a odchod mladých a kvalifikovaných ľudí za prácou, vzdelaním, kvalitnejšími službami do miest, iných regiónov alebo do zahraničia;
- pretrvávajúca zaostalosť východu voči ostatným regiónom SR spojená s nezáujmom investorov o východ Slovenska, málo novovytváraných pracovných príležitostí zvlášť vo vidieckych oblastiach;
- nízka podpora štátu pre malých a stredných podnikateľov, vysoká odvodová zaťaženosť a byrokracia obmedzujúca rozvoj existujúcich a zakladanie nových podnikateľských prevádzok;
- prehlbujúca sa chudoba a sociálna vylúčenosť marginalizovaných skupín obyvateľstva, neprispôsobivých občanov, nárast sociálnej ohrozenosti mládeže, prehlbovanie radikalizmu a extrémizmu;
- nekontrolované zásahy do prírody a životného prostredia – znečisťovanie ornej pôdy nekontrolovaným užívaním pesticídov, herbicídov, chemických hnojív a pod., neriadené hospodárenie v lesoch – rozsiahle výrubu bez obnovy lesných porastov; zanedbávanie environmentálnych záťaží, skládok a pod.
- pretrvávajúce problémy s nevysporiadanými vlastníckymi vzťahmi, rozdrobenosť vlastníckych podielov a presúvanie kompetencií štátu na samosprávy bez finančnej podpory.

1.4.3 Identifikácia potrieb

Pri identifikácii kľúčových potrieb územia obce sa vychádzalo z analýzy vnútorného i vonkajšieho prostredia a zo SWOT analýzy. Výber kľúčových potrieb predstavuje najdôležitejší krok v strategickom plánovaní a zostavení samotnej stratégie PHSR. Prioritné oblasti stratégie PHSR vychádzajú z kľúčových problémov – potrieb a predstavujú tie oblasti rozvoja, v ktorých by sa mali koncentrovať plánované financie, personálne i materiálne zdroje. Kľúčové nedostatky (problémy) súčasnej situácie územia boli identifikované pomocou problémovej analýzy, ktorá bola zostavená na pracovných stretnutiach.

Prvým krokom bolo zostavenie zoznamu kľúčových problémov. Pri definovaní kľúčových problémov bola vyvinutá snaha vziať do úvahy názory všetkých cieľových skupín obyvateľstva. Miestni obyvatelia dostali príležitosť vyjadriť svoje názory formou dotazníkového prieskumu a taktiež sa mohli zúčastniť na organizovaných pracovných stretnutiach. Na základe výsledkov dotazníkového prieskumu, neformálnych i pracovných stretnutí s obyvateľmi i zástupcami miestnej samosprávy, ako aj na základe SWOT analýzy (slabé stránky + ohrozenia) členovia pracovnej skupiny pomenovali kľúčové problémy svojej obce a jej územia.

- Pokles ekonomickej aktivity, málo novovytváraných pracovných príležitostí.
- Dlhodobá nezamestnanosť u mladých ľudí, osôb po 50-tke a žien s malými deťmi.

- Chýbajú podporné nástroje pre rozvoj cestovného ruchu.
- Chýba podpora pre miestnych podnikateľov a živnostníkov.
- Potreba motivácie k ekologickým formám hospodárenia.

- Nedostatok vodných zdrojov pitnej vody a znečisťovanie pitnej vody.
- Nelegálne skládky odpadov.
- Kontaminácia ornej pôdy chemikáliami po poľnohospodárskej činnosti v minulosti.
- Málo využívané obnoviteľné zdroje energií.
- Energetická efektívnosť verejných budov je nízka.
- Environmentálne povedomie u obyvateľov i podnikateľov je nízke.

- Nedostatok pracovných príležitostí, stále vysoká nezamestnanosť.
- Nutnosť dochádzania za prácou.
- Odchod mladých a kvalifikovaných ľudí za prácou.
- Prehlbovanie sociálnych rozdielov a chudoby.
- Postupné starnutie obyvateľstva, zvýšená potreba sociálnych služieb.
- Chýba osobitný prístup k potrebám mladých ľudí a mládeže.
- Nárast radikalizmu, extrémizmu, rôznych foriem závislostí.
- Ohrozenie rodinnej súdržnosti a tradičných morálnych hodnôt.

- Verejné budovy sú v zlom technickom stave.
- Vybavenie verejných zariadení nezodpovedá súčasným požiadavkám.
- Znížená kvalita poskytovaných verejných služieb.
- Dopravná a technická infraštruktúra chýba alebo je zastaraná.
- Nevysporiadané vlastnícke vzťahy k verejnej infraštruktúre.

Hore uvedené kľúčové problémy územia obce spomaľujú jej rozvoj, znižujú jej konkurencieschopnosť a zároveň sú dôvodom nižšej kvality života miestnych obyvateľov. Účastníci pracovných stretnutí v ďalšom kroku pristúpili k vytvoreniu oblastí, ktorých sa určené kľúčové problémy týkajú. Po zohľadnení ich spoločného vplyvu bolo identifikovaných päť základných problémových oblastí územia obce.

1. Nevyhovujúci stav miestnej verejnej infraštruktúry a nedostatok prípadne nízka kvalita poskytovaných verejných služieb čo má za následok nedostatočnú kvalitu života v obci.
2. Nedostatok príležitostí pre aktívne spoločenské, kultúrne a športové vyžitie obyvateľstva.
3. Málo pracovných príležitostí v území z čoho vyplýva potreba cestovania resp. odchodu obyvateľstva za prácou.

4. Nízka úroveň informovanosti, vzdelávania obyvateľov, komunitnej spolupráce, komunitného dialógu a potreba podpory a pomoci marginalizovaným skupinám obyvateľstva.
5. Environmentálne záťaže po predchádzajúcej poľnohospodárskej činnosti, nedostatočná ochrana prírody a životného prostredia.

Po zohľadnení pozitívnych vplyvov možných príležitostí pre rozvoj obce i negatívnych rizikových ohrození z pohľadu vonkajšieho prostredia, taktiež vonkajších faktorov rozvoja územia obce a samotných finančných, materiálnych i personálnych kapacít obce s dôrazom na aktuálne potreby a záujmy miestnych obyvateľov boli jednotlivé kľúčové problémy prehodnotené a na základe spoločných znakov zlúčené do základných problémových oblastí. Stanovené boli tie oblasti, ktoré nielen treba riešiť ale sú v moci samosprávy a schopnostiach miestnych obyvateľov ich skutočne aj zrealizovať.

Využitím bodovacej metódy boli účastníkmi pracovných stretnutí identifikované nasledujúce 3 najdôležitejšie potreby:

1. Efektívny a plnohodnotný hospodársky rozvoj zameraný na rozvoj a skvalitňovanie miestnej verejnej infraštruktúry, služieb, podnikateľských aktivít s dôrazom na rast zamestnanosti a rozvoj cestovného ruchu.
2. Rozvíjať a skvalitňovať miestny ľudský potenciál so zameraním na vzdelávanie miestnych obyvateľov, ochranu ich zdravia, zabezpečenia sociálnych služieb vrátane rozvoja komunitnej spolupráce a komunitného dialógu v záujme pomoci marginalizovaným skupinám pri lepšom uplatnení sa na trhu práce.
3. Chrániť prírodu v území a skvalitňovať miestne životné prostredie obyvateľov, zvyšovať energetickú efektívnosť, využívať obnoviteľné zdroje energie, zmiernovať nepriaznivé dopady zmeny klímy a efektívne hospodáriť s odpadmi.

2. STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť PHSR obsahuje stratégiu rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určuje hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

2.1 VÍZIA ÚZEMIA

Obec Nováčany definovala víziu svojho územia nasledovne:

- zabezpečiť svojim obyvateľom kvalitné životné prostredie prejavujúce sa čistým ovzduším, nízkym hlukom, kvalitnou vodou, odpadmi a chemikáliami nezaťaženu pôdou a zachovanými prirodzeným biotopmi,
- ponúknuť kvalitnú technickú infraštruktúru, kvalitné služby občianskej vybavenosti, sociálne zázemie na vysokej úrovni a množstvo príležitostí na príjemné športové a kultúrne vyžitie,
- umožniť prístup ku kvalitnej starostlivosti, výchove a vzdelávaniu.

Na základe definovanej vízie územia si obec do roku 2022 stanovila nasledovný strategický cieľ: *„dobudovaním základnej infraštruktúry, rozvíjaním prírodného a kultúrneho potenciálu územia a zabezpečením permanentného všestranného rozvoja obce, zlepšiť životné podmienky miestnych obyvateľov, vybavenosť a atraktivitu obce“.*

Uvedený strategický cieľ predstavuje súhrn čiastkových strategických cieľov definovaných v nasledovných politikách – oblastiach rozvoja:

- ▶ **hospodárska oblasť:** zlepšiť vzhľad, vybavenosť a celkovú atraktivitu obce, a tým zabezpečiť vhodné podmienky na život pre miestnych obyvateľov, rozvoj investícií a cestovného ruchu;
- ▶ **sociálna oblasť:** podporovať rozvoj služieb starostlivosti o zdravie miestnych obyvateľov, sociálnych služieb, komunitnej spolupráce, sociálnej inklúzie a vzdelávania v obci;
- ▶ **environmentálna oblasť:** realizovať aktivity prispievajúce k ochrane a zlepšovaniu stavu životného prostredia, využívaníu obnoviteľných zdrojov energie, zmierňovaniu nepriaznivých dopadov zmeny klímy a efektívnemu systému odpadového hospodárstva.

2.2 FORMULÁCIA STRATÉGIE

Hlavným cieľom definovania rozvojovej stratégie je určenie základnej hierarchickej štruktúry pre dané programovacie obdobie. Programovú štruktúru vo všeobecnosti tvoria:

- ciele,

- priority,
- opatrenia a
- aktivity.

Pri definovaní stratégie vo všetkých typoch programových dokumentov je dôležité dbať, aby jednotlivé ciele na seba nadväzovali a aby opatrenia a aktivity boli koherentné (neprekrývali sa). Pre každý programový dokument musí byť definovaný jeden globálny resp. strategický cieľ.

Špecifické ciele predstavujú jasnú, výstižnú a hutnú charakteristiku cieľového stavu. Dosiahnutie tohto stavu je zámerom rozvojovej stratégie na detailnejšej úrovni ako je globálny cieľ. Opatrenia predstavujú súhrn aktivít pomáhajúcich realizovať priority. Aktivity predstavujú typy činností – projektov, ktoré sa obec bude snažiť v rámci vymedzených opatrení realizovať.

Rozvojová stratégia obce Nováčany pozostáva z jedného globálneho cieľa a troch špecifických cieľov, ktoré vychádzajú z identifikovaných potrieb územia a vymedzujú tri základné prioritné rozvojové celky (osi) stratégie:

- hospodársky rozvoj,
- sociálny rozvoj a
- environmentálny rozvoj.

Pre každú z týchto prioritných osí bol navrhnutý samostatný špecifický cieľ. Napĺňanie špecifických cieľov bude priamym spôsobom prispievať k naplneniu dlhodobého strategického cieľa rozvojovej stratégie územia.

Tabuľka č. 28

1. Hospodárska prioritná oblasť	
Špecifický cieľ	Zlepšiť vzhľad, vybavenosť a celkovú atraktivitu obce, a tým zabezpečiť vhodné podmienky na život pre miestnych obyvateľov, rozvoj investícií, podnikania a cestovného ruchu.
Priority	1.1 Rozvoj dopravnej infraštruktúry obce
	1.2 Rozvoj základnej infraštruktúry a vybavenosti
	1.3 Rozvoj a využitie potenciálu cestovného ruchu
	1.4 Rozvoj ekonomického potenciálu obce
	1.5 Rozvoj produktívneho poľnohospodárstva
2. Sociálna prioritná oblasť	
Špecifický cieľ	Podporovať rozvoj služieb starostlivosti o zdravie miestnych obyvateľov, sociálnych služieb, komunitnej spolupráce, sociálnej inklúzie a vzdelávania v obci.
Priority	2.1 Znižovanie nezamestnanosti a rozvoj aktívnej politiky trhu práce
	2.2 Aktivizácia obyvateľstva
	2.3 Súdržnosť a lokálpatriotizmus
3. Environmentálna prioritná oblasť	
Špecifický cieľ	Realizovať aktivity prispievajúce k ochrane a zlepšovaniu stavu životného prostredia, využívaniu obnoviteľných zdrojov energie, zmierňovaniu

	nepriaznivých dopadov zmeny klímy a efektívnemu systému odpadového hospodárstva.
Priorita	3.1 Rozvoj environmentálnej infraštruktúry

Zdroj: vlastné spracovanie

Každý špecifický cieľ vymedzujú jednotlivé priority - oblasti strategického plánovania obce, ktoré nadväzujú na špecifické ciele. Rozvojová stratégia obce Nováčany bude napĺňaná prostredníctvom deviatich prioritných oblastí.

Navrhovaná rozvojová stratégia zohľadňuje riešenie najdôležitejších problémov územia, ktoré spomaľujú všestranný rozvoj obce, znižujú jej konkurencieschopnosť a zároveň sú dôvodom nízkej kvality života miestnych obyvateľov. Pri definovaní rozvojovej stratégie sa prihliadalo na názory všetkých cieľových skupín obyvateľstva, miestnych podnikateľov, predstaviteľov samosprávy a tiež miestnych záujmových združení a organizácií.

Pracovná skupina pre prípravu PHSR obce bola starostlivo vybraná z aktívnych obyvateľov obce s pomerným zastúpením podľa veku, pohlavia, ekonomickej aktivity a hlavne záujmu prispieť vlastnou aktivitou a časom k vytvoreniu budúcej rozvojovej stratégie. Všetci obyvatelia obce dostali príležitosť vyjadriť svoj názor v dotazníkovom prieskume, v ktorom dostali príležitosť pre určenie základných prioritných oblastí rozvoja a označenie konkrétnych aktivít, ktoré je potrebné čo najskôr riešiť.

2.3 VÝBER A POPIS CIEĽOV A PRIORÍT STRATÉGIE

Z hľadiska uskutočniteľnosti, monitorovania a hodnotenia bol vybraný menší počet špecifických cieľov a rovnako aj menší počet priorít. Prostredníctvom definovania priorít boli určené hlavné oblasti, ktoré je potrebné v obci podporiť a rozvíjať. Je dôležité, aby miestne rozvojové ciele boli zosúladené s nadradenými programovými dokumentmi na národnej a tiež regionálnej úrovni (najmä s programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja). Okrem toho ak obec je súčasťou miestnej akčnej skupiny (MAS) jej rozvojové ciele musia rešpektovať ciele stanovené v spoločnej stratégii CLLD (stratégia miestneho rozvoja vedená komunitou) príslušnej MAS.

2.3.1 Ciele stanovené na národnej úrovni

Základným východiskovým koncepčným dokumentom pre plánovanie regionálneho rozvoja na Slovensku je **Národná stratégia regionálneho rozvoja Slovenskej republiky**, ktorá definuje dlhodobú víziu, vytyčuje ciele a určuje prioritné oblasti regionálneho rozvoja a vytvára základný rámec pre realizáciu regionálnej politiky SR. Vízia regionálneho rozvoja predstavuje stav, ku ktorému má Slovensko za niekoľko rokov (do roku 2020 s výhľadom do roku 2030) dospieť a je definovaná takto:

„Slovensko sa má stať krajinou s vysokou kvalitou života všetkých občanov. Každý región bude využívať svoje danosti v prospech svojho udržateľného hospodárskeho, sociálneho, environmentálneho a územného rozvoja, a tým aj Slovenskej republiky, ako vyspelého, hospodársky, politicky a sociálne súdržného členského štátu Európskej únie.“

Pre naplnenie dlhodobej vízie regionálneho rozvoja SR je stanovený strategický cieľ:

„Integrovaným a výsledkovo orientovaným prístupom k regionálnemu rozvoju a na základe využitia vnútorného potenciálu regiónov zvýšiť do roku 2030 ich adaptabilitu, konkurencieschopnosť a výkonnosť pri súčasnom zvyšovaní kvality života obyvateľov a pri rešpektovaní princípov udržateľného rozvoja.“

Politika regionálneho rozvoja na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni má byť v najbližších rokoch koncentrovaná na realizáciu opatrení v oblasti zamestnanosti, vzdelávania, vedy, výskumu a inovácií, zvyšovania energetickej efektívnosti, využívania obnoviteľných prírodných zdrojov, podpory podnikania, zlepšenia kvality životného prostredia a na zvýšenie efektívnosti fungovania a kvality výkonu verejnej správy. Presadzuje uplatňovanie princípov udržateľného rozvoja využívajúc celý pozitívny rozvojový potenciál dotknutého územia. Za udržateľný sa považuje rozvoj založený na ekonomickom raste, prednostne na efektívnom využívaní obnoviteľných zdrojov a rozvážnom využívaní neobnoviteľných prírodných zdrojov so znižovaním ich nadmernej spotreby, na rešpektovaní kultúrnych a sociálnych potrieb obyvateľstva a na ochrane životného prostredia.

Základným programovým dokumentom pre riadenie pomoci zo štrukturálnych a investičných fondov EÚ (EŠIF) je **Partnerská dohoda SR na roky 2014 – 2020**, ktorá stanovuje pre Slovensko 5 základných národných priorít:

1. Podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie.
2. Infraštruktúra pre hospodársky rast a tvorbu pracovných miest.
3. Rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce.
4. Udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov.
5. Moderná a profesionálna verejná správa.

Nadväzuje na základné koncepčné dokumenty EÚ - Európa 2020 a Spoločný strategický rámec (SSR), ktorý stanovuje na obdobie rokov 2014 – 2020 nasledovných 11 tematických cieľov:

1. Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií.
2. Zlepšenie prístupu k informačným a komunikačným technológiám (IKT), zlepšenie ich využívania a kvality.

3. Zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov (MSP).
4. Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch.
5. Podpora prispôsobovania sa zmene klímy, predchádzanie a riadenie rizika.
6. Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov.
7. Podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach.
8. Podpora udržateľnej a kvalitnej zamestnanosti a mobility pracovnej sily.
9. Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii.
10. Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy pre zručnosti a celoživotné vzdelávanie.
11. Posilnenie inštitucionálnych kapacít orgánov verejnej správy a zainteresovaných strán a efektivity verejnej správy.

2.3.2 Ciele stanovené na regionálnej úrovni

Základným regionálnym rozvojovým dokumentom je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2016 až 2022, ktorý spolu s Územným plánom veľkého územného celku Košický kraj, sú základnými a kľúčovými dokumentmi pre riadenie samosprávy v oblasti regionálneho rozvoja. Regionálny rozvoj na miestnej úrovni musí byť zosúladený a vychádzať nielen z princípov národného ale i regionálneho plánovaného rozvoja. Víziou Košického samosprávneho kraja je **vzájomná spolupráca jednotlivých aktérov z akademickej, podnikateľskej a verejnej obce s cieľom mobilizácie sociálneho kapitálu obyvateľov Košického kraja pri hľadaní riešení aktuálnych problémov v oblasti regionálneho rozvoja**. Základné poslanie (misia) Košického samosprávneho kraja je **intenzívna podpora tvorby nových pracovných miest a iniciatív vedúcich k rastu miezd cestou budovania regionálnej identity** v Košickom kraji.

Tabuľka č. 29 Prehľad cieľov v PHSR

Prehľad cieľov stanovených v PHSR KSK	
Hospodárska oblasť	
Strategický cieľ	1. Posilňovanie regionálnej identity zastavením vytlačania pracovnej sily z trhu práce
Špecifické ciele	1.1 Tvorba nových pracovných miest v IT sektore 1.2 Tvorba nových pracovných miest v oblasti znalostnej ekonomiky 1.3 Tvorba nových pracovných miest v oblasti kreatívneho priemyslu 1.4 Tvorba nových pracovných miest v oblasti logistického priemyslu 1.5 Tvorba nových pracovných miest v oblasti cestovného ruchu
Strategický cieľ	2. Posilňovanie regionálnej identity cestou rozvoja vidieka
Špecifický cieľ	2.1 Tvorba nových pracovných miest podporou vzniku miestnych distribučných a spracovateľských sietí
Strategický	3. Posilňovanie regionálnej identity hľadaním alternatív k trhu práce pre pracovnú

cieľ	silu, ktorá bola z trhu práce vytlačená
Špecifický cieľ	3.1 Podpora rozvoja komunitného spôsobu života
Sociálna oblasť	
Strategický cieľ	4. Posilňovanie regionálnej identity cestou podpory rozvoja občianskej spoločnosti
Špecifické ciele	4.1 Podpora rozvoja spoločenskej zodpovednosti podnikania 4.2 Podpora zvyšovania občianskej participácie podporou združovania obyvateľov a vzniku záujmových skupín
Strategický cieľ	5. Posilňovanie regionálnej identity cestou podpory rozvoja sociálnych ľudských práv
Špecifické ciele	5.1 Skvalitňovanie poskytovania sociálnych služieb 5.2 Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva 5.3 Skvalitnenie systému vzdelávania 5.4 Riadená migrácia
Strategický cieľ	6. Posilňovanie regionálnej identity cestou podpory rozvoja dobrovoľníctva
Špecifické ciele	6.1 Podpora vzniku a činnosti Regionálneho centra 6.2 Podpora budovania infraštruktúry dobrovoľníctva
Strategický cieľ	7. Posilňovanie regionálnej identity cestou rozvoja kultúrneho dedičstva
Špecifický cieľ	7.1 Zachovanie kultúrneho dedičstva
Environmentálna oblasť	
Strategický cieľ	8. Posilňovanie regionálnej identity cestou ochrany prírodného dedičstva a zvyšovania kvality života obyvateľov
Špecifické ciele	8.1 Budovanie technickej a sociálnej infraštruktúry 8.2 Zlepšenie kvality povrchových a podzemných vôd 8.3 Zvýšenie kvality ovzdušia, vrátane využívania obnoviteľných zdrojov energie 8.4 Zvýšenie objemu materiálového zhodnocovania odpadov 8.5 Uchovanie, ochrana a zveľad'ovanie prírodného dedičstva

Zdroj: vlastné spracovanie

2.3.3 Ciele stanovené na úrovni MAS

Obec Nováčany je súčasťou MAS RUDOHORIE, o. z., ktorá má vypracovanú spoločnú rozvojovú stratégiu riadenú komunitou. V rámci svojej stratégie si obyvatelia dotknutého územia MAS stanovili spoločnú víziu.

Územie MAS RUDOHORIE, o. z. pre svojich obyvateľov v budúcnosti chce ponúknuť:

- kvalitné ekologické životné prostredie,
- kvalitnú technickú infraštruktúru, kvalitné služby občianskej vybavenosti, sociálne zázemie na vysokej úrovni a množstvo príležitostí na príjemné športové a kultúrne vyžitie,
- prístup ku kvalitnej starostlivosti, výchove a vzdelávaniu,

- **dostatok miestnych pracovných príležitostí,**
- **kvalitné fungujúce poľnohospodárstvo, lesníctvo a cestovný ruch (víkendový turizmus),**
- **kvalitné domáce produkty.**

Tabuľka č. 30 Prehľad cieľov MAS

Prehľad cieľov Stratégie CLLD MAS RUDOHORIE	
Strategický cieľ	Skvalitniť život v území MAS pomocou dobudovania základnej infraštruktúry, využitím prírodného, kultúrneho a historického potenciálu územia a zvýšiť konkurencieschopnosť územia prostredníctvom mobilizácie ľudského potenciálu, informovania obyvateľstva, zvyšovania zamestnanosti a podpory podnikania v rôznych oblastiach.
Priorita 1: Zvyšovanie atraktivity obcí v území	
Špecifický cieľ 1.1	Do roku 2023 zlepšiť základnú verejnú infraštruktúru a služby pre všetkých obyvateľov s využitím rôznych inovatívnych prvkov a s pozitívnym dopadom na kvalitu životného prostredia.
Priorita 2: Podpora vzdelávania a informovanosti obyvateľov, komunitnej spolupráce, komunitného dialógu	
Špecifický cieľ 2.1	Do roku 2023 zvýšiť úroveň vzdelávania a informovania miestnych obyvateľov a taktiež rozvíjať komunitnú spoluprácu a komunitný dialóg v záujme motivovania marginalizovaných skupín k začleňovaniu sa do spoločnosti.
Priorita 3: Podpora rozvoja existujúcich a vzniku nových podnikateľských aktivít	
Špecifický cieľ 3.1	Do roku 2023 vytvoriť vhodné podmienky na rozvoj a podporu miestneho podnikania a služieb rôzneho charakteru v záujme zvyšovania miestnej inovatívnosti, zamestnanosti a konkurencieschopnosti územia.
Priorita 4: Efektívna činnosť MAS	
Špecifický cieľ 4.1	Zvýšiť efektívnosť činnosti MAS vrátane propagácie a sieťovania.

Zdroj: vlastné spracovanie, MAS RUDOHORIE

Tabuľka č. 31 Popis jednotlivých cieľov stratégie PHSR

Špecifický cieľ 1.	Zlepšiť vzhľad, vybavenosť a celkovú atraktivitu obce, a tým zabezpečiť vhodné podmienky pre život miestnych obyvateľov, rozvoj investícií, podnikania a cestovného ruchu.
Zdôvodnenie a popis východiskovej situácie	Výber tohto cieľa súvisí so stanovením kľúčových potrieb miestnych obyvateľov a zástupcov obce. Na základe výsledkov dotazníkového prieskumu, neformálnych i pracovných stretnutí s obyvateľmi i zástupcami

	<p>miestnej samosprávy, ako aj na základe SWOT analýzy vyplynuli ako kľúčové nasledovné problémy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Chýbajú podporné nástroje pre rozvoj cestovného ruchu. - Chýba podpora pre miestnych podnikateľov a živnostníkov. - Potreba motivácie k ekologickým formám hospodárenia. - Nedostatok pracovných príležitostí, stále vysoká nezamestnanosť. - Nutnosť dochádzania za prácou. - Verejné budovy sú v zlom technickom stave. - Vybavenie verejných zariadení nezodpovedá súčasným požiadavkám. - Znížená kvalita poskytovaných verejných služieb. - Dopravná a technická infraštruktúra chýba alebo je zastaraná. - Pokles ekonomickej aktivity, málo novovytváraných pracovných príležitostí. - Dlhodobá nezamestnanosť u mladých ľudí, osôb po 50-tke a žien s malými deťmi. <p>Na základe týchto problémov bola stanovená jedna zo základných potrieb obce, ktorú bude potrebné riešiť v najbližších rokoch a to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Efektívny a plnohodnotný hospodársky rozvoj zameraný na rozvoj a skvalitňovanie miestnej verejnej infraštruktúry, služieb, podnikateľských aktivít s dôrazom na rast zamestnanosti a rozvoj cestovného ruchu. <p>Táto potreba sa stala základom pre stanovenie hore uvedeného špecifického cieľa.</p>
<p>Zosúladenie so základným strategickým cieľom SR</p>	<p>Súčasťou vízie SR je skvalitňovať život všetkých jej občanov aj prostredníctvom udržateľného hospodárskeho územného rozvoja čo je v súlade aj s predmetným špecifickým cieľom obce.</p> <p>Skvalitňovaním života miestnych obyvateľov, miestnej infraštruktúry a rozvojom investícií, podnikania a cestovného ruchu obec prispeje aj k napĺňaniu základného strategického cieľa SR, pretože tento cieľ podporuje integrovaný a na výsledky orientovaný miestny rozvoj, ktorý sa opiera na vnútorný potenciál obce a prispieva k zvyšovaniu konkurencieschopnosti obce.</p>
<p>Zosúladenie s cieľmi národných dokumentov</p>	<p>Základným programovým dokumentom pre riadenie pomoci zo štrukturálnych a investičných fondov EÚ (EŠIF) je Partnerská dohoda SR na roky 2014 – 2020. Predmetný špecifický cieľ je v súlade s nasledovnými národnými prioritami:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie. ➤ Infraštruktúra pre hospodársky rast a tvorbu pracovných miest. ➤ Moderná a profesionálna verejná správa. <p>Okrem toho nadväzuje na základné koncepčné dokumenty EÚ - Európa 2020 a Spoločný strategický rámec (SSR), a je v súlade s nasledovnými tematickými cieľmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií. ➤ Zlepšenie prístupu k informačným a komunikačným technológiám,

	<p>zlepšenie ich využívania a kvality.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov. ➤ Podpora udržateľnej dopravy. ➤ Podpora udržateľnej a kvalitnej zamestnanosti a mobility pracovnej sily. ➤ Posilnenie inštitucionálnych kapacít orgánov verejnej správy a zainteresovaných strán a efektivity verejnej správy.
Zosúladenie s cieľmi samosprávneho kraja	<p>Predmetný špecifický cieľ je v súlade aj cieľmi PHSR Košického samosprávneho kraja predovšetkým nasledovnými strategickými cieľmi :</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Posilňovanie regionálnej identity zastavením vytlačania pracovnej sily z trhu práce. ➤ Posilňovanie regionálnej identity cestou rozvoja vidieka. ➤ Posilňovanie regionálnej identity hľadaním alternatív k trhu práce pre pracovnú silu, ktorá bola z trhu práce vytlačená. ➤ Posilňovanie regionálnej identity cestou rozvoja kultúrneho dedičstva.
Zosúladenie s cieľmi MAS	<p>Predmetný špecifický cieľ je v súlade so stratégiou CLLD MAS RUDOHORIE, o. z. predovšetkým s nasledovnými prioritnými oblasťami:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Zvyšovanie atraktivity obcí v území. ➤ Podpora rozvoja existujúcich a vzniku nových podnikateľských aktivít. <p>V rámci týchto oblastí je v súlade s nasledovnými špecifickými cieľmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Do roku 2023 zlepšiť základnú verejnú infraštruktúru a služby pre všetkých obyvateľov s využitím rôznych inovatívnych prvkov a s pozitívnym dopadom na kvalitu životného prostredia. ➤ Do roku 2023 vytvoriť vhodné podmienky na rozvoj a podporu miestneho podnikania a služieb rôzneho charakteru v záujme zvyšovania miestnej inovatívnosti, zamestnanosti a konkurencieschopnosti územia.
Špecifický cieľ 2.	Podporovať rozvoj služieb starostlivosti o zdravie miestnych obyvateľov, sociálnych služieb, komunitnej spolupráce, sociálnej inklúzie a vzdelávania v obci.
Zdôvodnenie a popis východiskovej situácie	<p>Výber tohto cieľa súvisí so stanovením kľúčových potrieb miestnych obyvateľov a zástupcov obce. Na základe výsledkov dotazníkového prieskumu, neformálnych i pracovných stretnutí s obyvateľmi i zástupcami miestnej samosprávy, ako aj na základe SWOT analýzy vyplynuli ako kľúčové nasledovné problémy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odchod mladých a kvalifikovaných ľudí za prácou. - Prehlbovanie sociálnych rozdielov a chudoby. - Postupné starnutie obyvateľstva, zvýšená potreba sociálnych služieb. - Chýba osobitný prístup k potrebám mladých ľudí a mládeže. - Nárast radikalizmu, extrémizmu, rôznych foriem závislostí. - Ohrozenie rodinnej súdržnosti a tradičných morálnych hodnôt. <p>Na základe týchto problémov bola stanovená jedna zo základných potrieb obce, ktorú bude potrebné riešiť v najbližších rokoch a to:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozvíjať a skvalitňovať miestny ľudský potenciál so zameraním na vzdelávanie miestnych obyvateľov, ochranu ich zdravia, zabezpečenia sociálnych služieb vrátane rozvoja komunitnej spolupráce a komunitného

	<p>dialógu v záujme pomoci marginalizovaným skupinám pri lepšom uplatnení sa na trhu práce.</p> <p>Táto potreba sa stala základom pre stanovenie hore uvedeného špecifického cieľa.</p>
Zosúladenie so základným strategickým cieľom SR	<p>Súčasťou vízie SR je skvalitňovať život všetkých jej občanov aj prostredníctvom udržateľného sociálneho územného rozvoja čo je v súlade aj s predmetným špecifickým cieľom obce</p> <p>Rozvoj služieb starostlivosti o zdravie miestnych obyvateľov, sociálnych služieb, komunitnej spolupráce, sociálnej inklúzie a vzdelávania prispeje aj k napĺňaniu základného strategického cieľa SR, pretože tento cieľ podporuje zvyšovanie kvality života miestnych obyvateľov a tak sa opiera o vlastný vnútorný ľudský potenciál obce.</p>
Zosúladenie s cieľmi národných dokumentov	<p>Základným programovým dokumentom pre riadenie pomoci zo štrukturálnych a investičných fondov EÚ (EŠIF) je Partnerská dohoda SR na roky 2014 – 2020. Predmetný špecifický cieľ je v súlade s nasledovnými národnými prioritami:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce. <p>Okrem toho nadväzuje na základné koncepčné dokumenty EÚ - Európa 2020 a Spoločný strategický rámec (SSR), a je v súlade s nasledovnými tematickými cieľmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe a akejkoľvek diskriminácii. ➤ Investovanie do vzdelania, školení a odbornej prípravy pre zručnosti a celoživotné vzdelávanie.
Zosúladenie s cieľmi samosprávneho kraja	<p>Predmetný špecifický cieľ je v súlade aj cieľmi PHSR Košického samosprávneho kraja predovšetkým strategickými cieľmi :</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Posilňovanie regionálnej identity cestou podpory rozvoja občianskej spoločnosti. ➤ Posilňovanie regionálnej identity cestou podpory rozvoja sociálnych ľudských práv. ➤ Posilňovanie regionálnej identity cestou podpory rozvoja dobrovoľníctva.
Zosúladenie s cieľmi MAS	<p>Predmetný špecifický cieľ je v súlade so stratégiou CLLD MAS RUDOHORIE, o. z. predovšetkým s prioritnou oblasťou 2 – Podpora vzdelávania a informovanosti obyvateľov, komunitnej spolupráce, komunitného dialógu a špecifickým cieľom 2.1:</p> <p>Do roku 2023 zvýšiť úroveň vzdelávania a informovania miestnych obyvateľov a taktiež rozvíjať komunitnú spoluprácu a komunitný dialóg v záujme motivovania marginalizovaných skupín k začleňovaniu sa do spoločnosti.</p>
Špecifický cieľ 3.	<p>Realizovať aktivity prispievajúce k ochrane a zlepšovaniu stavu životného prostredia, využívaniu obnoviteľných zdrojov energie, zmierňovaniu nepriaznivých dopadov zmeny klímy a efektívnemu systému odpadového hospodárstva.</p>
Zdôvodnenie a popis východiskovej situácie	<p>Výber tohto cieľa súvisí so stanovením kľúčových potrieb miestnych obyvateľov a zástupcov obce. Na základe výsledkov dotazníkového</p>

	<p>prieskumu, neformálnych i pracovných stretnutí s obyvateľmi i zástupcami miestnej samosprávy, ako aj na základe SWOT analýzy vyplynuli ako kľúčové nasledovné problémy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nelegálne skládky odpadov. - Kontaminácia ornej pôdy chemikáliami. - Málo využívané obnoviteľné zdroje energií. - Energetická efektívnosť verejných budov je nízka. - Environmentálne povedomie u obyvateľov i podnikateľov je nízke. <p>Na základe týchto problémov bola stanovená jedna zo základných potrieb obce, ktorú bude potrebné riešiť v najbližších rokoch a to:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Chrániť prírodu v území a skvalitňovať miestne životné prostredie obyvateľov, zvyšovať energetickú efektívnosť, využívať obnoviteľné zdroje energie, zmierňovať nepriaznivé dopady zmeny klímy a efektívne hospodáriť s odpadmi. <p>Táto potreba sa stala základom pre stanovenie hore uvedeného špecifického cieľa.</p>
<p>Zosúladenie so základným strategickým cieľom SR</p>	<p>Súčasťou vízie SR je skvalitňovať život všetkých jej občanov aj prostredníctvom udržateľného environmentálneho územného rozvoja čo je v súlade aj s predmetným špecifickým cieľom obce.</p> <p>Aktivity prispievajúce k ochrane a zlepšovaniu stavu miestneho životného prostredia, využívanie obnoviteľných zdrojov energie, zmierňovanie nepriaznivých dopadov zmeny klímy a efektívny systém odpadového hospodárstva prispeje aj k napĺňaniu základného strategického cieľa SR, pretože tento cieľ podporuje integrovaný a na výsledky orientovaný miestny rozvoj pri rešpektovaní princípov trvalej udržateľnosti.</p>
<p>Zosúladenie s cieľmi národných dokumentov</p>	<p>Základným programovým dokumentom pre riadenie pomoci zo štrukturálnych a investičných fondov EÚ (EŠIF) je Partnerská dohoda SR na roky 2014 – 2020. Predmetný špecifický cieľ je v súlade s nasledovnými národnými prioritami:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov. <p>Okrem toho nadväzuje na základné koncepčné dokumenty EÚ - Európa 2020 a Spoločný strategický rámec (SSR), a je v súlade s nasledovnými tematickými cieľmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch. ➤ Podpora prispôbovania sa zmene klímy, predchádzanie a riadenie rizika. ➤ Zachovanie a ochrana životného prostredia a podpora efektívneho využívania zdrojov.
<p>Zosúladenie s cieľmi samosprávneho kraja</p>	<p>Predmetný špecifický cieľ je v súlade aj cieľmi PHSR Košického samosprávneho kraja a je v súlade s nasledovnými jeho špecifickými cieľmi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Budovanie technickej a sociálnej infraštruktúry. ➤ Zlepšenie kvality povrchových a podzemných vôd. ➤ Zvýšenie kvality ovzdušia, vrátane využívania obnoviteľných zdrojov energie. ➤ Zvýšenie objemu materiálového zhodnocovania odpadov.

	➤ Uchovanie, ochrana a zveľaďovanie prírodného dedičstva.
Zosúladenie s cieľmi MAS	<p>Predmetný špecifický cieľ je v súlade so stratégiou CLLD MAS RUDOHORIE, o. z. predovšetkým s prioritnou oblasťou 1 - Zvyšovanie atraktivity obcí v území a špecifickým cieľom 1.1:</p> <p>Do roku 2023 zlepšiť základnú verejnú infraštruktúru a služby pre všetkých obyvateľov s využitím rôznych inovatívnych prvkov a s pozitívnym dopadom na kvalitu životného prostredia.</p>

Zdroj: vlastné spracovanie

3. PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová (plánovacia) časť PHSR obsahuje najmä zoznam opatrení a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce, t.j. obsahuje podrobnejšie rozpracovanie strategických cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej politike minimálne na úroveň opatrení a aktivít, ktoré sú tvorené vecne príbuznými skupinami projektov.

3.1 KONKRÉTNE OPATRENIA A PROJEKTY

PHSR obce Nováčany pozostáva z hospodárskej, sociálnej a environmentálnej oblasti. Každá z oblastí je členená na priority, opatrenia a aktivity. V hospodárskej oblasti sa nachádza 7 priorít, v sociálnej oblasti sú 3 priority a v environmentálnej oblasti sú 2 priority. Na základe analýzy súčasného stavu základnej infraštruktúry v obci Nováčany sa dajú definovať nedostatky, ktoré zle vplyvajú na možný rozvoj a ktoré treba odstrániť. Odstránenie nedostatkov patrí k najdôležitejším faktorom pre zvýšenie kvality života v obci. Rozvoj a skvalitnenie základnej infraštruktúry obce napomôže naštartovať a rozbehnúť jej budúci rozvoj a výrazne prispeje k zvýšeniu kvality života obyvateľov obce.

Po zohľadnení kľúčových potrieb obyvateľov obce a rôznych možností obce (vrátane finančných) boli stanovené nasledovné kľúčové aktivity, ktoré sa bude obec snažiť vo forme projektov v najbližších rokoch, zvlášť do roku 2022, zrealizovať a tak dosahovať postupný rozvoj obce s následným postupným skvalitňovaním života jej obyvateľov. Pri výbere aktivít (projektov) boli zohľadnené súčasné možnosti a podmienky pre podávanie projektov z fondov EÚ, rôznych národných zdrojov a taktiež možnosti vlastného spolufinancovania a tiež využívania súkromných zdrojov pre finančné zabezpečenie jednotlivých projektov.

Jednotlivé aktivity predstavujú konkrétne projekty, ktoré obec plánuje realizovať v najbližšom období. Popis jednotlivých aktivít, ich charakteristika i harmonogram realizácie je súčasťou akčného plánu PHSR, ktorý sa bude pravidelne prehodnocovať a aktualizovať. Ďalšie nové aktivity budú postupne dopisované po ich odsúhlasení obecným zastupiteľstvom. Zpracované budú v čase pravidelnej aktualizácie akčného plánu PHSR.

Tabuľka č. 32 Prehľad priorít, opatrení a aktivít podľa oblastí

1. HOSPODÁRSKA OBLASŤ	
Priorita 1.1	Strategická rozvojová dokumentácia
Opatrenie 1.1.1	Územno-plánovacia dokumentácia
aktivity	- vypracovanie ÚPD obce - pravidelná aktualizácia ÚPD
Opatrenie 1.1.2	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - pravidelná aktualizácia rozvojových dokumentov - priebežné a hodnotiace správy o plnení PHSR
Opatrenie 1.1.3	Projektové dokumentácie, štúdie a koncepcie
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - vypracovanie štúdie rozvoja turistických a cyklistických trás - vypracovanie koncepcie rozvoja CR - vypracovanie koncepcie rozvoja bývania - technické projektové dokumentácie - štúdie uskutočniteľnosti - štúdie dopadov na životné prostredie - analýzy (finančná, ekonomická, rizik) a rôzne plány - žiadosti o dotácie - potvrdenia, povolenia a rozhodnutia - komunitný sociálny plán - obecný plán odpadového hospodárstva
Opatrenie 1.1.4	LEADER a MAS
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - spolupráca verejného, tretieho a podnikateľského sektora v rámci regiónu - zapojenie do prípravy MAS - zapojenie sa do spracovania spoločenského rozvojového dokumentu „Stratégie“ pre prístup LEADER - spolupráca pri spracovaní manuálov a podporných dokumentov súvisiacich s programom LEADER - zapojenie sa do projektov vzdelávania a spolupráce
Priorita 1.2	Partnerstvá a spolupráca
Opatrenie 1.2.1	Cezhraničná spolupráca
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - zapojenie sa do projektov výmeny skúseností a prezentácie obcí v rámci regiónu - nadviazanie spolupráce s cezhraničnými obcami- Maďarsko, Poľsko (komunikácia, výmena informácií, prehlásenia o partnerstve) - príprava na program cezhraničnej spolupráce SR – Maďarsko, SR- Poľská Republika (príprava spoločných cezhraničných projektov)
Opatrenie 1.2.2	Verejno-súkromné partnerstvá
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - partnerstvá medzi obcou a miestnym súkromnými podnikateľmi - obec a mimovládne organizácie (spolupráca) - obec a živnostníci - obec a veľké priemyselné parky - obec a iné obce v rámci okresu, regiónu, kraja i v rámci celej SR
Priorita 1.3	Majetkovo-právne vysporiadanie
Opatrenie 1.3.1	Závazky a podlžnosti
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - ťarchy a bremená na LV – ich zrušenie
Priorita 1.4	Vzdelávanie
Opatrenie 1.4.1	Rekonštrukcia a modernizácia budov
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia budovy ZŠ - modernizácia a rekonštrukcia MŠ
Opatrenie 1.4.2	Skvalitňovanie vzdelávacieho procesu
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - vybavenie a materiálno-technické zabezpečenie vzdelávacieho procesu v škole - podpora pedagogických pracovníkov, ich motivácia a spolupráca s inými školami - doplnenie vybavenia knižnice - skvalitňovanie odbornosti pedagogických pracovníkov – ich vzdelávanie

Priorita 1.5	Občianska a technická vybavenosť
Opatrenie 1.5.1	Kultúrna a spoločenská infraštruktúra
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - spolupráca pri organizácii regionálnych spoločenských a kultúrnych podujatí - rekonštrukcia kultúrneho domu - výstavba domu nádeje - podpora kultúrnych a spoločenských akcií a podujatí – Dni obce, jarmoky - zachovávanie kultúrneho dedičstva, tradičná ľudová kultúra – monografie, remeslá, izby ľudových tradícií a iné
Opatrenie 1.5.2	Zdravotníctvo
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - spolupráca v rámci preventívnych programov zdravia na regionálnej úrovni - informovanosť obyvateľstva – prevencia, protidrogová prevencia
Opatrenie 1.5.3	Šport a rekreácia
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia a modernizácia existujúcich a budovanie nových športových ihrísk a zariadení - budovanie oddychovej zóny – napr. pod Holičkou – prameň VODKA - úprava verejných priestranstiev a okolia rekreačných a športových zariadení - zriadenie cyklotrasy, turistických chodníkov a náučných chodníkov - výstavba biofarmy Nováčany+športový areál - zriadenie malej zoo - zriadenie golfového ihriska
Opatrenie 1.5.4	Rozvoj a skvalitňovanie bývania
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj výstavby obecných nájomných bytov - skvalitňovanie existujúceho bytového fondu - nové lokality pre IBV - podpora IBV v lokalite rómskej osady - programy a podpora bývania mladých rodín, mladých ľudí - sociálne byty - bytové domy - náhradné ubytovanie - rozšírenie cintorínov
Opatrenie 1.5.5	Dopravná infraštruktúra
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - Výstavba nových prepojujúcich komunikácií (Nováčany-Paňovce-Čečejevce) cyklotrasa s pokračovaním na Podkovy- možnosť vyhlíadky - Zriadenie šinovej dráhy (Zlatá Idka-Nováčany-Hodkovce-Šemša-Bukovec-vyhliadková veža Holička) - rekonštrukcia a výstavba ciest a chodníkov, lávok a mostov - rekonštrukcia verejných priestranstiev - úprava odvodňovacích rigolov - zriadenie parkovísk - bezpečnostné opatrenia - informačné tabule - kamerový systém
Opatrenie 1.5.6	Informovanosť
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - pravidelná aktualizácia web stránky - vzdelávanie samosprávy v oblasti IT zručností - internetové pripojenie obyvateľov obce - verejné prístupové body k internetu (VPBI)

	<ul style="list-style-type: none"> - internetizácia verejnej správy (samosprávy) - e-government
Priorita 1.6	Podpora konkurencieschopnosti podnikov a služieb
Opatrenie 1.6.1	Podpora rozvoja miestnych služieb a ekonomiky
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - podporné programy - mikropôžičky - podnikateľské inkubátory - remeselné dvory
Opatrenie 1.6.2	Informovanosť v oblasti podnikania
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - informovanie miestnych podnikateľov o možnostiach rozvoja, finančných podporách a iných záležitostiach - využívanie web stránky
Opatrenie 1.6.3	Podpora cezhraničnej spolupráce podnikateľských subjektov
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - účelové partnerstvá
Opatrenie 1.6.4	Vidiecky cestovný ruch, poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - skvalitňovanie lesného hospodárstva - podpora agroturistického areálu Nováčany - skvalitňovanie poľnohospodárskej prvovýroby a spracovanie poľnohospodárskych produktov (muštárne pálenice) - rozvoj bio-fariem a bio-výrobní - tradičné miestne výrobky a remeslá - vzdelávanie a informovanosť o dotáciách pre farmárov a pestovateľov - informovanosť o dotáciách pre poľnohospodárov - agroturizmus, poľnovnícky turizmus - farmy
Priorita 1.7	Cestovný ruch
Opatrenie 1.7.1	Propagácia a prezentácia
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - propagačné materiály o obci (brožúry a letáky) - informovanosť o dianí v obci, v rámci RZMO Rudohorie, komunikačné kanály na KSK a štátne inštitúcie - zapájanie sa do workshopov, konferencií
Opatrenie 1.7.2	Oddychové zóny a cyklotrasy
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - budovanie cyklotrasy - jednotné značenie a údržba chodníkov a cyklotrás - napojenie sa na systém chodníkov (náučných, spojovacích) - drobná architektúra - značenie a informačné tabule - prepojenia agroturistických areálov Nováčany, Hýľov, Baška, Nižný Klátov, Výchny Klátov - prepojenia oddychových zón Nováčany, Malá Ida, Jasov, Medzev, Štós
Opatrenie 1.7.3	Ubytovanie, stravovanie a atrakcie
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - budovanie nových a rekonštrukcia existujúcich ubytovacích zariadení (minimálne štandardná úroveň) - podpora ubytovania na súkromí - rekonštrukcia pohostinských zariadení - budovanie nových stravovacích zariadení - budovanie sociálnych hygienických zariadení

	<ul style="list-style-type: none"> - revitalizácia miestnych atraktivít a zaujímavostí - infraštruktúra CR- značenia, tabule, parkoviská
2. SOCIÁLNA OBLASŤ	
Priorita 2.1	Trh práce
Opatrenie 2.1.1	Podpora stabilizácie a rozvoja trhu práce a zamestnanosti
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - rodová rovnosť - celoživotné vzdelávanie - aktivačné práce a opatrenia - zosúladenie pracovného a rodinného života - informovanosť obyvateľstva o trhu práce, voľných pracovných miestach
Opatrenie 2.1.2	Vzdelávanie zamestnancov samosprávy
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - zabezpečenie odborného a celoživotného vzdelávania pre zamestnancov obce, obecného úradu
Priorita 2.2	Sociálna inklúzia
Opatrenie 2.2.1	Komunitná sociálna práca
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - rozvoj komunitnej a terénnej sociálnej práce v obci - zriadenie komunitného centra v obci a jeho udržanie - komunitný a sociálny pracovník v obci
Opatrenie 2.2.2	Integrácia znevýhodnených skupín obyvateľstva
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - podporné programy pre rast zamestnanosti znevýhodnených skupín obyvateľstva - vzdelávacie programy - praktické skúsenosti a zručnosti
Priorita 2.3	Rómska komunita
Opatrenie 2.3.1	Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne Rómov
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - základné životné a hygienické návyky - starostlivosť o dieťa - rómski asistenti v škole - podpora školskej dochádzky rómskych detí - zodpovednosť k práci a rodine - život v komunite/obci
Opatrenie 2.3.2	Komunitné centrá
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - rekonštrukcia budovy pre Regionálne rómske komunitné centrum v obci - rómski asistenti v ZŠ - inštitút osobitného príjemcu - komunitní sociálni pracovníci - programy začleňovania do komunity
Opatrenie 2.3.3	Rómska kultúra a život
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - Podpora a zachovávanie tradičnej rómskej kultúry
3. ENVIRONMENTÁLNA OBLASŤ	
Priorita 3.1	Environmentálna infraštruktúra
Opatrenie 3.1.1	Vodovod
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - nové vodné zdroje
Opatrenie 3.1.2	Ochrana pred povodňami
aktivity	<ul style="list-style-type: none"> - úprava vodného toku a jeho brehov - čistenie odvodňovacích kanálov na odvod vody z privalových dažďov - plán protipovodňových opatrení

	- evakuačný plán
Opatrenie 3.1.3	Kanalizácie
aktivity	- budovanie kanalizačnej siete a prípojok a iných technických zariadení, súvisiacich s odvodom splaškových vôd z domácností a nehnuteľností a ich následným čistením - zriadenie ČOV
Priorita 3.2	Životné prostredie
Opatrenie 3.2.1	Ochrana a obnova krajiny, prírody
aktivity	- chránené vtáčie územie - starostlivosť územia prírody, krajiny a životné prostredie v obci - zalesňovanie a zazeleňovanie obce - úprava a revitalizácia obecných parkov a zelene
Opatrenie 3.2.2	Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia
aktivity	- environmentálna výchova a zvyšovanie povedomia o ochrane prírody a krajiny v MŠ a ZŠ - propagačné environmentálne aktivity a materiály
Opatrenie 3.2.3	Obnoviteľné zdroje energie
aktivity	- využitie biomasy - vodná energia - využitie tepelných čerpadiel - využitie slnečnej energie - bioplynové stanice - bioplynové jednotky
Opatrenie 3.2.4	Odpadové hospodárstvo
aktivity	- skvalitnenie separovaného zberu odpaduzhodnocovanie vyseparovaných odpadov a recyklácia - podpora aktivít na zhodnocovanie odpadov - nakladanie s vybranými druhmi nebezpečných odpadov - odstraňovanie nelegálnych skládok odpadov - výstavba kompostoviska

Zdroj: vlastné spracovanie, obec Nováčany

Tabuľka č. 34 Súhrnný prehľad projektových zámerov

P. č.	Typ zámeru	Názov projektu	Prioritná oblasť Oblasť	Ukazovatele výstupov	Termín realizácie	Predpoklad. náklady	Partneri
1	Investičný	Rekonštrukcia obecných ciest	1.5.5/rekonštrukcia ciest a chodníkov, lávok a mostov		2020	500 tisíc €	áno/nie
2	Investičný	Výstavba domu nádeje v obci	1.5.1/výstavba domu nádeje		2020	400 tisíc €	áno/nie
3	Investičný	Rekonštrukcia verejných priestranstiev – centrum obce, parky, amfiteáter, autobusové zastávky, parkoviská	1.5.5/rekonštrukcia verejných priestranstiev		2017	285 tisíc €	áno/nie
4	Investičný	Rekonštrukcia kultúrneho domu	1.5.1/rekonštrukcia kultúrneho domu		2018	730 tisíc €	áno/nie
5	Investičný	Výstavba kanalizácie, ČOV.	3.1.3/ budovanie kanalizačnej siete a prípojok a iných technických zariadení, súvisiacich s odvodom		2020	2 855 tisíc €	áno/nie

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Nováčany na roky 2016 - 2022

			splaškových vôd z domácností a nehnuteľností a ich následným čistením, zriadenie ČOV				
6	Investičný	Výstavba polyfunkčnej nádrže na potoka	3.1.1/nové vodné zdroje		2022	382 tisíc €	áno/nie
7	Investičný	Úprava miestneho potoka	3.1.2/úprava vodného toku a jeho brehov		2022	1 065 tisíc €	áno/nie
8	Investičný	Výstavba malého obecného kompostoviska a odstránenie nelegálnej skládky	3.2.4/odstraňovanie nelegálnych skládok odpadov, výstavba kompostoviska		2017	40 tisíc €	áno/nie
9	Investičný	Zvyšovanie bezpečnosti v obci – kamerový systém	1.5.5/kamerový systém		2018	20 tisíc €	áno/nie
10	Investičný	Rozvoj vidieka, aktivity, podpora mladých farmárov	1.6.4/vidiecky cestovný ruch, poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo		2017	1 700 000 tisíc €	áno/nie
11	Investičný	Využitie obnoviteľných zdrojov energie – slnečnej	3.2.3/využitie slnečnej energie		2019	200 tisíc €	áno/nie
12	Investičný	Rozvoj cezhraničnej spolupráce	1.2.1/nadviazanie spolupráce s cezhraničnými obcami- Maďarsko, Poľsko (komunikácia, výmena informácií, prehlásenia o partnerstve)		2018	17 tisíc €	áno/nie
13	Investičný	Významní rodáci, tradície, ľudové zručnosti	1.5.1/zachovávanie kultúrneho dedičstva, tradičná ľudová kultúra – monografie, remeslá, izby ľudových tradícií a iné		2017	15 tisíc €	áno/nie
14	Investičný	Doplnenie vybavenia a inventúra knižnice	1.4.2/doplnenie vybavenia knižnice		2017	10 tisíc €	áno/nie
15	Investičný	Výstavba miestnej komunikácie na IBV – pod lesom	1.5.5/výstavba nových prepojovacích komunikácií (Nováčany-Paňovce-Čečejojce) cyklotrasa s pokračovaním na Podkovy- možnosť vyhladky		2016	500 tisíc €	áno/nie
16	Investičný	Vybudovanie autobusových zastávok pri vjazde do obce (zástavka na znamenie)	1.5.5/rekonštrukcia a výstavba ciest a chodníkov, lávok a mostov		2017	16 tisíc €	áno/nie
17	Investičný	Označenie turistických chodníkov	1.7.2/značenie a informačné tabule		2017	5 tisíc €	áno/nie
18	Investičný	Vybudovanie cykloturistických chodníkov s napojením na cyklochodník vedúcim celým regiónom Rudohorie	1.7.2/napojenie sa na systém chodníkov (náučných, spojovacích)		2018	150 tisíc €	áno/nie
19	Investičný	Rozvoj a skvalitňovanie infraštruktúry cestovného ruchu v obci (náučný chodník+ flóra)	1.7.2/budovanie cyklotrasy		2017	180 tisíc €	áno/nie
20	Investičný	Digitálne spracovanie územného plánu obce	1.1.1/vpracovanie ÚPD obce		2019	50 tisíc €	áno/nie
21	Investičný	Rozšírenie obecného cintorína (príjazdová cesta, parkovisko, odvodnenie)	1.5.4/rozšírenie cintorínov		2020	150 tisíc €	áno/nie

22	Investičný	Modernizácia vybavenia a zariadenia kuchyne v MŠ	1.4.1/modernizácia a rekonštrukcia MŠ		2021	7 tisíc €	áno/nie
23	Investičný	Rozvoj a skvalitňovanie odpadového hospodárstva	3.2.4/skvalitnenie separovaného zberu odpaduzhodnocovanie vyseparovaných odpadov a recyklácia		2017	35 tisíc €	áno/nie

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0; obec Nováčany

3.2 ANALÝZA UKAZOVATEĽOV STRATÉGIE

Tabuľka č. 33 Zoznam ukazovateľov cieľov / prioritných oblastí

Typ	Názov ukazovateľa	Zdroj	Merná jednot.	Rok 2015	Rok 2020
PRIORITNÁ OBLASŤ 1 – hospodárska					
Dopady	Vyššia spokojnosť s bývaním v obci	prieskum	%	71	81
	Vyššia spokojnosť s rozvojom obce	prieskum	%	47	57
OPATRENIE 1.1.1 Územno-plánovacia dokumentácia					
Výsledky	Vypracovaný ÚPD obce	obec	počet	0	1
	Opatrenia aktualizácie ÚPD obce	obec	počet	0	2
OPATRENIE 1.1.2 Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja					
Výsledky	Vypracované PHSR	obec	počet	0	1
	Pravidelná aktualizácia a monitorovanie rozvojových dokumentov	obec	počet	0	5
OPATRENIE 1.1.3 Projektové dokumentácie, štúdie a koncepcie					
Výsledky	Analýzy, potvrdenia, povolenia a žiadosti o dotácie	obec	počet	0	15
	Vypracovaná technická projektová dokumentácia	obec	počet	0	5
	Podporené štúdie dopadov na životné prostredie, uskutočniteľnosti	obec	počet	0	5
	Vypracovaný plán odpadového hospodárstva	obec	počet	0	1
OPATRENIE 1.1.4 LEADER a MAS					
Výsledky	Opatrenia na prípravu spoločnej stratégie LEADER	obec	počet	0	2
	Opatrenia realizácie stratégie LEADER	obec	počet	0	4
OPATRENIE 1.2.1 Cezhraničná spolupráca					
Výsledky	Opatrenia podporujúce zapojenie obce do projektov, výmeny skúseností a prezentácie obcí v rámci regiónu	obec	počet	0	10
	Opatrenia na rozšírenie cezhraničnej spolupráce	obec	počet	0	2
OPATRENIE 1.2.2 Verejno súkromné partnerstvá					
Výsledok	Rozšírené partnerstvá medzi obcou a MVO, podnikateľmi, inými obcami	obec	počet	0	15
OPATRENIE 1.3.1 Závazky a pozdĺžnosti					
Výsledok	Zrušené ťarchy a bremená na LV	obec	počet	0	4
OPATRENIE 1.4.1 Rekonštrukcia a modernizácia budov					
Výsledok	Opatrenia rekonštrukcie školských zariadení	obec	počet	0	2
OPATRENIE 1.4.2 Skvalitňovanie vzdelávacieho procesu					
Výsledky	Nové/skvalitnené vybavenie a materiálno-technické zabezpečenie	obec	počet	0	5

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Nováčany na roky 2016 - 2022

	Opatrenia podporujúce vzdelávanie/motiváciu a podporu pedagogických pracovníkov	obec	počet	0	4
OPATRENIE 1.5.1 Kultúrna a spoločenská infraštruktúra					
Výsledky	Skvalitnené / nové kultúrne a spoločenské zariadenia	obec	počet	0	5
	Podporené výstavy / kultúrne a spoločenské podujatia	obec	počet	0	6
OPATRENIE 1.5.2 Zdravotníctvo					
Výsledky	Podpora/modernizácia služieb v zdravotníctve	obec	počet	0	3
	Opatrenia pre informovanosť obyvateľstva	obec	počet	0	3
OPATRENIE 1.5.3 Šport a rekreácia					
Výsledky	Skvalitnené/nové prvky športovej a rekreačnej infraštruktúry	obec	počet	0	8
	Podporné aktivity pre rozvoj športu a športové podujatia	obec	počet	0	5
OPATRENIE 1.5.4 Rozvoj a skvalitňovanie bývania					
Výsledky	Opatrenia podpory skvalitňovania bývania	obec	počet	0	3
	Opatrenia zamerané na rozvoj bývania a jeho okolia	obec	počet	0	3
OPATRENIE 1.5.5 Dopravná infraštruktúra					
Výsledky	Skvalitnené/nové chodníky, cesty, mosty, lávky, ...	obec	počet	0	5
	Skvalitnené/ nové prvky komunikácií	obec	počet	0	9
	Skvalitnené/nové prvky verejnej bezpečnosti	obec	počet	0	2
OPATRENIE 1.5.6 Informovanosť					
Výsledky	Opatrenia zamerané na rozvoj informovanosti	obec	počet	0	3
	Opatrenia zamerané na pravidelnú informovanosť	obec	počet	0	15
	Vzdelávanie samosprávy v oblasti IKT	obec	počet	0	5
OPATRENIE 1.6.1 Podpora rozvoja miestnych služieb a ekonomiky					
Výsledky	Opatrenia na podporu existujúcich podnikateľov	obec	počet	0	2
	Podpora zakladania nových podnikateľských subjektov	obec	počet	0	2
OPATRENIE 1.6.2 Informovanosť v oblasti podnikania					
Výsledok	Podporné služby pre podnikateľov	obec	počet	0	2
OPATRENIE 1.6.3 Podpora cezhraničnej spolupráce podnikateľských subjektov					
Výsledok	Účelové partnerstvá	obec	počet	0	5
OPATRENIE 1.6.4 Vidiecky cestovný ruch, poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo					
Výsledky	Opatrenia na podporu a skvalitňovanie poľnohospodárskej výroby a spracovania produktov	obec	počet	0	5
	Opatrenia diverzifikácie poľnohospodárstva	obec	počet	0	3
	Opatrenia na podporu rozvoja foriem poľnohospodárstva a cestovného ruchu	obec	počet	0	4
OPATRENIE 1.7.1 Propagácia a prezentácia					
Výsledky	Skvalitnené/nové materiály o obci	obec	počet	0	3
	Opatrenia na podporu informovania verejnosti	obec	počet	0	2
OPATRENIE 1.7.2 Oddychové zóny a cyklotrasy					
Výsledky	Nové/skvalitnené cyklotrasy, značenia, informačné tabule	obec	počet	0	5
	Opatrenia na vybudovanie/prepojenie cyklo trás, oddychových zón v celom regióne	obec	počet	0	5
OPATRENIE 1.7.3 Ubytovanie, stravovanie a atrakcie					
Výsledky	Nové/skvalitnené/zrekonštruované ubytovacie a stravovacie zariadenia a ich podpora	obec	počet	0	4
	Skvalitnená infraštruktúra CR	obec	počet	0	3

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Nováčany na roky 2016 - 2022

PRIORITNÁ OBLASŤ 2 - sociálna					
Dopady	Nárast spokojnosti miestnych obyvateľov so sociálnymi opatreniami a službami v obci	prieskum	%	0	25
	Rozvoj partnerskej spolupráce	obec	počet	0	10
	Nárast opatrení podpory sociálnej inklúzie	obec	počet	0	10
OPATRENIE 2.1.1 Podpora stabilizácie a rozvoja trhu práce a zamestnanosti					
Výsledok	Opatrenia na podporu spolupráce s maďarskými obcami	obec	počet	0	2
OPATRENIE 2.1.2 Vzdelávanie zamestnancov samosprávy					
Výsledok	Rozšírené partnerstvá medzi obcou a MVO, podnikateľmi, inými obcami	obec	počet	0	15
OPATRENIE 2.2.1 Komunitná sociálna práca					
Výsledok	Opatrenia na podporu rozvoja komunitnej sociálnej práce	obec	počet	0	4
OPATRENIE 2.2.2 Integrácia znevýhodnených skupín obyvateľstva					
Výsledky	Opatrenia na podporu zamestnanosti znevýhodnených skupín	obec	počet	0	3
	Vzdelávacie programy	obec	počet	0	2
OPATRENIE 2.3.1 Zvyšovanie vzdelanostnej úrovne Rómov					
Výsledky	Opatrenia na podporu školského vzdelávania	obec	počet	0	2
	Všeobecné vzdelávanie				
OPATRENIE 2.3.2 Komunitné centrá					
Výsledky	Zrekonštruované priestory pre Regionálne rómske centrum v obci	obec	počet	0	1
	Rómski asistenti v obci a podpora rómskych obyvateľov	obec	počet	0	4
OPATRENIE 2.3.3 Rómska kultúra a život					
Výsledok	Opatrenia pre zachovanie tradičnej rómskej kultúry	obec	počet	0	2
PRIORITNÁ OBLASŤ 3 – environmentálna					
Dopady	Skvalitnené a nové prvky environmentálnej infraštruktúry	obec	počet	0	9
	Zvýšený počet opatrení zameraných na ochranu prírody a životného prostredia	obec	počet	0	25
OPATRENIE 3.1.1 Vodovod					
Výsledok	Nové vodné zdroje	obec	počet	0	1
OPATRENIE 3.1.2 Ochrana pred povodňami					
Výsledky	Protipovodňové opatrenia a úprava vodných tokov	obec	počet	0	3
	Evakuačné, protipovodňové plány	obec	počet	0	2
OPATRENIE 3.1.3 Kanalizácie					
Výsledok	Nové/skvalitnené prvky/časti kanalizačnej siete	obec	počet	0	4
	Nová ČOV	obec	počet	0	1
OPATRENIE 3.2.1 Ochrana a obnova krajiny, prírody					
Výsledky	Upravené a obnovené verejné priestranstvá	obec	počet	0	4
	Opatrenia na ochranu prírody a krajiny	obec	počet	0	3
OPATRENIE 3.2.2 Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia					
Výsledok	Opatrenia zamerané na zvyšovanie environmentálneho povedomia obyvateľstva	obec	počet	0	3
OPATRENIE 3.2.3 Obnoviteľné zdroje energie					
Výsledok	Opatrenia zamerané na zvyšovanie využívania obnoviteľných zdrojov energie	obec	počet	0	6
OPATRENIE 3.2.4 Odpadové hospodárstvo					

Výsledky	Skvalitnenie prvkov miestnej infraštruktúry nakladania s odpadmi	obec	počet	0	2
	Opatrenia na podporu hospodárneho nakladania a zhodnocovania odpadov	obec	počet	0	3

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0; obec Nováčany

4. REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť PHSR je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja obce na základe stanovených merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja obce formou akčných plánov.

4.1 POSTUP REALIZÁCIE PHSR

Realizačná časť PHSR je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce. Stanovuje rozdelenie zodpovedností za realizáciu jednotlivých častí PHSR a popis samotných priebežných postupov, ktoré budú nevyhnutné pre úspešnú realizáciu rozvojovej stratégie obce.

Dôležitou súčasťou realizácie PHSR bude zabezpečenie komunikačných a informačných aktivít vzhľadom k jednotlivým cieľovým skupinám obyvateľstva obce. Celkovú úspešnosť realizácie PHSR a postupné napĺňanie stanovených cieľov spojené s prípadnými zmenami v stratégii alebo aktualizáciami bude zabezpečovať systém monitorovania a hodnotenia. Vecný a časový harmonogram realizácie konkrétnych rozvojových projektov bude súčasťou akčných plánov stratégie. U projektov financovaných zo zdrojov Európskej únie je fixne predpísaný systém ich monitorovania. Ostatné opatrenia a projekty, ktoré nebudú financované z európskej pomoci budú monitorované cestou vyhodnotenia plnenia akčného plánu za príslušný kalendárny rok.

4.1.1 Postup realizácie PHSR

Realizácia rozvojovej stratégie obce bude, postupne počas obdobia jej platnosti do roku 2022, zabezpečovaná v niekoľkých základných oblastiach:

- Dopĺňanie PHSR (v zmysle platnej metodiky PHSR a jej aktualizácií),
- Príprava rozvojových projektov (v zmysle platnej legislatívy a metodiky PHSR),
- Realizácia rozvojových projektov (v súlade so stratégiou a akčnými plánmi),
- Monitorovanie a hodnotenie plnenia PHSR,
- Aktualizácia plánov a stratégie PHSR.

Tabuľka č. 35

Oblasť	Popis/Zdôvodnenie
Dopĺňanie PHSR	V zmysle platnej metodiky sú predpísané časti, ktoré má rozvojová stratégia obce povinne obsahovať. Počas spracovania PHSR neboli k dispozícii všetky metodikou požadované údaje a preto niektoré vybrané časti PHSR bude potrebné dopĺňať v priebehu realizácie PHSR priebežne alebo hneď ako budú požadované informácie alebo údaje k dispozícii.

Príprava projektov	V zmysle platnej metodiky je dôležité realizáciu predovšetkým väčších investičných projektov starostlivo naplánovať a pripraviť. Dôležitý je výber konkrétnych projektov, ktoré sa budú realizovať, prehodnotenie ich prínosu a dopadu na plnenie cieľov stratégie, ekonomickej efektívnosti a stavu pripravenosti na konkrétnu realizáciu (technická pripravenosť, povolenia, financovanie, partneri a pod.).
Realizácia projektov	Jedná sa o základnú a nosnú časť plnenia rozvojovej stratégie obce. Predstavuje konkrétnu realizáciu investičných alebo neinvestičných projektov v zmysle s akčnými plánmi a v súlade so stratégiou PHSR. V prípade viaczdrojového financovania s využitím dotácií je dôležité zabezpečiť plnenie platnej legislatívy, zmluvných podmienok poskytovateľa dotácie, zaznamenania a archivovania priebehu realizácie (foto, video, dokumenty a pod.), propagácie projektu a pod.
Monitorovanie a hodnotenie	Postupné plnenie PHSR bude potrebné priebežne monitorovať a vyhodnocovať. V prípade neplnenia nastavených ukazovateľov, cieľov alebo v prípade výrazných zmien vonkajších alebo vnútorných vplyvov na obec bude potrebné prehodnotiť nové úpravy, zmeny alebo aktualizácie vybraných častí príp. celého PHSR. Okrem toho obec každoročne do 31. mája povinne vypracuje správu o plnení PHSR, ktorú odovzdá na samosprávny kraj.
Aktualizácia plánov a stratégie	Počas jednotlivých rokov realizácie PHSR bude samospráva každoročne prehodnocovať a aktualizovať vybrané plány – akčný plán, komunikačný plán, plán hodnotenia a monitorovania, finančný plán, zoznam ukazovateľov a pod. Samospráva každoročne do leta spracuje pripomienky úradu, poslancov, verejnosti a partnerov a navrhne aktualizácie akčného a iných plánov pred začiatkom prípravy rozpočtu na nasledujúci rok. Aktualizáciu PHSR ako celku samospráva uskutoční každé 3 – 4 roky. K termínu aktualizácie PHSR je potrebné vypracovať hodnotenie stavu projektovej pripravenosti (ex-ante).

Zdroj: vlastné spracovanie

Jednotlivé základné oblasti realizácie PHSR budú realizované prostredníctvom nasledovných aktivít:

Tabuľka č. 36 Dopĺňanie PHSR

Dopĺňanie PHSR		
Názov aktivity	Popis realizácie	Formulár
Evidencia a karty mimovládnych organizácií	Postupný zber údajov, evidencia a zakladanie kariet miestnych mimovládnych organizácií (MVO) – spolky, zväzy, združenia a pod. (formálneho i neformálneho charakteru).	Predpísaný metodikou na vypracovanie PHSR: - karta MVO - evidencia MVO
Evidencia a karty podnikateľských subjektov	Postupný zber údajov, evidencia a zakladanie kariet miestnych podnikateľských osôb alebo subjektov, ktoré majú sídlo, prevádzku alebo vykonávajú činnosť na území obce.	Predpísaný metodikou PHSR: - karta právnickej osoby - evidencia podnikateľov
Dohody o partnerstvách	Oslovenie miestnych organizácií a podnikateľov s ponukou na vytvorenie partnerstva pri realizácii PHSR.	Metodikou PHSR odporúčaný vzor dohody o partnerstve
Doplnenie chýbajúcich častí resp. tabuliek	Zber údajov a ich doplnenie do tabuliek príp. doplnenie nových informácií, ktoré boli zistené resp. schválené už po termíne spracovania hlavného dokumentu PHSR.	V súlade s metodikou na vypracovanie PHSR príp. úprava alebo zjednodušenie v záujme zrozumiteľnosti.
Kritériá hodnotenia PHSR	Návrh hodnotiacich kritérií pre hodnotenie plnenia PHSR pre každoročné posudzovanie a monitorovanie plnenia akčného plánu, opatrení	Návrh a doplnenie formuláru predpísaného metodikou: - kritériá hodnotenia

	a cieľov stratégie PHSR.	PHSR
Hodnotiace tabuľky pre výber projektov	Výber hodnotených oblastí a príprava hodnotiacich tabuliek pre každú vybranú oblasť v súlade s metodikou PHSR.	Predpísaný metodikou PHSR: - príklady hodnotiacich tabuliek
Príprava projektov PHSR		
Hodnotenie a výber projektov	Postupné hodnotenie navrhovaných projektov podľa navrhnutých hodnotiacich tabuliek (prioritný významu a pripravenosť).	Pridelovanie bodov za každý projekt v rámci hodnotiacich tabuliek a vyhodnotenie.
Výnosovo nákladová analýza projektu	Finančné prehodnotenie navrhovaných projektov – zhodnotenie nákladov a prínosov/výnosov projektu.	Predpísaný metodikou PHSR: - výnosovo nákladová analýza
Formulár na prípravu projektov	Každý dôležitý alebo finančne náročnejší projekt zahrnutý v akčnom pláne by mal mať vypracovaný formulár na prípravu projektu).	Predpísaný metodikou PHSR: - formulár na prípravu projektov
Výberové konania	Realizácia postupu výberu dodávateľa v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní, miestnymi všeobecne záväznými nariadeniami alebo pokynmi poskytovateľa dotácie.	V súlade s platnými predpismi realizované samostatne alebo odborne spôsobilými osobami.
Technická príprava projektu	Príprava technickej projektovej dokumentácie – štúdie, projekty, posudky, vyjadrenia, povolenia a pod. v súlade s platnou legislatívou SR a EÚ.	Realizované odborne spôsobilými osobami resp. príslušnými útvarmi alebo inštitúciami.
Príprava žiadostí o NFP	V prípade projektov uchádzajúcich sa o dotačnú pomoc vypracovanie žiadosti o poskytnutie dotácie vrátane projektového spisu a príslušných povinných príloh.	Predpísané formuláre žiadostí, projektov a príloh príslušným poskytovateľom dotácie.
Realizácia projektov PHSR		
Realizácia aktivít projektu	Praktická realizácia konkrétnych aktivít jednotlivých investičných i neinvestičných projektov. Archivácia dokumentácie spojenej s realizáciou projektu - stavebný denník, prezenčné listiny, zápisy zo stretnutí, foto, video a pod.	Vlastné spracovanie alebo využitie odborne spôsobilých osôb (napr. stavebný dozor), partnerov projektu alebo miestnych zamestnancov.
Propagácia projektu	Propagácia aktivít a výstupov projektu v súlade s komunikačnou stratégiou PHSR, komunikačným plánom alebo podmienkami poskytovateľa dotácie príp. partnerov projektu – príprava a archivácia materiálov (články, tabule, oznamy, foto, video, plagáty, letáky a pod.).	Vlastné spracovanie alebo využitie odborne spôsobilých osôb (napr. mediálne spoločnosti), partnerov projektu alebo miestnych zamestnancov.
Administratíva projektu	Organizácia a plánovanie realizácie aktivít projektov, finančné vyúčtovanie, monitoring realizácie a dopadov projektu. Archivácia a spracovanie sprievodnej dokumentácie projektu – žiadosti o platby, monitorovacie správy a pod.	Vlastné spracovanie alebo pri dotáciách využitie odborného poradenstva pri spracovaní predpísaných formulárov a správ vrátane príloh.
Monitorovanie a hodnotenie PHSR		
Záznam z monitorovania	Záznam realizovaný min. 1 x za rok týkajúci sa spracovania komplexného prehľadu postupného plnenia jednotlivých opatrení stratégie prostredníctvom realizácie jednotlivých aktivít / projektov akčného plánu PHSR.	Predpísaný metodikou PHSR: - príklad záznamu z monitorovania Vlastné spracovanie, externí poradcovia alebo partneri.
Monitorovacia správa	Zber údajov a vyplnenie monitorovacej správy min. 1 x za rok, prehľad pripomienok k akčnému plánu, komunikácia s verejnosťou, spracovanie	Predpísaný metodikou PHSR: - monitorovacia správa - + zoznam pripomienok

	pripomienok a návrhov aktualizácií jednotlivých častí PHSR.	- + návrhy zmien v PHSR Vlastné spracovanie, externí poradcovia alebo partneri.
Hodnotenie stavu plnenia ukazovateľov	Súčasťou každoročného procesu monitorovania PHSR je aj hodnotenie stavu plnenia merateľných ukazovateľov PHSR vrátane návrhov na ich aktualizáciu.	Predpísaný metodikou PHSR: - zoznam ukazovateľov Vlastné spracovanie, externí poradcovia alebo partneri.
Hodnotenie PHSR	Hodnotenie plnenia PHSR – obec každoročne vyhodnotí dosiahnuté výsledky a dopady realizovaných opatrení do 31. marca za predchádzajúci rok.	Predpísané metodikou PHSR: - kritériá hodnotenia PHSR Vlastné spracovanie, externí poradcovia alebo partneri.
Správa o plnení PHSR	Obec má povinnosť každoročne do 31. mája zaslať na samosprávny kraj správu o plnení PHSR.	V súlade s metodikou PHSR a pokynmi samosprávneho kraja.
Aktualizácia plánov a stratégie PHSR		
Akčný plán PHSR	Každoročná aktualizácia akčného plánu na daný rozpočtový rok s výhľadom na ďalšie 2 roky s priamym prepojením na rozpočet obce. Aktualizácia akčného plánu má byť realizovaná pred prípravou rozpočtu obce na ďalší rok.	Predpísaný metodikou PHSR: - akčný plán PHSR + pripomienky úradu, poslancov a verejnosti Vlastné spracovanie, externí poradcovia alebo partneri.
Plán hodnotenia a monitorovania PHSR	Prehodnotenie a aktualizácia plánu hodnotenia a monitorovania PHSR v súlade s aktualizáciou platnej legislatívy, metodiky, dokumentov obce, štatistických údajov alebo pripomienok a návrhov úradu.	Predpísaný metodikou PHSR: - plán hodnotenia a monitorovania Vlastné spracovanie, externí poradcovia alebo partneri.
Komunikačný plán PHSR	Každoročná aktualizácia komunikačného plánu v súlade s komunikačnou stratégiou PHSR v závislosti od potrieb a možností obce.	Predpísaný metodikou PHSR: - komunikačný plán PHSR Vlastné spracovanie, externí poradcovia alebo partneri.
Aktualizácia merateľných ukazovateľov PHSR	Prehodnotenie a aktualizácia merateľných ukazovateľov opatrení alebo cieľov na základe predloženia návrhov na ich aktualizáciu vyplývajúcich z prehodnotenia stavu plnenia ukazovateľov.	Predpísaný metodikou PHSR: - zoznam ukazovateľov + návrhy na zmeny Vlastné spracovanie, externí poradcovia alebo partneri.
Hodnotenie stavu projektovej pripravenosti	V prípade celkovej aktualizácie PHSR (obvykle každé 3 – 4 roky) je potrebné vykonať ex-ante hodnotenie – stav projektovej pripravenosti k termínu aktualizácie PHSR.	Predpísaný metodikou PHSR: - ex-ante hodnotenie - stav projektovej pripravenosti Vlastné spracovanie, externí poradcovia alebo partneri.
Vyhodnotenie dotazníkových prieskumov	V prípade realizácie verejných prieskumov spojených s aktualizáciou PHSR alebo len ako zisťovanie spätnej väzby od verejnosti v súlade s komunikačným plánom.	Vlastné spracovanie, externí poradcovia alebo partneri. - návrh dotazníka - vyhodnotenie prieskumu
Záznamy z verejných prerokovaní	V prípade celkovej aktualizácie PHSR spojenej s aktualizáciou cieľov a opatrení stratégie ich nový návrh bude verejne prerokovaný.	Vlastné spracovanie, externí poradcovia alebo partneri. - záznam zo stretnutia + prezenčná listina, foto
Aktualizácia PHSR	Spracovanie aktualizovanej verzie celého	Vlastné spracovanie, externí

	dokumentu PHSR vrátane príloh a jeho následné schválenie obecným zastupiteľstvom.	poradcovia alebo partneri. - aktualizovaný dokument PHSR
--	---	---

Zdroj: vlastné spracovanie

4.1.2 Spolupráca s partnermi

Obec Nováčany už počas prípravy PHSR využívala rôzne formy partnerskej spolupráce. V rámci prípravy stratégie bolo vynaložené úsilie na vytvorenie viacsektorovej spolupráce v záujme efektívnej a plnohodnotnej vzájomnej komunikácie, zberu informácií, potrieb a poznatkov čo najširšieho spektra miestnych aktérov v obci. Partnerská spolupráca bola využívaná pri zbere údajov o obci, pri analytickom hodnotení stavu obce, SWOT analýze a problémovej analýze obce, pri stanovení vízie a cieľov rozvojovej stratégie. Partnerská spolupráca pokračovala aj pri príprave programovej a realizačnej časti PHSR obce. Obec plánuje pokračovať v partnerskej spolupráci aj v realizačnej fáze svojho rozvojového programu a to vo všetkých základných oblastiach realizácie PHSR. Konkrétne úlohy jednotlivých partnerov a oblasti spolupráce sú súčasťou podpísaných vzájomných partnerských dohôd. Vzájomná spolupráca bude zameraná predovšetkým na:

- **poznatkovú spoluprácu** – zber údajov, poznatkov a informácií o problémoch a potrebách partnera, možnostiach spolupráce, čo vie partner ponúknuť pre rozvoj obce, odborná pomoc a poradenstvo pri realizácii PHSR, inštitucionálne príp. organizačné zabezpečenie plnenia niektorých aktivít realizácie PHSR, realizácia samostatných aktivít / projektov v rámci akčného plánu PHSR a pod.;
- **finančnú spoluprácu** – spolufinancovanie spoločných projektov realizovaných v rámci akčného plánu PHSR, samostatná realizácia a financovanie rozvojových projektov v súlade s rozvojovou stratégiou obce, sponzorské a dotačné príspevky na realizáciu vybraných aktivít obce a pod.;
- **materiálnu a pracovnú spoluprácu** – nefinančná pomoc zameraná na materiálne alebo technické zabezpečenie realizácie aktivít / projektov obce, odpracovaný čas a dobrovoľná spolupráca, odborná výpomoc alebo poradenstvo, organizácia vzdelávania, seminárov a iných podujatí v záujme realizácie aktivít PHSR a pod.;
- **mediálnu spoluprácu** – spolupráca pri zabezpečovaní komunikačných a informačných aktivít v súlade s komunikačnou stratégiou PHSR, zabezpečovanie spätnej väzby v súlade s výsledkami a dopadmi realizácie projektov a aktivít PHSR, propagačné a mediálne aktivity alebo projekty a pod.

4.1.3 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Za realizáciu PHSR, jeho inštitucionálne a organizačné zabezpečenie je zodpovedná obec predovšetkým prostredníctvom jej základných orgánov - osoby starostu obce a obecného

zastupiteľstva. Starosta obce pôsobiaci ako štatutárny orgán obce a zároveň ako najvyšší výkonný orgán prostredníctvom svojho výkonného orgánu – obecného úradu bude zabezpečovať základné inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie PHSR.

Jednotlivé konkrétne úlohy môžu byť delegované na jednotlivé útvary/oddelenia úradu obce prípadne môžu byť konkrétnymi úlohami poverené konkrétne osoby – zamestnanci úradu, volení zástupcovia obce prípadne zástupcovia orgánov zriadených obecným zastupiteľstvom (poradné, iniciatívne alebo kontrolné orgány) alebo zástupcovia rozpočtových a príspevkových organizácií obce. Na základe špecifikovania úloh partnerskej spolupráce ukotvenej v rámci partnerskej dohody môžu byť konkrétnymi úlohami poverení aj zástupcovia alebo konkrétne osoby partnerov obce.

Poverenie k realizácii konkrétnej úlohy bude realizované písomnou formou starostom obce prípadne vedúcim útvaru alebo oddelenia úradu alebo príspevkovej a rozpočtovej organizácie obce. V prípade partnerskej spolupráce bude starostom poverený partner na základe partnerskej dohody. Zodpovednosť za realizáciu a správnosť spracovania pridelenej úlohy nesie konkrétna poverená osoba, vedúci príslušného oddelenia/útvaru úradu obce, vedúci pracovník príspevkovej a rozpočtovej organizácie alebo zástupca partnera podpisujúci partnerskú dohodu. Celkovú zodpovednosť za všetky rozdelené úlohy však nesie starosta obce.

Prideľovanie úloh a zodpovedností zabezpečuje predovšetkým starosta obce a zároveň zabezpečuje priebežnú kontrolu plnenia interného harmonogramu úloh. Starosta priebežne informuje obecné zastupiteľstvo o inštitucionálnom a organizačnom zabezpečení plnenia úloh realizácie PHSR, plnení a dodržiavaní predpísaných termínov a harmonogramu realizácie PHSR.

Pri realizácii konkrétnych projektov obec bude využívať aj služby odborne spôsobilých alebo poverených osôb – odborníkov, v závislosti od zamerania jednotlivých projektov. Podľa potreby bude obec pri realizácii projektov spolupracovať s externými spoločnosťami (verejné obstarávanie, externý manažment, projektové práce, stavebné práce, stavebný dozor a pod.).

4.2 MONITOROVANIE A HODNOTENIE PHSR

PHSR je koncipovaný ako otvorený dokument, ktorý budú môcť občania priebežne pripomienkovať. Pripomienky občanov sa budú zhromažďovať priebežne a vyhodnocovať raz ročne. V prípade potreby sa pripomienky občanov zapracujú do revízie PHSR, ktorá sa bude robiť raz do roka pred začiatkom prípravy rozpočtu obce na nasledujúci rok.

System monitorovania a hodnotenia PHSR je rozpracovaný do jednotlivých aktivít a podrobne popísaný v časti „Postup realizácie PHSR“. Pozostávať bude z nasledovných krokov:

- priebežný zber, spracovanie a vyhodnotenie (raz do roka) pripomienok úradu, poslancov, partnerov a verejnosti k realizácii a plneniu PHSR obce (zvyčajne do leta pred začatím príprav rozpočtu na ďalší rok);
- zhodnotenie plnenia akčného plánu PHSR, samospráva vyhodnotí výstupy, výsledky a dopady realizovaných aktivít za predchádzajúci rok (zvyčajne každý rok do 31. marca);
- zhodnotenie stavu plnenia ukazovateľov, na základe zhodnotenia plnenia akčného plánu samospráva každoročne (do 31. marca) vyhodnotí plnenie plánovaných ukazovateľov a v prípade potreby vypracuje návrh na ich úpravu;
- spracovanie monitorovacej správy za predchádzajúci rok v súlade s predpísaným formulárom a aktuálne platnou metodikou pre spracovanie PHSR (zvyčajne do 31. mája);
- spracovanie záznamu z monitorovania za predchádzajúci rok v súlade s predpísaným formulárom a aktuálne platnou metodikou pre spracovanie PHSR (zvyčajne do 31. mája);
- spracovanie a kompletizácia správy o plnení PHSR, ktorú má samospráva povinne zaslať každý rok do 31. mája na príslušný samosprávny kraj.

Na základe zistených a vyhodnotených údajov samospráva navrhne pravidelnú aktualizáciu vybraných plánov, formulárov alebo príloh PHSR. Predovšetkým sa budú pravidelne každý rok aktualizovať nasledovné časti PHSR:

- akčný plán PHSR s výhľadom na ďalšie 2 roky - samospráva vypracuje návrh akčného plánu na nasledujúci rok, ktorý má byť priamo prepojený na budúcoročný rozpočet obce (aktualizácia akčného plánu má byť realizovaná pred prípravou rozpočtu obce na ďalší rok);
- komunikačný plán PHSR – samospráva vypracuje návrh aktualizácie komunikačného plánu v súlade s komunikačnou stratégiou PHSR v závislosti od potrieb a finančných možností obce (aktualizácia komunikačného plánu má byť realizovaná pred prípravou rozpočtu obce na ďalší rok);
- merateľné ukazovatele - v prípade vypracovania návrhu na aktualizáciu ukazovateľov (vyplývajúcu z procesu monitorovania a hodnotenia) samospráva spracuje aktualizáciu základného formuláru merateľných ukazovateľov vrátane ich úprav aj v iných častiach PHSR (realizačná a finančná časť PHSR).

V prípade zásadných zmien v platnej legislatíve príp. zmien v metodike pre spracovanie PHSR alebo na základe podstatných zmien (napr. v štatistických údajoch, strategických dokumentoch

obce a pod.) alebo pripomienok zásadného charakteru od miestnych aktérov v území samosprávy by mala byť realizovaná celková revízia a aktualizácia PHSR obce. V tomto prípade bude potrebné realizovať nasledovné kroky:

- aktualizácia plánu hodnotenia a monitorovania - samospráva na základe aktuálnych skutočností prehodnotí a aktualizuje plán hodnotenia PHSR;
- hodnotenie stavu projektovej pripravenosti - samospráva v prípade celkovej aktualizácie PHSR vykoná ex-ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti k termínu aktualizácie PHSR;
- vyhodnotenie dotazníkových prieskumov - samospráva v prípade celkovej aktualizácie PHSR osloví verejnosť (napr. dotazníkovým prieskumom) a vyhodnotí jeho výsledky, ktoré zapracuje do aktualizácie stratégie PHSR;
- záznamy z verejných prerokovaní - samospráva v prípade celkovej aktualizácie PHSR spojenej aj so zmenou cieľov a stratégie PHSR vykoná verejné prerokovanie nového návrhu stratégie PHSR;
- spracovanie aktualizovanej verzie PHSR - samospráva zabezpečí nové aktualizované spracovanie dokumentu PHSR vrátane príloh a zabezpečí jeho schválenie miestnym zastupiteľstvom.

4.2.1 Plán hodnotenia a monitorovania

Tabuľka č. 37

Plán priebežných hodnotení PHSR do roku 2020		
Forma hodnotenia	Termín hodnotenia	Dôvod hodnotenia
Operatívne hodnotenie	do leta 2016	Spracovanie a vyhodnotenie prípadných pripomienok úradu, poslancov, partnerov a verejnosti k realizácii PHSR.
	do 30. septembra 2016	Vypracovanie návrhu akčného plánu PHSR a komunikačného plánu PHSR na rok 2017 a vypracovanie návrhu položiek na zapracovanie do rozpočtu obce na rok 2017.
Operatívne hodnotenie	do 31. marca 2017	Každoročné zhodnotenie plnenia akčného plánu za minulý rok a stavu plnenia ukazovateľov.
	do 31. mája 2017	Každoročné spracovanie monitorovacej správy, záznamu z monitorovania a správy o plnení PHSR.

	do leta 2017	Spracovanie a vyhodnotenie pripomienok úradu, poslancov, partnerov a verejnosti k realizácii PHSR.
	do 30. septembra 2017	Vypracovanie návrhu akčného plánu PHSR a komunikačného plánu PHSR na rok 2018 a vypracovanie návrhu položiek na zapracovanie do rozpočtu obce na rok 2018.
Tematické hodnotenie	do konca roka 2017	Aktualizácia merateľných ukazovateľov PHSR v prípade ak bol vypracovaný návrh na ich aktualizáciu.
		Iná tematická potreba identifikovaná ako problémová s okamžitou nutnosťou vykonania príslušných zmien v stratégii (napr. plán hodnotenia a monitorovania, prílohy PHSR a pod.).
Operatívne hodnotenie	do 31. marca 2018	Každoročné zhodnotenie plnenia akčného plánu za minulý rok a stavu plnenia ukazovateľov.
	do 31. mája 2018	Každoročné spracovanie monitorovacej správy, záznamu z monitorovania a správy o plnení PHSR.
	do leta 2018	Spracovanie a vyhodnotenie pripomienok úradu, poslancov, partnerov a verejnosti k realizácii PHSR.
	do 30. septembra 2018	Vypracovanie návrhu akčného plánu PHSR a komunikačného plánu PHSR na rok 2019 a vypracovanie návrhu položiek na zapracovanie do rozpočtu obce na rok 2019.
Tematické hodnotenie	do konca roka 2018	Aktualizácia merateľných ukazovateľov PHSR v prípade ak bol vypracovaný návrh na ich aktualizáciu.
		Iná tematická potreba identifikovaná ako problémová s okamžitou nutnosťou vykonania príslušných zmien v stratégii (napr. plán hodnotenia a monitorovania, prílohy PHSR a pod.).
Strategické hodnotenie	Najskôr v roku 2018	Prehodnotenie potreby alebo nutnosti hodnotenia strategickej časti PHSR (napr. v prípade zásadných zmien legislatívy, spoločenskej potreby, neplnenia nastavených ukazovateľov alebo cieľov stratégie a pod.).
Operatívne hodnotenie	do 31. marca 2019	Každoročné zhodnotenie plnenia akčného plánu za minulý rok a stavu plnenia ukazovateľov.
	do 31. mája 2019	Každoročné spracovanie monitorovacej správy, záznamu z monitorovania a správy o plnení PHSR.
	do leta 2019	Spracovanie a vyhodnotenie pripomienok úradu, poslancov, partnerov a verejnosti k realizácii PHSR.
	do 30. septembra 2019	Vypracovanie návrhu akčného plánu PHSR a komunikačného plánu PHSR na rok 2020 a vypracovanie návrhu položiek na zapracovanie

		do rozpočtu obce na rok 2020.
Tematické hodnotenie	do konca roka 2019	Aktualizácia merateľných ukazovateľov PHSR v prípade ak bol vypracovaný návrh na ich aktualizáciu.
		Iná tematická potreba identifikovaná ako problémová s okamžitou nutnosťou vykonania príslušných zmien v stratégii (napr. plán hodnotenia a monitorovania, prílohy PHSR a pod.).
Operatívne hodnotenie	do 31. marca 2020	Každoročné zhodnotenie plnenia akčného plánu za minulý rok a stavu plnenia ukazovateľov.
	do 31. mája 2020	Každoročné spracovanie monitorovacej správy, záznamu z monitorovania a správy o plnení PHSR.
	do leta 2020	Spracovanie a vyhodnotenie pripomienok úradu, poslancov, partnerov a verejnosti k realizácii PHSR.
	do 30. septembra 2020	Vypracovanie návrhu akčného plánu PHSR a komunikačného plánu PHSR na rok 2021 a vypracovanie návrhu položiek na zapracovanie do rozpočtu obce na rok 2021.
Tematické hodnotenie	do konca roka 2020	Aktualizácia merateľných ukazovateľov PHSR v prípade ak bol vypracovaný návrh na ich aktualizáciu.
		Iná tematická potreba identifikovaná ako problémová s okamžitou nutnosťou vykonania príslušných zmien v stratégii (napr. plán hodnotenia a monitorovania, prílohy PHSR a pod.).
Mimoriadne hodnotenie	K stanovenému termínu	Na základe rozhodnutia starostu, kontrolného orgánu, podnetu poslancov, na základe protokolu NKÚ SR, správy auditu a pod.
	K termínu aktualizácie PHSR alebo spracovania nového PHSR	Ex-ante hodnotenie stavu projektovej pripravenosti v prípade celkovej aktualizácie PHSR alebo začatia príprav pre vypracovanie nového PHSR pre nové programovacie obdobie.

Zdroj: vlastné spracovanie

4.3 KOMUNIKAČNÁ STRATÉGIA PHSR

4.3.1 Východisková situácia

Popis východiskovej situácie predstavuje základ efektívneho nastavenia miestnych informačných a komunikačných aktivít pre PHSR obce. Na základe analýzy aktuálneho stavu informovanosti miestnych obyvateľov a doteraz využívaných komunikačných nástrojov je možné vyhodnotiť súčasný stav, zdefinovať potreby pre obdobie platnosti PHSR a navrhnúť účinné spôsoby budúcej realizácie komunikačnej stratégie.

Na základe dotazníkového prieskumu realizovaného v rámci prípravy PHSR boli oslovení miestni obyvatelia aj v oblasti vyjadrenia spokojnosti s bývaním v obci, zhodnotením miestneho rozvoja za posledných 5 rokov a najčastejšieho spôsobu čerpania informácií o obci. Prevažná časť obyvateľstva vyjadrila spokojnosť s bývaním v obci (71% je spokojných a 26% je čiastočne spokojných). Nespokojnosť vyjadrili iba 3% miestneho obyvateľstva. Doterajší rozvoj obce pozitívne vníma 47% miestnych obyvateľov. Avšak 27% obyvateľov doterajší rozvoj vníma negatívne a 26% nevedelo zaujať konkrétne stanovisko k otázke. Tieto fakty je potrebné zohľadniť pri navrhovaní komunikačnej stratégie obce. Informácie o obci obyvatelia získavajú predovšetkým prostredníctvom úradnej tabule (42%), cez internet (37%), od priateľov (11%), cez miestny rozhlas (8%). Len 2% obyvateľstva získava informácie čítaním miestnych novín.

Zhodnotenie východiskovej situácie je možné prehľadne popísať prostredníctvom komunikačnej SWOT analýzy. Komunikačná SWOT analýza hodnotí silné a slabé stránky v rámci interného prostredia a príležitosti a hrozby z pohľadu externého prostredia. Analýza SWOT je spracovaná pre oblasť komunikácie a informovania o obci a jej rozvoji.

Tabuľka č. 38

	Užitočné pre dosiahnutie cieľov	Škodlivé pre dosiahnutie cieľov
Vnútročné prostredie	Silné stránky	Slabé stránky
	<ul style="list-style-type: none"> • spokojnosť s bývaním v obci, • pozitívny postoj obyvateľov, • aktívna webová stránka obce, • funkčný miestny rozhlas, • záujem obyvateľstva o rozvoj, • neformálne diskusie o obci, • miestne združenia, spolky a MVO, • dobré partnerské vzťahy s MVO, • obec je členom MAS Rudohorie. 	<ul style="list-style-type: none"> • obmedzené finančné zdroje obce, • obmedzené personálne zabezpečenie, • obmedzený dostup k internetu, • zastarané vybavenie IKT, • chýbajúci systémový prístup zameraný na informovanosť a komunikáciu • nízka aktivizácia miestnych podnikateľov – záujem o spoluprácu, • slabá spolupráca s mladými ľuďmi a znevýhodnenými skupinami.
Vonkajšie prostredie	Príležitosti	Ohrozenia
	<ul style="list-style-type: none"> • spolupráca v regióne - komunitou riadený rozvoj v regióne Rudohorie • príprava stratégie CLLD pre MAS, • komunikačné kampane k fondom EÚ, • externé organizácie zamerané na regionálny rozvoj - poradenstvo, • národné resp. regionálne informačné centrá - semináre, dokumenty, letáky, ... • nové elektronické formy komunikácie. 	<ul style="list-style-type: none"> • zhoršenie ekonomickej situácie v SR alebo na východe SR • vynútené zmeny v politike EÚ (migrácia obyvateľstva, ekonomická a finančná kríza, obmedzenie fondov EÚ a pod.), • vysoká byrokracia a netransparentnosť pri schvaľovaní a realizácii projektov, • zmeny verejnej mienky plynúce z fám a dezinformácií

Zdroje: vlastné spracovanie

4.3.2 Ciele komunikačnej stratégie

Cieľom komunikačnej stratégie obce pre obdobie realizácie PHSR do roku 2022 je vytvoriť systémový základ pre oslovenie, informovanie a vzájomnú výmenu informácií s miestnymi obyvateľmi. Zámerom je nadviazať na doteraz využívané komunikačné nástroje a zároveň prehĺbiť komunikáciu s konkrétnymi vybranými cieľovými skupinami v obci.

Na základe východiskovej situácie a s ohľadom na strategický cieľ PHSR vyplývajú pre obec nasledovné ciele komunikačnej stratégie:

- Efektívna komunikácia o možnostiach čerpania dotácií a podpory smerom k špecifickým cieľovým skupinám.
- Zaistenie publicity PHSR s dôrazom na zrozumiteľnosť, kvalitu a dostupnosť informácií.
- Zvýšiť povedomie o výhodách partnerskej spolupráce pri realizácii rozvojových aktivít.
- Motivovať cieľové skupiny k aktívnej komunikácii a podávania spätnej väzby k aktivitám obce.
- Využívať moderné a inovatívne formy cieleného oslovenia a komunikácie vybraných cieľových skupín obyvateľstva (podnikatelia, mladí ľudia, znevýhodnení obyvatelia, seniori a pod.).

4.3.3 Cieľové skupiny

Cieľové skupiny pre realizáciu rozvojových aktivít PHSR je možné rozdeliť nasledovne:

- spoločné cieľové skupiny – skupina vnímaná a oslovená ako celok a
- špecifické cieľové skupiny – skupiny obyvateľov so spoločnými záujmami, potrebami, problémami, ktorí si vyžadujú osobitné formy oslovenia a spôsoby komunikácie.

Spoločné cieľové skupiny:

- obyvatelia obce,
- subjekty zapojené do realizácie PHSR,
- verejné a regionálne inštitúcie,
- masmédiá,
- potenciálni prijímatelia dotácií a podpory z fondov EÚ.

Špecifické cieľové skupiny:

- mladí ľudia žijúci v obci,
- miestni seniori,
- znevýhodnené skupiny obyvateľov,
- podnikatelia,

- mimovládne organizácie, spolky a záujmové združenia.

4.3.4 Komunikačná stratégia PHSR

Komunikačná stratégia vychádza z princípu, že komunikácia je neoddeliteľnou súčasťou efektívneho budúceho rozvoja obce realizovaného prostredníctvom PHSR. Prispieje k vytváraniu partnerstiev za účelom dosahovania všeobecného prospechu z investovaných zdrojov prostredníctvom rôzne orientovaných projektov. Prispieje k zvyšovaniu počtu podávaných projektov nielen zo strany samosprávy ale aj zo strany zainteresovaných špecifických skupín obyvateľstva. Podporí sa zlučovanie rôznych zdrojov za účelom dosiahnutia spoločného prospechu pre obec. Zvýši sa všeobecná informovanosť o daniach v obci. Zvýši sa efektivita realizácie projektov v obci a napĺňanie cieľov PHSR.

Samotná komunikačná stratégia by mala vychádzať z cieľov PHSR a obsahovať konkrétne opatrenia v oblasti informovania a komunikácie. Komunikačná stratégia PHSR vychádza z nasledovných všeobecných princípov komunikácie:

- flexibilita komunikácie – prístup aktuálnych informácií,
- kontinuita komunikácie – pravidelnosť v informovaní a
- dostupnosť komunikácie – rôznorodosť využívaných nástrojov.

Komunikačná stratégia je vyjadrením spôsobu, akým bude obec zabezpečovať informovanosť a komunikáciu počas obdobia realizácie PHSR do roku 2022.

4.3.5 Prípravná fáza PHSR

Aby mala samospráva pri realizácii svojich rozvojových projektov podporu miestnej verejnosti je dôležité zapájať miestne obyvateľstvo už do prípravy PHSR. Zároveň by mala byť verejnosť priebežne informovaná o postupe prípravy a spracovania rozvojovej stratégie a mala by mať možnosť aktívne vstupovať do procesu prípravy dokumentu.

V prvej fáze bolo potrebné zabezpečiť základnú informovanosť predstaviteľov samosprávy spojenú so zmenou platnej legislatívy týkajúcej sa regionálneho rozvoja na národnej úrovni. Zmeny sa týkali novelizácie zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z. platné od roku 2015. Okrem toho bola v roku 2015 vypracovaná nová metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC, ktorá má za cieľ zjednotiť proces spracovania PHSR na miestnej i regionálnej úrovni. Nová metodika priniesla so sebou množstvo nových analýz, prehľadov, metód a postupov spracovania, ktoré si vyžadovali samostatné odborné prístupy a vysvetlenia za účelom nastavenia konkrétnych postupov realizácie prípravy stratégie a spracovania samotného dokumentu PHSR. Predstavitelia samosprávy sa

zúčastňovali na doplňujúcich seminároch informujúcich o aktuálnych zmenách v postupoch a ich konkrétnom uplatnení. Následne bolo potrebné zabezpečiť internú komunikáciu a informovať miestnych poslancov a pracovníkov obecného úradu. Za účelom odborného poradenstva a výmeny aktuálnych informácií boli realizované stretnutia zástupcov miestnej samosprávy s externými poradenskými organizáciami príp. inštitúciami poskytujúcimi poradenstvo pri podpore regionálneho rozvoja. Stretnutia prebiehali pri partnerskej spolupráci obcí regionálneho združenia miest a obcí Rudohorie v záujme zabezpečenia jednotného pochopenia metodických postupov a nastavenia jednotného systému vypracovania PHSR konkrétnych obcí.

Na základe novej metodiky na vypracovanie PHSR bolo dôležité prehĺbiť medzisektorovú spoluprácu medzi miestnym verejným a súkromným sektorom vrátane zapojenia verejnosti, miestnych organizácií, záujmových združení a spolkov. To si vyžadovalo osobitný prístup pri oslovení, aktivizácii, informovaní a zapojení všetkých dotknutých aktérov do spolupráce. Využitie boli predovšetkým nasledovné metódy informovania a zapájania do spolupráce:

- **stretnutia** – formálne, neformálne alebo pracovné stretnutia starosta – zamestnanci úradu, starosta – poslanci, starosta – miestne osobnosti (lídri) miestnych záujmových skupín, starosta - starostovia okolitých obcí, starosta – odborné poradenské skupiny, stretnutia pracovných skupín a riadiaceho tímu pre prípravu PHSR;
- **rozhovory a prieskumy** – príprava a realizácia dotazníkového prieskumu pre verejnosť;
- **odborné poradenstvo** – využívanie odborných poradenských služieb, zriadenie miestnej poradenskej a pracovnej skupiny pre prípravu PHSR;
- **využitie existujúcich médií** – informovanie prostredníctvom miestnych novín, rozhlasu, informačnej úradnej tabule, WEB stránky a rôznych spôsobov elektronickej komunikácie.

4.3.6 Realizačná fáza PHSR

Jej cieľom je počas jednotlivých rokov obdobia realizácie PHSR informovať o rozvojovej stratégii obce verejnosť, nadväzovať a udržiavať partnerské vzťahy a medzisektorovú spoluprácu v obci, informovať a motivovať špecializované cieľové skupiny k podávaniu projektov, podávať správy o plnení PHSR, pravidelne vyhodnocovať a aktualizovať vybrané časti PHSR.

Počas realizačnej fázy PHSR bude informovanie a komunikácia zabezpečená na základe nasledovných opatrení:

1. Informovanosť a medializácia;
2. Komunikácia s partnermi;
3. Komunikácia so špecializovanými cieľovými skupinami;
4. Hodnotenie a aktualizácia PHSR.

Jednotlivé opatrenia budú realizované prostredníctvom nasledovných aktivít:

Tabuľka č. 39

Opatrenie	Aktivity	Rok realizácie
Prípravná fáza	<ul style="list-style-type: none"> - Informovanie a spolupráca s partnermi pre PHSR - Informovanie o postupe prác spracovania PHSR - Zverejňovanie pracovných verzii PHSR - Verejné prerokovanie vybraných častí PHSR - Zverejnenie finálnej verzie PHSR (po zapracovaní pripomienok). 	2015 - 2016
Realizačná fáza Informovanosť a medializácia	<ul style="list-style-type: none"> - Informačná kampaň po schválení PHSR - WEB stránka obce, - úradná informačná tabuľa, - miestne noviny a rozhlas, - sociálne siete, - tlačené materiály, - informovanie na verejných podujatiach. 	2016
	<ul style="list-style-type: none"> - Informovanie partnerov a verejných inštitúcií o platnom PHSR (združenie obcí, MAS, VÚC a pod.) - listy, - tlačené materiály, - digitálne médiá (CD, USB), - WEB stránka. 	2016
	<ul style="list-style-type: none"> - Pravidelné informovanie o aktivitách, realizovaných projektoch a aktualitách ohľadom PHSR - WEB stránka obce, - úradná informačná tabuľa, - miestne noviny a rozhlas, - sociálne siete, - formálne a neformálne stretnutia s verejnosťou, - tlačené materiály, - pracovné stretnutia, - informovanie na verejných podujatiach. 	2016 – 2022
	<ul style="list-style-type: none"> - Pravidelná propagácia PHSR a realizovaných projektov v obci - miestne a regionálne médiá (noviny, televízia, rozhlas, internet), - digitálne médiá (foto, video, DVD, CD, USB, aplikácie PC/mobil/tablet), - propagačné materiály (letáky, brožúry, plagáty, banery), - propagačné podujatia (výstavy a expozície, konferencie, semináre, exkurzie a pod.) 	2016 – 2022
	<ul style="list-style-type: none"> - Pravidelné prieskumy verejnej mienky, názorov a celkového vnímania rozvoja obce verejnosťou - dotazníkové prieskumy pre širokú verejnosť, 	2016 – 2022

	<ul style="list-style-type: none"> - prieskumy verejnej mienky, - verejné stretnutia. 	
	<ul style="list-style-type: none"> - Záverečná informačná a propagačná kampaň - WEB stránka obce, - úradná informačná tabuľa, - miestne noviny a rozhlas, - sociálne siete, - tlačené materiály, - informovanie na verejných podujatiach. 	2020 - 2022
<p>Realizačná fáza</p> <p>Komunikácia s partnermi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Oslovenie existujúcich a nových partnerov - listy, - informačná tabuľa, - návštevy, - motivačné stretnutia. - Spolupráca s partnermi (príprava a realizácia spoločných projektov, spoločných aktivít a podujatí) - dohody o partnerstve a spolupráci, - elektronická komunikácia, - pracovné stretnutia, - odborné poradné alebo pracovné skupiny, - vzdelávacie odborné semináre, programy. - Pravidelná komunikácia a informovanie partnerov - úradná informačná tabuľa, - miestne noviny a rozhlas, - elektronická komunikácia, - listy a tlačené materiály, - výstavy a exkurzie, - osobné a verejné stretnutia. 	2016 - 2022
<p>Realizačná fáza</p> <p>Komunikácia so špecializovanými cieľovými skupinami</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Oslovenie zástupcov miestnych komunít a záujmových skupín resp. ich neformálnych lídrov - miestne noviny a rozhlas, - úradná informačná tabuľa, - elektronická komunikácia a sociálne siete, - tlačené materiály, - verejné stretnutia a podujatia. - Spolupráca s dotknutými špecializovanými skupinami - pracovné stretnutia, - miestne poradné alebo pracovné skupiny, - verejné stretnutia a návštevy, - dotazníkové prieskumy. - Informovanie a vzdelávanie špecializovaných skupín - úradná informačná tabuľa, - miestne noviny a rozhlas, - elektronická komunikácia a sociálne siete, - listy a tlačené materiály, - výstavy a exkurzie, - vzdelávacie odborné semináre, programy a konferencie. 	2016 - 2022
<p>Realizačná fáza</p> <p>Hodnotenie a aktualizácia PHSR</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vypracovanie a archivácia sprievodnej dokumentácie priebežného monitorovania, hodnotenia a postupnej realizácie PHSR - príprava ročnej správy o plnení PHSR, - ročné komunikačné plány, - monitoring a aktualizácia akčných plánov, - nové dohody o partnerstvách, 	2016 – 2022

	<ul style="list-style-type: none"> - záznamy z rokovaní pracovných a poradných skupín, - plánovacie formuláre prieskumov, - evidencia a karty podnikateľských subjektov, - evidencia a karty MVO/združení/spolkov, - stav projektovej pripravenosti, - hodnotiace tabuľky pre výber projektov, - formuláre na prípravu projektov, - nákladovo výnosové analýzy projektov a - záznamy z prerokovaní aktualizácií PHSR (komisie, verejnosť).	
--	---	--

Zdroj: vlastné spracovanie

4.3.7 Komunikačné plány PHSR

Miestna samospráva si na základe komunikačnej stratégie na každý rok realizácie PHSR navrhne konkrétne komunikačné a informačné aktivity (projekty), ktoré budú spracované do ročných komunikačných plánov.

Komunikačné plány budú zahŕňať:

- analýzu realizovaných informačných a komunikačných aktivít pre jednotlivé cieľové skupiny na základe stanovených opatrení a vyhodnotenie ich úspešnosti,
- návrh a vyhodnotenie relevantných ukazovateľov výstupov a výsledkov vrátane stanovenia cieľových ukazovateľov na daný rok,
- časový harmonogram uskutočnenia plánovaných aktivít,
- detailnejšie rozpracovanie konkrétnych aktivít na 12 mesiacov v danom roku,
- návrh finančného zabezpečenia na jednotlivé aktivity plánované v danom roku,
- predbežné finančné alokácie na ďalšie roky,
- osoby zodpovedné za prípravu a realizáciu jednotlivých komunikačných aktivít a
- osoby zodpovedné za vypracovanie záznamov a archiváciu sprievodnej dokumentácie (prezenčné listiny, zápisy, fotodokumentácia a pod.) z jednotlivých komunikačných alebo informačných aktivít.

Ročné komunikačné plány budú vypracované na základe vzorového formuláru, ktorý je v súlade s platnou metodikou na vypracovanie PHSR. Vzorový formulár komunikačného plánu pre fázu realizácie PHSR (v súlade s aktuálne platnou metodikou – verzia 2.0) tvorí prílohu PHSR.

4.4 AKČNÝ PLÁN S HARMONOGRAMOM PHSR

Tabuľka č. 40 Akčný plán

Akčný plán						
P.č.	Názov projektu	Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
1	Rekonštrukcia obecných ciest	1.5.5/rekonštrukcia ciest a chodníkov, lávok a mostov	2020	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
2	Výstavba domu nádeje v obci	1.5.1/výstavba domu nádeje	2020	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
3	Rekonštrukcia verejných priestranstiev – centrum obce, parky, amfiteáter, autobusové zastávky, parkoviská	1.5.5/rekonštrukcia verejných priestranstiev	2017	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
4	Rekonštrukcia kultúrneho domu	1.5.1/rekonštrukcia kultúrneho domu	2018	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
5	Výstavba kanalizácie, ČOV.	3.1.3/ budovanie kanalizačnej siete a prípojok a iných technických zariadení, súvisiacich s odvodom splaškových vôd z domácností a nehnuteľností a ich následným čistením, zriadenie ČOV	2020	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
6	Výstavba polyfunkčnej nádrže na potoku	3.1.1/nové vodné zdroje	2022	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
7	Úprava miestneho potoka	3.1.2/úprava vodného toku a jeho brehov	2022	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
8	Výstavba malého obecného kompostoviska a odstránenie nelegálnej skládky	3.2.4/odstraňovanie nelegálnych skládok odpadov, výstavba kompostoviska	2017	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
9	Zvyšovanie bezpečnosti v obci – kamerový systém	1.5.5/kamerový systém	2018	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
10	Rozvoj vidieka, aktivity, podpora mladých farmárov	1.6.4/vidiecky cestovný ruch, poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo	2017	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy + súkromné dary	
11	Využitie obnoviteľných zdrojov energie – slnečná energia	3.2.3/využitie slnečnej energie	2019	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
12	Rozvoj cezhraničnej spolupráce	1.2.1/nadviazanie spolupráce s cezhraničnými obcami- Maďarsko, Poľsko (komunikácia, výmena informácií, prehlásenia o partnerstve)	2018	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
13	Významní rodáci, tradície, ľudové zručnosti	1.5.1/zachovávanie kultúrneho dedičstva, tradičná ľudová kultúra – monografie, remeslá, izby ľudových	2017	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Nováčany na roky 2016 - 2022

		tradícií a iné				
14	Doplnenie vybavenia a inventúru knižnice	1.4.2/doplnenie vybavenia knižnice	2017	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy + MK SR	
15	Výstavba miestnej komunikácie na IBV – pod lesom	1.5.5/výstavba nových prepojujúcich komunikácií (Nováčany-Paňovce-Čečejevce) cyklotrasa s pokračovaním na Podkovy-možnosť vyhlíadky	2016	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
16	Vybudovanie autobusových zastávok pri vjazde do obce (zástávka na znamenie)	1.5.5/rekonštrukcia a výstavba ciest a chodníkov, lávok a mostov	2017	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
17	Označenie turistických chodníkov	1.7.2/značenie a informačné tabule	2017	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
18	Vybudovanie cykloturistických chodníkov s napojením na cyklochodník vedúcim celým regiónom Rudohorie	1.7.2/napojenie sa na systém chodníkov (náučných, spojovacích)	2018	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
19	Rozvoj a skvalitňovanie infraštruktúry cestovného ruchu v obci (náučný chodník+ flóra)	1.7.2/budovanie cyklotrasy	2017	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
20	Digitálne spracovanie územného plánu obce	1.1.1/vypracovanie ÚPD obce	2019	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
21	Rozšírenie obecného cintorína (príjazdová cesta, parkovisko, odvodnenie)	1.5.4/rozšírenie cintorínov	2020	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
22	Modernizácia vybavenia a zariadenia kuchyne v MŠ	1.4.1/modernizácia a rekonštrukcia MŠ	2021	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
23	Rozvoj a skvalitňovanie odpadového hospodárstva	3.2.4/skvalitnenie separovaného zberu odpaduzhodnocovanie vyseparovaných odpadov a recyklácia	2017	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0; obec Nováčany

5. FINANČNÁ ČASŤ

Finančná časť PHSR obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce.

5.1 FINANČNÝ PLÁN PHSR

Sumarizácia je celkovým prehľadom plánovaných finančných prostriedkov počas celej platnosti schváleného PHSR.

Tabuľka č. 41 Formulár F1 – Indikatívny rozpočet – sumarizácia

	Rok							Spolu
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
I. Hospodárska oblasť	500 000	496 000	897 000	50 000	1 050 000	-	-	2 993 000 €
II. Sociálna oblasť	-	1 715 000	20 000	-	-	7 000	-	1 742 000 €
III. Environmentálna oblasť	-	75 000	-	200 000	2 855 000	-	1 447 000	4 577 000 €

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0; obec Nováčany

5.2 FINANČNÝ RÁMEC PHSR

Tabuľka č. 42 Formulár F2 - Finančný rámec pre realizáciu PHSR obce

Číslo opatrenia*	Kód a názov projektu/aktivity	Klasifikácia stavieb - trieda	Hlavný ukazovateľ -výsledku, dopadu	Termín realizácie projektu	RN Spolu	Verejné zdroje celkom	Verejné zdroje		Súkromné zdroje	Úverové zdroje
							Národné celkom	EÚ (EŠIF) celkom		
						b=c+d	c	d	e	f
I. Hospodárska politika										
1.5.5	Rekonštrukcia obecných ciest			2020	500 000	475 000	95 000	380 000	25 000	0
1.5.1	Výstavba domu nádeje v obci			2020	400 000	380 000	76 000	304 000	20 000	0
1.5.1	Rekonštrukcia verejných priestranstiev – centrum obce, parky, amfiteáter, autobusové zastávky, parkoviská			2017	285 000	270 750	54 150	216 600	14 250	0
1.5.1	Rekonštrukcia kultúrneho domu			2018	730 000	693 500	138 700	554 800	36 500	0
1.2.1	Rozvoj cezhraničnej spolupráce			2018	17 000	16 150	3 230	12 920	850	0
1.4.2	Doplnenie vybavenia a inventúry knižnice			2017	10 000	9 500	0	0	500	0

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Nováčany na roky 2016 - 2022

1.5.5	Vybudovanie autobusových zastávok pri vjazde do obce (zastávka na znamenie)			2017	16 000	15 200	3 040	12 160	800	0
1.7.2	Vybudovanie cykloturistických chodníkov s napojením na cyklochodník vedúcim celým regiónom Rudohorie			2018	150 000	142 500	28 500	114 000	7 500	0
1.7.2	Rozvoj a skvalitňovanie infraštruktúry cestovného ruchu v obci (náučný chodník+ flóra)			2017	180 000	171 000	34 200	136 800	9 000	0
1.5.5	Výstavba miestnej komunikácie na IBV – pod lesom			2016	500 000	475 000	95 000	380 000	25 000	0
1.7.2	Označenie turistických chodníkov			2017	5 000	0	0	0	5 000	0
1.5.4	Rozšírenie obecného cintorína (príjazdová cesta, parkovisko, odvodnenie)			2020	150 000	142 500	28 500	114 000	7 500	0
1.1.1	Digitálne spracovanie územného plánu obce			2019	50 000	47 500	9 500	38 000	2 500	0
II. Sociálna politika										
1.5.5	Zvyšovanie bezpečnosti v obci – kamerový systém			2018	20 000	19 000	3 800	15 200	1 000	0
1.6.4	Rozvoj vidieka, aktivity, podpora mladých farmárov			2017	1 700 000	1 615 000	323 000	1 292 000	85 000	0
1.5.1	Významní rodáci, tradície, ľudové zručnosti			2017	15 000	14 250	2 850	11 400	750	0
1.4.1	Modernizácia vybavenia a zariadenia kuchyne v MŠ			2021	7 000	6 650	0	0	350	0
III. Environmentálna politika										
3.1.3	Výstavba kanalizácie, ČOV			2020	2 855 000	2 712 250	542 450	2 169 800	142 750	0
3.1.1	Výstavba polyfunkčnej nádrže a potoku			2022	382 000	362 900	72 580	290 320	19 100	0
3.1.2	Úprava miestneho potoka			2022	1 065 000	1 011 750	202 350	809 400	53 250	0
3.2.4	Výstavba malého obecného kompostoviska a odstránenie nelegálnej skládky			2017	40 000	38 000	7 600	30 400	2 000	0
3.2.3	Využitie obnoviteľných zdrojov energie – slnečná energia			2019	200 000	190 000	38 000	152 000	10 000	0
3.2.4	Rozvoj a skvalitňovanie odpadového hospodárstva			2017	35 000	33 250	6 650	269 600	1 750	0
Celkom					9 312 000	8 841 650	1 765 100	7 303 400	470 350	0

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0; obec Nováčany

ZÁVER

PHSR obce Nováčany je spracovaný na obdobie 7 rokov, teda na obdobie 2016 – 2022. Dokument je spracovaný v súlade s novelizáciou zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, v znení zákona č. 309/2014 Z. z., ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 2015. Pri spracovaní dokumentu bola zohľadnená odporúčaná Metodika na vypracovanie PHSR obce/obcí/VÚC (verzia 2.0) spracovaná Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Nováčany spolu s Územným plánom obce Nováčany vytvárajú základ pre všestranný a udržateľný rozvoj obce v najbližšom období. Vychádza z konkrétnych podmienok riešeného územia a aktuálnych potrieb miestnych obyvateľov, podnikateľov a rôznych záujmových skupín pôsobiacich v obci. Dokument bol spracovávaný a pripomienkovaný za aktívnej účasti zástupcov obce, členov pracovných skupín, miestnych obyvateľov a partnerov. Zapojená bola aj miestna verejnosť, ktorá mohla vyjadriť svoje názory prostredníctvom dotazníkového prieskumu, účasťou na zasadnutiach pracovných skupín a postupným pripomienkovaním jednotlivých častí dokumentu po ich spracovaní. Spoločné viac sektorové stretnutia boli dôležité predovšetkým pri spracovaní nasledovných častí dokumentu:

- Analýza SWOT
- Problémová analýza
- Stanovenie základných potrieb územia
- Vízia a strategický cieľ územia
- Špecifické ciele a priority stratégie
- Opatrenia a aktivity stratégie.

Takto spoločne navrhnutý rámec budúceho rozvoja predstavuje záruku, že PHSR obce je skutočným strategickým rozvojovým dokumentom s cieľom dosiahnuť konkrétne budúce výsledky zamerané na rast životnej úrovne miestnych obyvateľov.

Koordinácia prípravy, odborné poradenstvo a výsledné spracovanie jednotlivých častí dokumentu bolo zabezpečené externou organizáciou, ktorá zabezpečovala odborný dohľad a garanciu dodržiavania predpísaných postupov v zmysle platnej legislatívy o podpore regionálneho rozvoja a odporúčanej metodiky na vypracovanie PHSR. Spracované jednotlivé časti dokumentu boli priebežne pripomienkované členmi pracovných skupín, zástupcami obce, partnermi a nakoniec bol celý dokument v záverečnej fáze verejne pripomienkovaný, prerokovaný a nakoniec schválený obecným zastupiteľstvom.

Keďže sa jedná o dokument miestneho významu nie je potrebné (v zmysle metodiky na vypracovanie PHSR, verzia 2.0, str. 62) zabezpečiť posudzovanie jeho vplyvu na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (SEA).

Schválenie PHSR v súlade s legislatívou je posledným krokom jeho prípravy, ale prvým krokom jeho realizácie v nasledujúcom období.

Všetky práva, predovšetkým autorské právo tohto dokumentu sú chránené autorským zákonom. Všetky práva sú vyhradené, najmä právo na kopírovanie, distribúciu a preklad. Žiadna časť nesmie byť akoukoľvek formou (tlačou, fotokópiou, elektronickým alebo iným spôsobom) bez predchádzajúceho písomného súhlasu organizácie Centrum regionálneho rozvoja Košického kraja, n. o. reprodukována alebo s použitím elektronického off-line systémov ukladaná do pamäti, spracovávaná či šírená.

Pod'akovanie

Starostovi obce Nováčany za aktívnu spoluprácu, vynaložené úsilie pri príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Nováčany a za podnetné informácie, ktoré výrazne prispeli k spracovaniu .

Všetkým pracovným skupinám a poslancom za mimoriadny čas venovaný riešeniu problematiky spojenej so spracovávaním Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Nováčany.

Obec touto cestou ďakuje aj rôznym inštitúciám (ŠÚSR, ÚPSVaR a iné), ktoré svojimi údajmi pomohli vyplniť časti PHSR.

PRÍLOHY

Príloha č. 1 Zoznam členov riadiaceho tímu, pracovných skupín a partnerov zapojených do spracovania PHSR

Základný riadiaci tím

Funkcia v riadiacom tíme	Meno člena základného tímu	Funkcia v pracovnom zaradení
garant PHSR	Ing. Ján Štrbík - starosta obce	starosta
člen	Kudlík Marko	poslanec obecného zastupiteľstva
člen	Pavlík René	zástupca súkromného sektora
člen	Ing. Viera Mihoková	zástupca externej fimy spolupracujúcej pri príprave PHSR

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0; obec Nováčany

Pracovná skupina č. 1 – hospodárska

Funkcia v pracovnej skupine	Meno člena pracovnej skupiny	Funkcia v pracovnom zaradení
gestor skupiny	PaerDr. Marko Bačo	riaditeľ umeleckej školy
koordinátor	Bc. Monika Lukčová	odborný referent obce

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0; obec Nováčany

Pracovná skupina č. 2 – sociálna

Funkcia v pracovnej skupine	Meno člena pracovnej skupiny	Funkcia v pracovnom zaradení
gestor skupiny	Marko Kudlík	koordinátor výroby
koordinátor	Bc. Monika Lukčová	odborný referent obce

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0; obec Nováčany

Pracovná skupina č. 3 – environmentálna

Funkcia v pracovnej skupine	Meno člena pracovnej skupiny	Funkcia v pracovnom zaradení
gestor skupiny	Ing. Peter Tarnoci	IT technik
koordinátor	Bc. Monika Lukčová	odborný referent obce

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0; obec Nováčany

Príloha č. 2 Zoznam informačných zdrojov použitých v PHSR

Použitá literatúra:

1. Metodika na vypracovanie PHSR (verzia 2.0, február 2015)
2. Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení zákona č. 309/2014 Z. z.
3. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Nováčany do roku 2013
4. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001
5. Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011

Zdroje informácií:

1. Obec Nováčany (www.obecnovacany.sk)
2. Štatistický úrad SR (www.statistics.sk)
3. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Príloha č. 3 Zoznam skratiek použitých v PHSR

PHSR – program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

PO – programovacie obdobie

ŠÚ SR – Štatistický úrad Slovenskej republiky

SODB – Sčítanie obyvateľov, domov a bytov

ÚPSVaR SR – Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

EÚ – Európska únia

ŠR – štátny rozpočet

EŠIF – európske štrukturálne investičné fondy

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Nováčany na roky 2016 - 2022

Príloha č. 4 Ex-post hodnotenie predchádzajúceho PHSR

v tis. EUR																				
č.	Názov investície - projektu (obec, okres)	Číslo a názov aktivity	Klasifikácia investície (stavby) - triedy	Rok začatia	Ukazovateľ	Cena podľa vykonávacieho projektu		Objem finančných prostriedkov v príslušnom roku spolu			Finančné prostriedky podľa zdrojov									
				Rok dokončenia	Merná jednotka	Celkom	Z toho stavebná časť	Rok	Objem fin. prostriedkov	Z toho verejné investície	Štátny rozpočet	Rozpočet samosprávneho kraja	Rozpočet obce	Štátne účelové fondy	Úvery so zárukou štátu	Rozpočet EÚ	Kód OP	Súkr. zdroje	Iné zdroje	
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1	Rekonštrukcia obecných ciest	Rekonštrukcia a údržba obecných ciest	Miestne komunikácie	2009		246,6	246,6	2009	246,6	246,6	236,19		10,41							
				2010																
2	Rekonštrukcia verejného osvetlenia	Modernizácia VO a zníženie nákladov	Verejné osvetlenie	2014		45,4	45,4	2014	45,4	45,4	43,1		2,27							
				2015																
3	Rekonštrukcia verejných priestranstiev	Zabezpečenie miesta na oddych, zlepšenie prost.	Verejné priestranstvá	2010		19,5	19,5	2011	19,5	19,5	15,8		3,7							
				2011																
4	Výstavba kompostoviska odstránenie neleg. skládky	Sanácia územia s nelegálnym umiestnením odpadu	Verejné priestranstvá	2015		67,5	67,5	2015	67,5	67,5	63,9		3,6							
				2015																
5	Výstavba viacúčelového ihriska	Športová a rekreačná činnosť	Verejné priestranstvá	2010		55,1	55,1	2012	55,1	55,1	51,07		4,03							
				2012																
6	Výstavba detského ihriska	Športová a rekreačná činnosť	Verejné priestranstvá	2010		10,9	10,9	2012	10,9	10,9	10,4		0,5							
				2012																

Zdroj: obec Nováčany

Príloha č. 5 Evidencia podnikateľských subjektov

Číslo	Názov PO/sídlo:
1	FRESH potraviny, Nováčany 144
2	Zlatý hýľ - Bio farma, Nováčany 145
3	IDOS, Nováčany 111
4	Monika potraviny, Nováčany 85
5	BEŇĎO, s. r. o., Nováčany 927

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0; obec Nováčany

Číslo:	Názov subjektu:	Právna forma:	IČO:	DIČ:
1	FRESH potraviny	Živnostník	32700831	
Sídlo:		Prevádzkareň/Prevádzkarne:		
Tichá 701/2, 044 23 Jasov		Nováčany 144, 044 21		
Predmet činnosti:			Počet zamestnancov:	
Predajňa potravín a zmiešaného tovaru			2	
Konateľ/ia:		Kontaktná osoba/y:		
Ing. Ervin Bačo		Ing. Ervín Bačo		
Kontakty				
adresa:		telefón:	e-mail:	webová stránka:
Nováčany 144		055/4664325		

Číslo:	Názov subjektu:	Právna forma:	IČO:	DIČ:
2	Zlatý hýľ - Bio farma	a. s.		
Sídlo:		Prevádzkareň/Prevádzkarne:		
Pri prachárni 11, Košice		Nováčany 145, 044 21		
Predmet činnosti:			Počet zamestnancov:	
Chov, pestovanie, výroba bio produktov,				
Konateľ/ia:		Kontaktná osoba/y:		
René Pavlík, Galakticka, košice				
Kontakty				
adresa:		telefón:	e-mail:	webová stránka:
Pri prachárni 11, Košice		0911845066,0904777001	info@zlatyhyl.sk	www.zlatyhyl.sk

Číslo:	Názov subjektu:	Právna forma:	IČO:	DIČ:
3	IDOS, s. r. o..	s. r. o..		
Sídlo:		Prevádzkareň/Prevádzkarne:		
Nováčany 111, 044 21		Nováčany 145, 044 21		
Predmet činnosti:			Počet zamestnancov:	
Stavebné práce, projektové práce				
Konateľ/ia:		Kontaktná osoba/y:		
Ing. Štefan Palko		Ing. Štefan Palko		
Kontakty				

adresa:	telefón:	e-mail:	webová stránka:
Nováčany 111	+421905348270		

Číslo:	Názov subjektu:	Právna forma:	IČO:	DIČ:
4	Monika potraviny	Živnostník	47211733	1085472102
Sídlo:		Prevádzkareň/Prevádzkarne:		
Nováčany 172, 044 21		Nováčany 85		
Predmet činnosti:			Počet zamestnancov:	
Predaj potravín			1	
Konateľ/ia:		Kontaktná osoba/y:		
Monika Lukáčová		Monika Lukáčová		
Kontakty				
adresa:	telefón:	e-mail:	webová stránka:	
Nováčany 172, 044 21				

Číslo:	Názov subjektu:	Právna forma:	IČO:	DIČ:
5	BEŇDO,s. r. o.	s. r. o.		
Sídlo:		Prevádzkareň/Prevádzkarne:		
Blimited, Košice				
Predmet činnosti:			Počet zamestnancov:	
Predaj, servis, obchodná činnosť			3	
Konateľ/ia:		Kontaktná osoba/y:		
Ing. Peter Beňuška, Nováčany 927				
Kontakty				
adresa:	telefón:	e-mail:	webová stránka:	
Nováčany 927	+421 908101048	info@blimited.sk		

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0; obec Nováčany

Príloha č. 6 Formulár na prípravu projektov

Základné údaje o projektovom zámere č.							
Názov projektu							
Grant							
Kontaktná osoba garanta							
Partneri garanta (spolupráca s ....)							
Začatie a ukončenie projektu (od .... do ....)							
Stav projektu pred realizáciou							
Cieľ projektu							
Výstupy							
Užívatelia							
Indikátory monitoringu							
Zmluvné podmienky							
Riziká							
Poznámky							
Realizácia projektu							
Fáza/míľnik	Súčinnosť iného odboru alebo subjektu				Termín (mesiac/rok)		
Financovanie projektu							
Druh výdavku	Termín (rok)	Náklady spolu (eur)	Z toho verejné zdroje				Z toho súkromné zdroje
			EÚ	ŠR	VÚC	obec	
Spolu							

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0

Príloha č. 7 Formulár komunikačného plánu pre fázu realizácie PHSR

P.č.	Časový rámec	Miesto konania	Cieľová skupina	Forma	Téma, ciele	Vstupné údaje	Výstupy
1.							
2.							
3.							

Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0

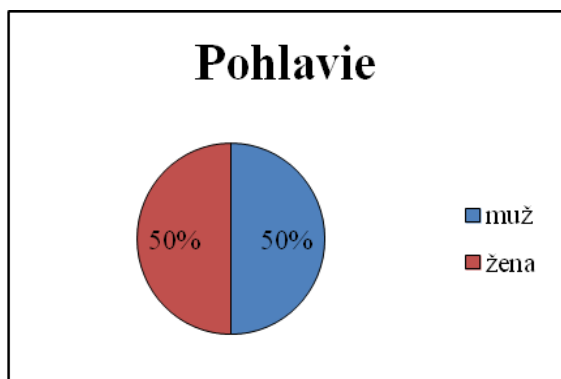
Príloha č. 8 Akčný plán na rok 2016 s výhľadom na roky 2017 a 2018

Akčný plán						
P.č.	Názov projektu	Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie	Ukazovateľ výstupu
1	Rekonštrukcia verejných priestranstiev – centrum obce, parky, amfiteáter, autobusové zastávky, parkoviská	1.5.5/rekonštrukcia verejných priestranstiev	2017	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
2	Rekonštrukcia kultúrneho domu	1.5.1/rekonštrukcia kultúrneho domu	2018	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
3	Výstavba malého obecného kompostoviska a odstránenie nelegálnej skládky	3.2.4/odstraňovanie nelegálnych skládok odpadov, výstavba kompostoviska	2017	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
4	Zvyšovanie bezpečnosti v obci – kamerový systém	1.5.5/kamerový systém	2018	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
5	Rozvoj vidieka, aktivity, podpora mladých farmárov	1.6.4/vidiecky cestovný ruch, poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo	2017	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy + súkromné dary	
6	Rozvoj cezhraničnej spolupráce	1.2.1/nadviazanie spolupráce s cezhraničnými obcami-Maďarsko, Poľsko (komunikácia, výmena informácií, prehlásenia o partnerstve)	2018	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
7	Významní rodáci, tradície, ľudové zručnosti	1.5.1/zachovávanie kultúrneho dedičstva, tradičná ľudová kultúra – monografie, remeslá, izby ľudových tradícií a iné	2017	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
8	Doplnenie vybavenia a inventúru knižnice	1.4.2/doplnenie vybavenia knižnice	2017	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy + MK SR	
9	Výstavba miestnej komunikácie na IBV – pod lesom	1.5.5/výstavba nových prepojujúcich komunikácií (Nováčany-Paňovce-Čečejevce) cyklotrasa s pokračovaním na Podkovy- možnosť vyhlíadky	2016	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
10	Vybudovanie autobusových zastávok pri vjazde do obce (zástávka na znamenie)	1.5.5/ rekonštrukcia a výstavba ciest a chodníkov, lávok a mostov	2017	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
11	Označenie turistických chodníkov	1.7.2/značenie a informačné tabule	2017	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
12	Vybudovanie cykloturistických chodníkov s napojením na cyklochodník vedúcim celým regiónom Rudohorie	1.7.2/napojenie sa na systém chodníkov (náučných, spojovacích)	2018	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
13	Rozvoj a skvalitňovanie infraštruktúry cestovného ruchu v obci (náučný chodník+ flóra)	1.7.2/budovanie cyklotrasy	2017	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	
14	Rozvoj a skvalitňovanie odpadového hospodárstva	3.2.4/skvalitnenie separovaného zberu odpaduzhodnocovanie vyseparovaných odpadov a recyklácia	2017	starosta, zastupiteľstvo	Obec + euro fondy	

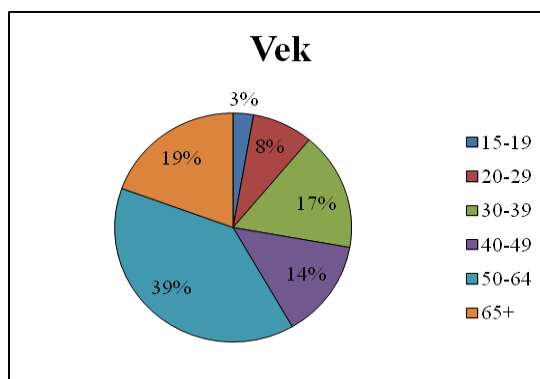
Zdroj: Metodika na vypracovanie PHSR, verzia 2.0.; obec Nováčany

Príloha č. 9 Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu

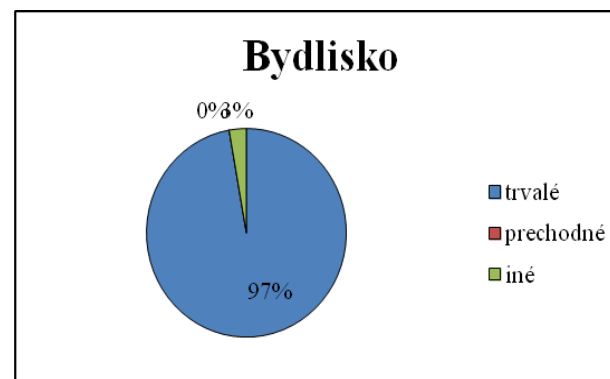
Dotazníkového prieskumu v obci Nováčany sa zúčastnili predovšetkým občania s trvalým bydliskom v obci, 50% respondentov tvorili ženy a 50% muži, občania rôzneho veku, vzdelania a ekonomickej aktivity (polovicu respondentov tvorili zamestnaní). Zúčastnení respondenti by najviac uvítali rozvoj v oblasti občianskej vybavenosti a sociálnych služieb, zlepšenia technickej infraštruktúry a rozvoja odpadového hospodárstva. Bližšie výsledky dotazníkového prieskumu sú graficky zobrazené v nasledovných grafoch.

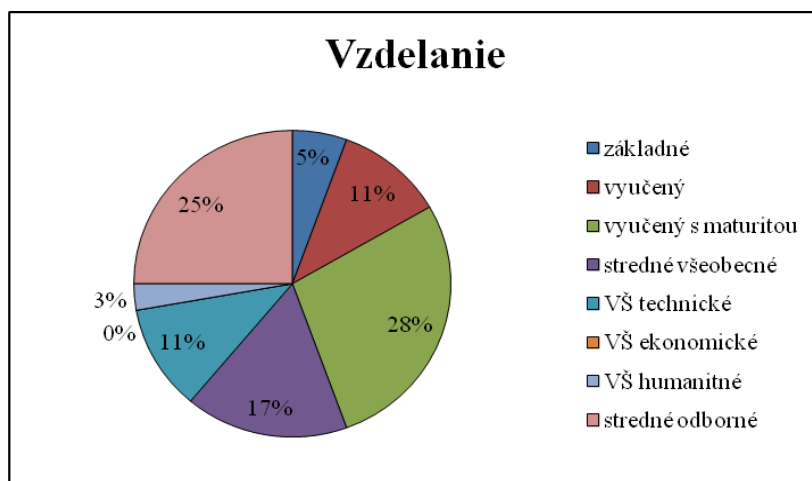
Zdroj: vlastné spracovanie

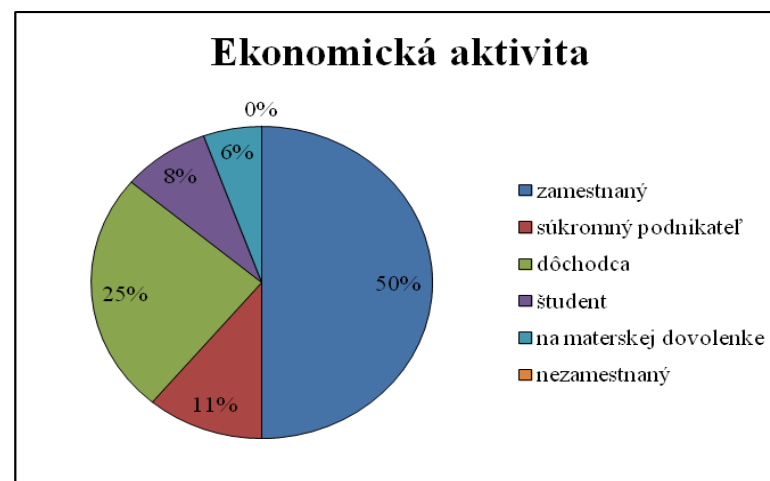
Zdroj: vlastné spracovanie

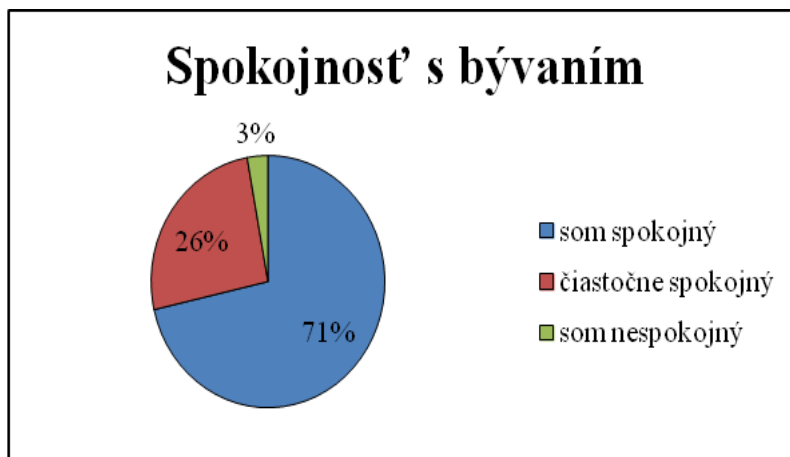
Zdroj: vlastné spracovanie

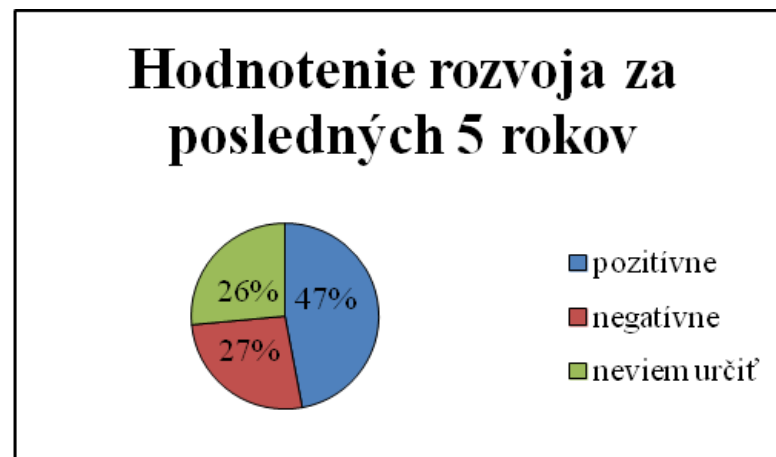
Zdroj: vlastné spracovanie

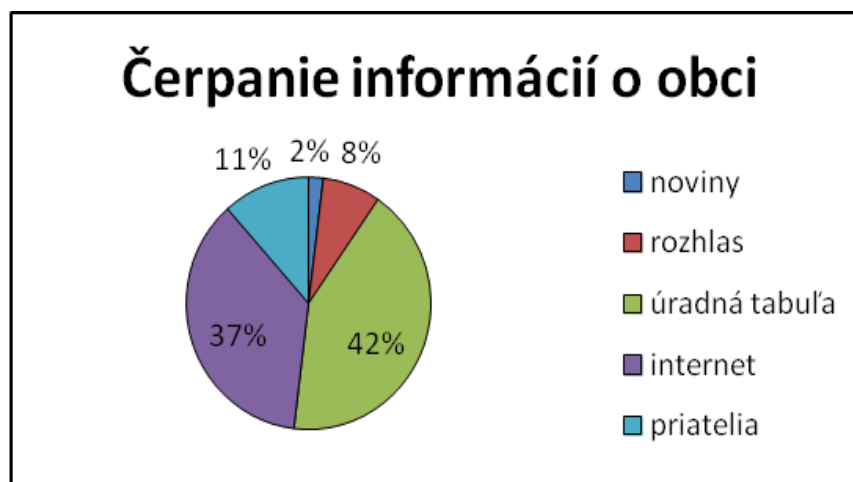
Zdroj: vlastné spracovanie

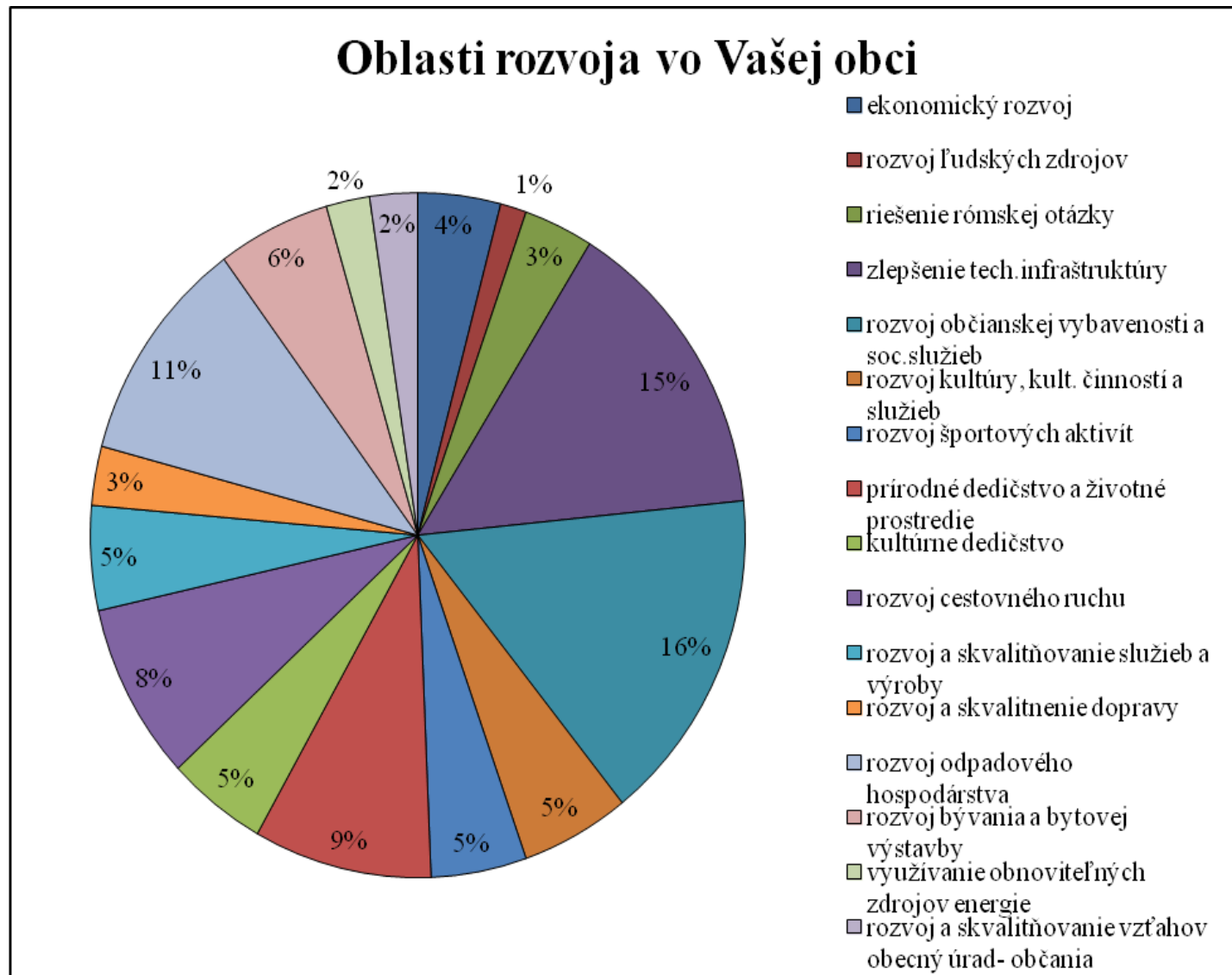
Zdroj: vlastné spracovanie

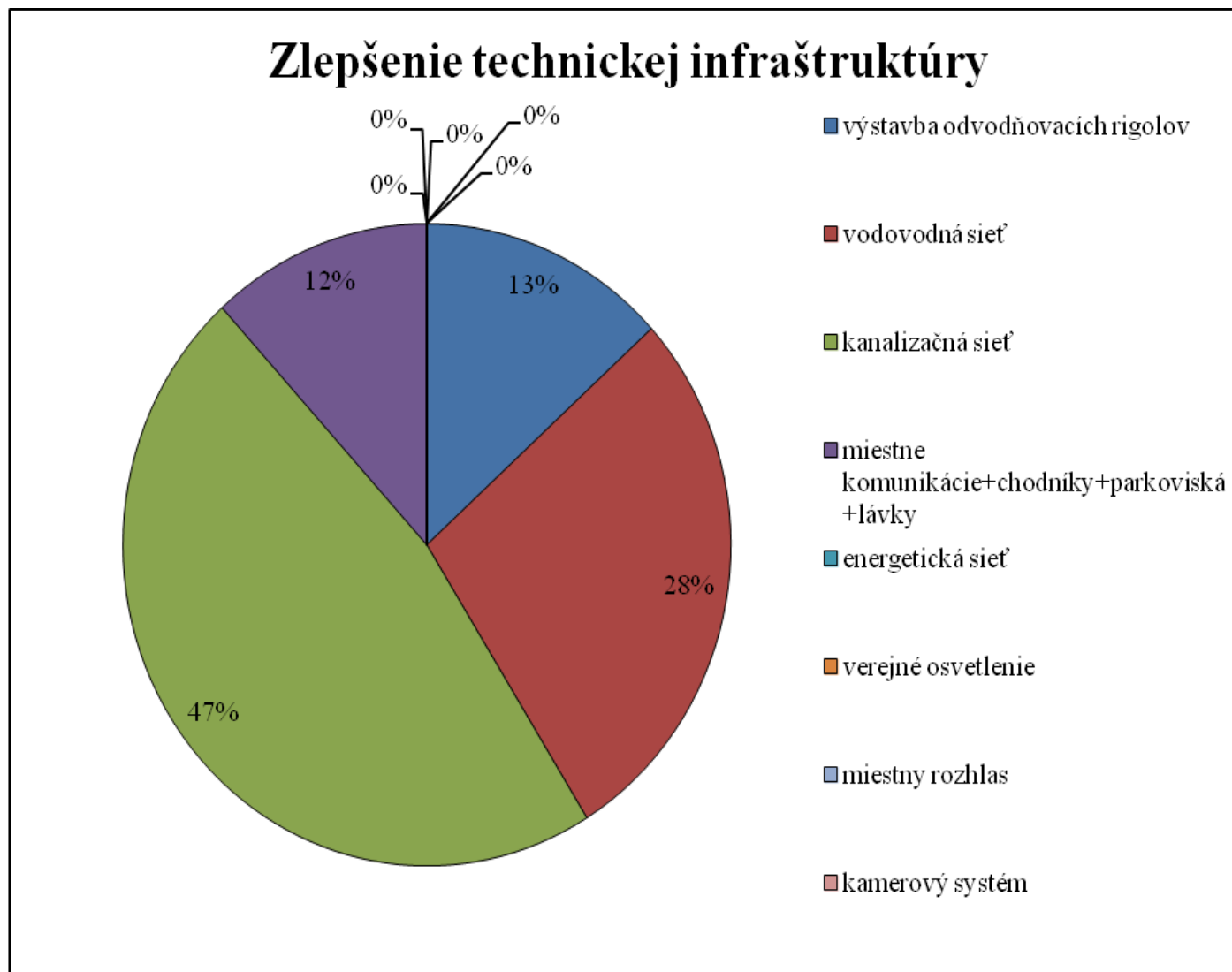
Zdroj: vlastné spracovanie

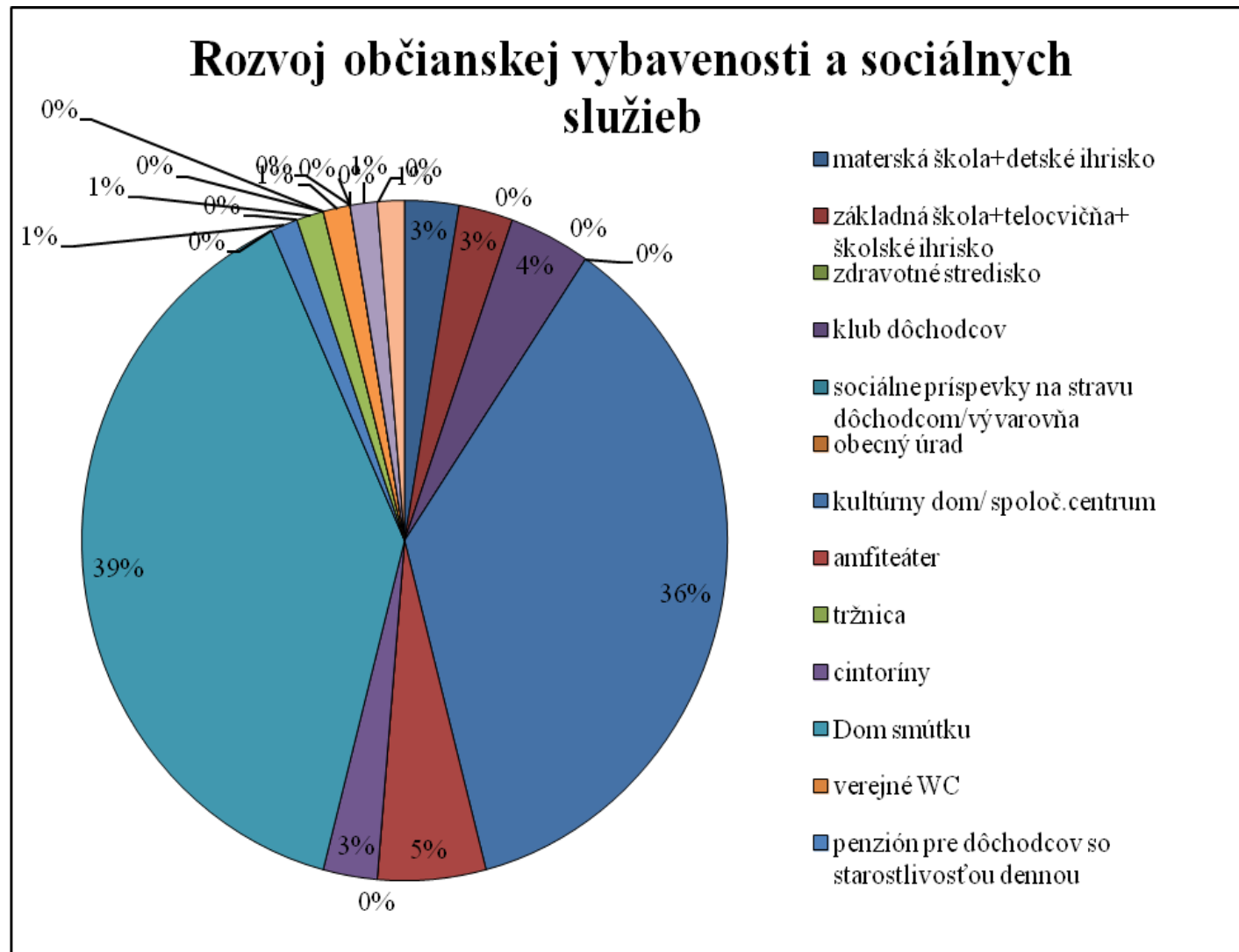
Zdroj: vlastné spracovanie

Zdroj: vlastné spracovanie

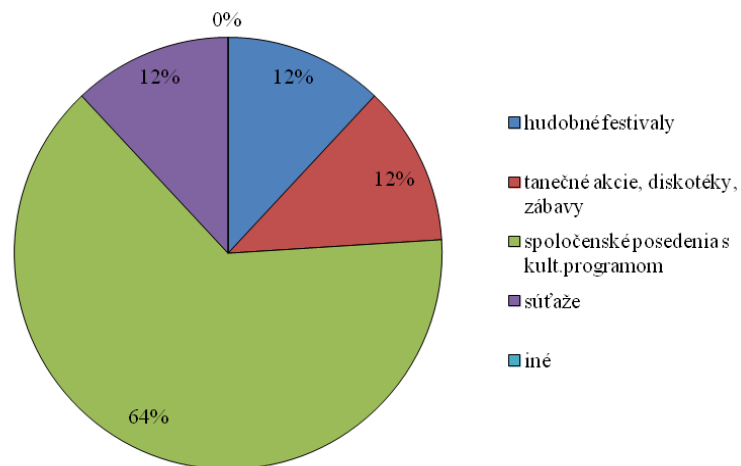

Zdroj: vlastné spracovanie

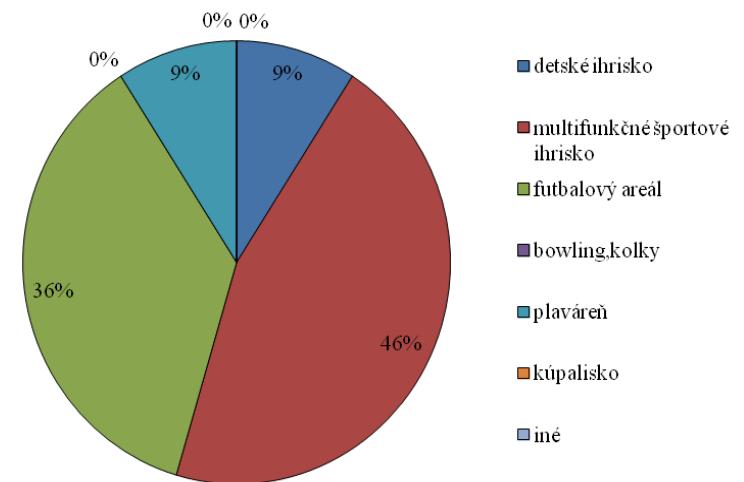
Zdroj: vlastné spracovanie

Rozvoj kultúry, kultúrnych činností a služieb

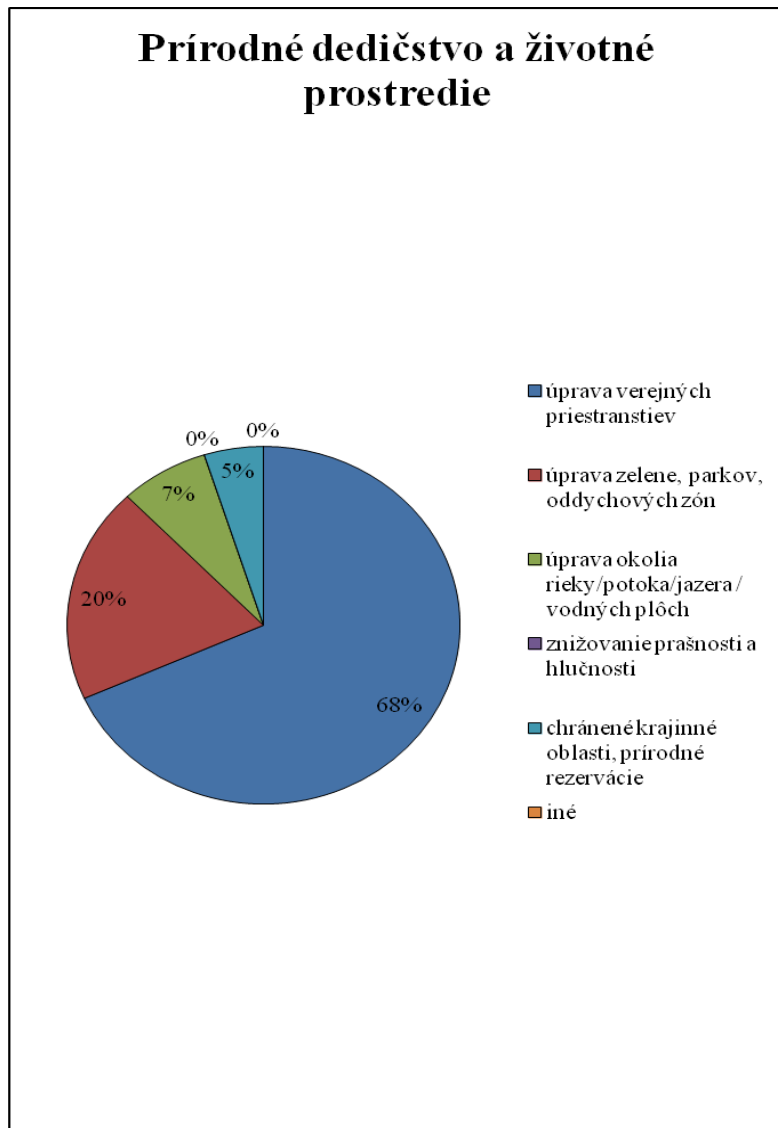
Zdroj: vlastné spracovanie

Rozvoj športových aktivít

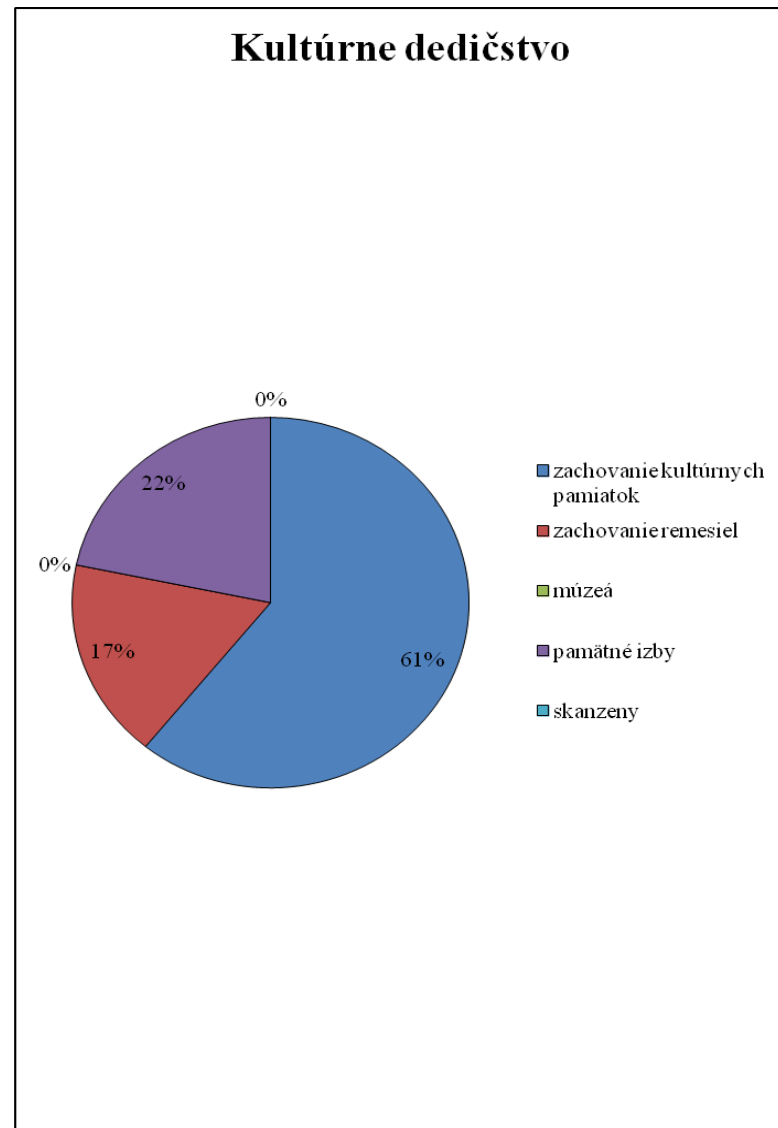

Zdroj: vlastné spracovanie

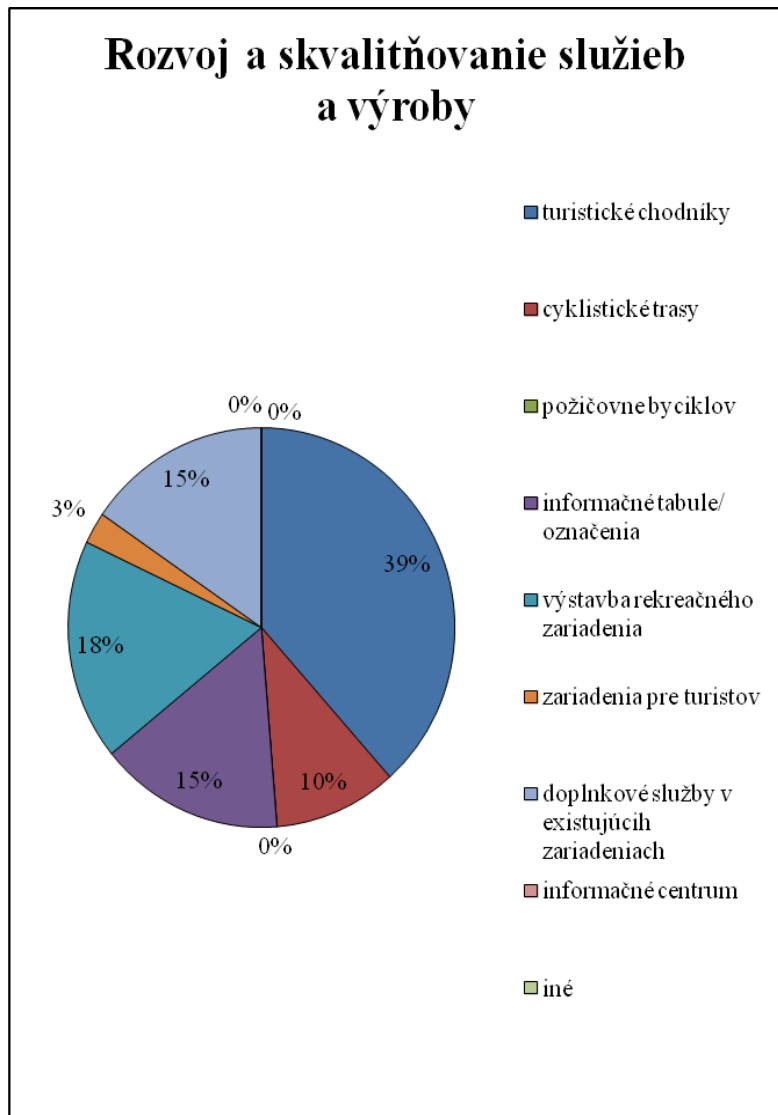

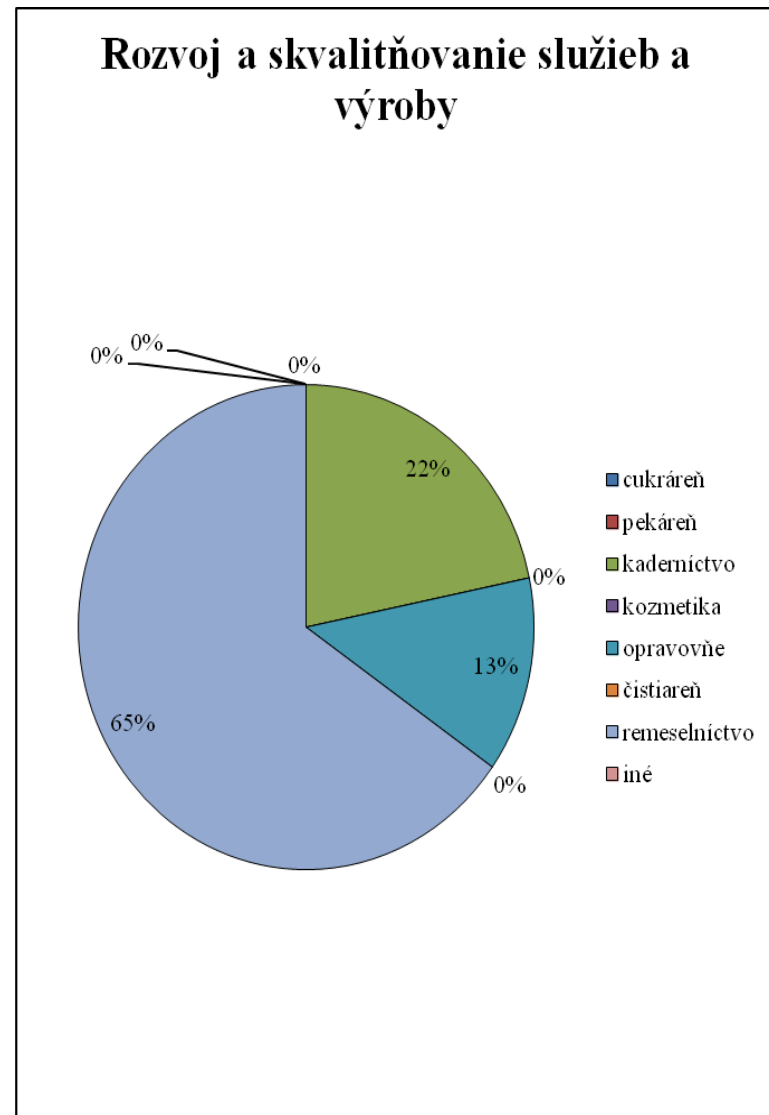
Zdroj: vlastné spracovanie

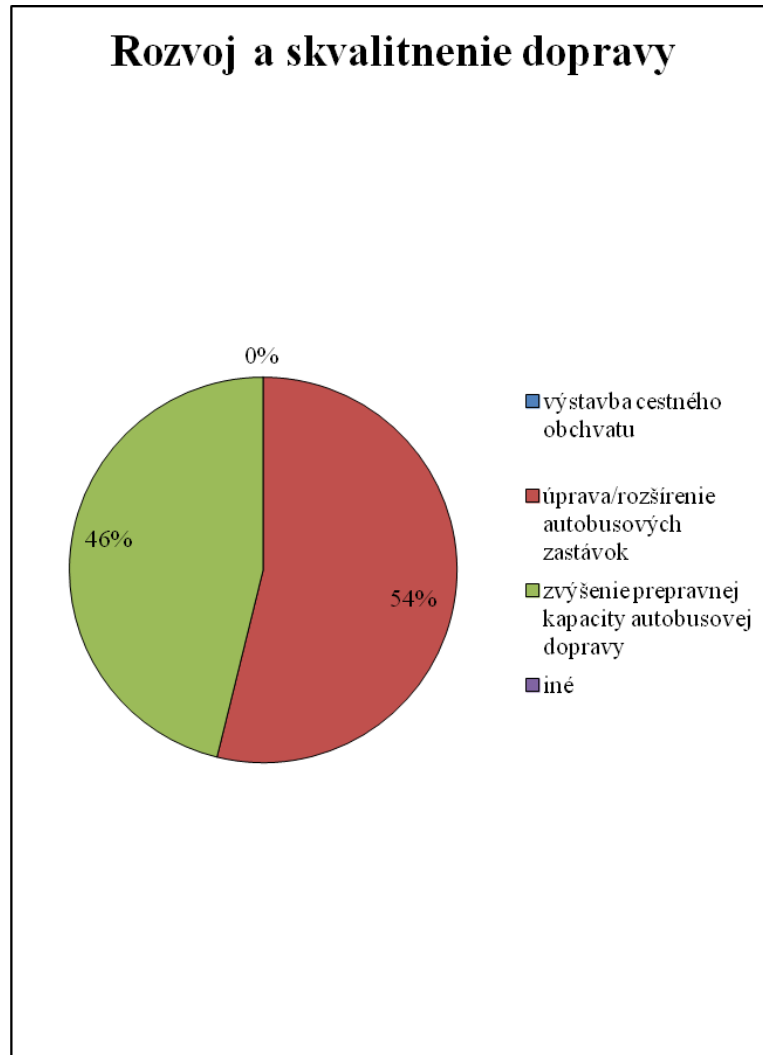
Zdroj: vlastné spracovanie

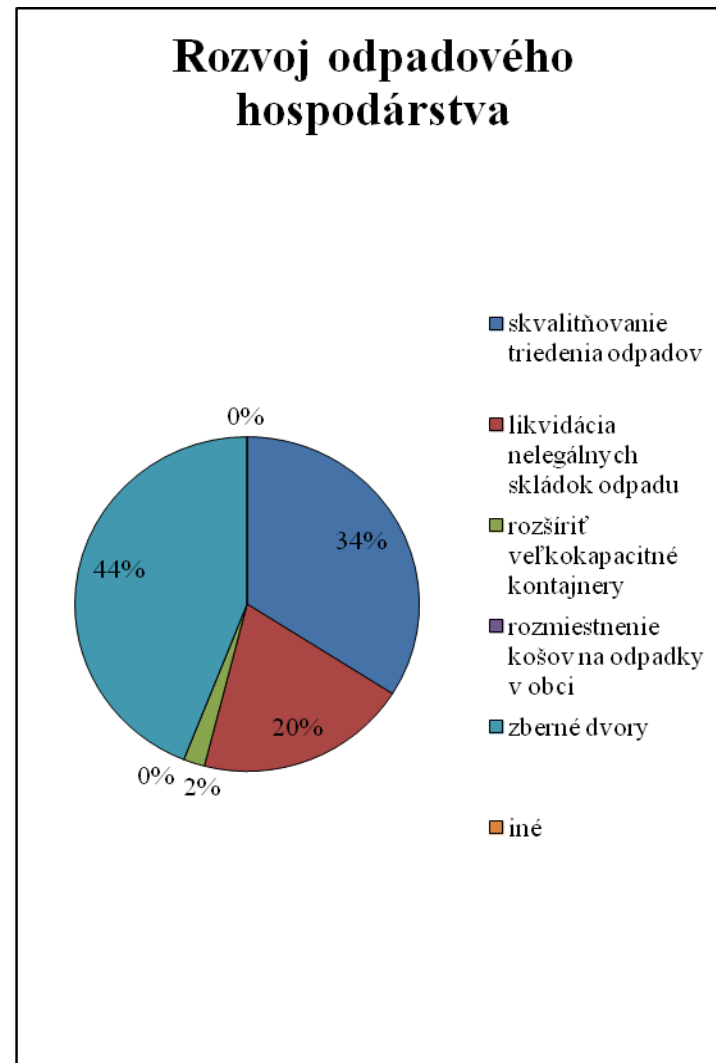
Zdroj: vlastné spracovanie

Zdroj: vlastné spracovanie

Zdroj: vlastné spracovanie

Zdroj: vlastné spracovanie

